

~~19490~~
19490

Mag. St. Dr.

P

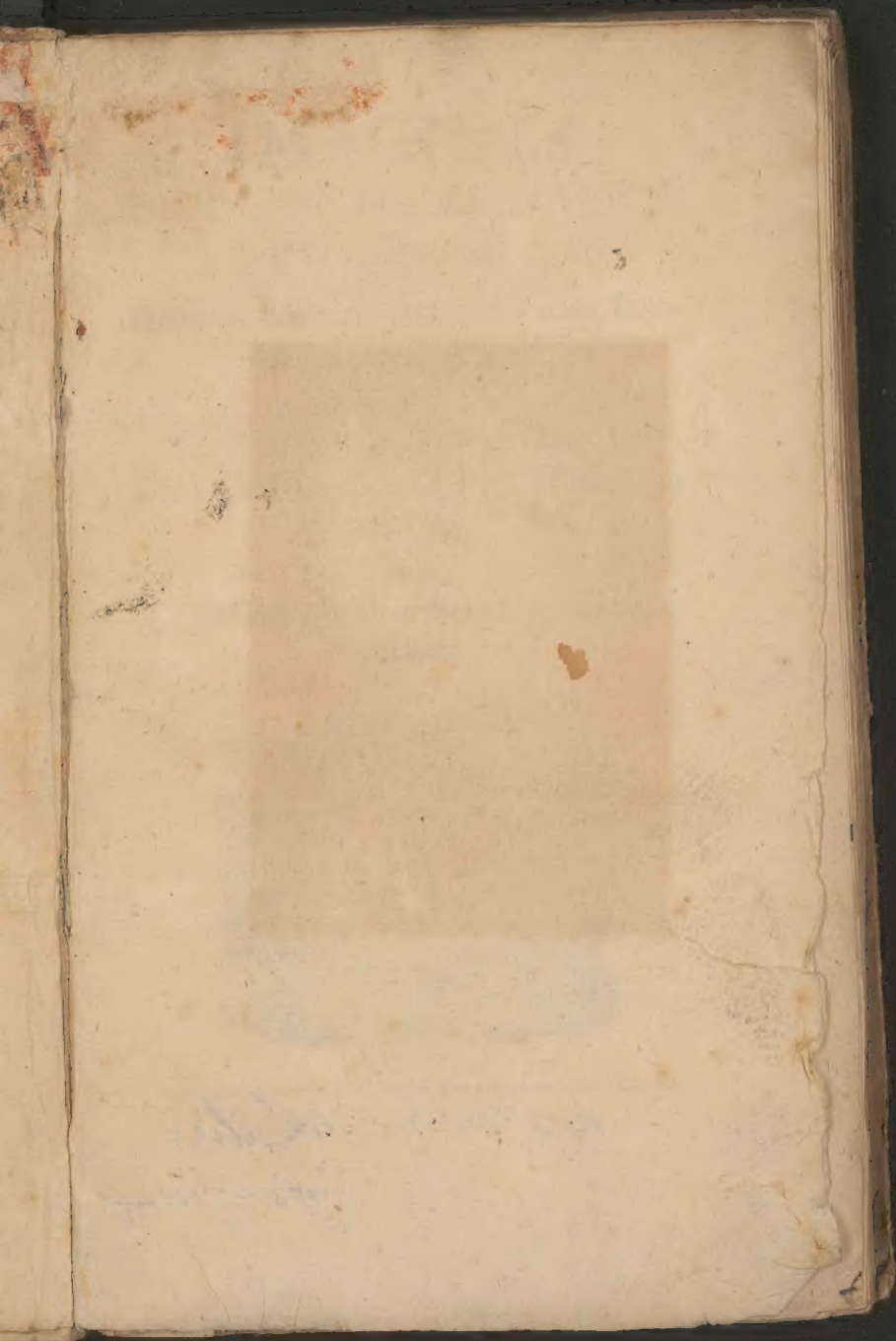

19490

Thot. 40.

38 - VIII. 9.

VI. f. 93.

Libel
insequens

IMAGINES
PRINCIPUM, REGUMQUE
POLONIÆ

Politicis dogmatibus, phalerisq; Pòë-
tarum adumbratæ:

Nuper

THESISBVS PHILOSOPHICIS
à R.P. CAROLO BARTOLT Soc: Jesu
appensæ,

nunc

Typis Collegii Brunsbergensis Soc: Jesu
recusæ.

ANNO DOMINI 1727.

Libellus hic Imaginum Principum,
Regumq, Polonia reimprimatur.

MICHAEL REMIGIUS LASZEWSKI
Custos Canonicus & Administrator
Varmiensis.

Fraunburgi 3. Augusti
Anno 1721.

BIBLIOTHECA UNIV.

WROCLAVIENSIS

19490.1

WROCLAVIENSIS

PROLOQUIUM.

Ridericus Imperator, iconem Ferdinandi Progenitoris sui è collo pendulam gestans, illis se identidem animabat vocibus:

Expergiscere tandem, expergiscere ad tacitas has voces Friderice, & aliquid dignum Ferdinandi Filiò aggredere.

Græca Respublica suorum Principum sculpebat Imagines, refert Rosinus l. 7. antiquit. Roman: c. 31. p. 1153. Ut scilicet (ait Aurelius Cassiodorus l. 6. epist. 7.) Imago Principum, subjectos videretur pascere per commercium.

Veluti simulacra quædam spirantia & actiuosa, Majorum vitas respicere oportet; probaq; illorum opera imitando, sua facere. *Basil. Sel.*

Nullum præceptum, documentum

nullum, res nulla, majore charactere
imprimi potest; quàm exemplum &
mores patrii. Hi sunt quasi leges, quæ
aptantur & conveniunt actionibus, di-
scuntur oculis, inscribuntur animo. *Em-
man: Thesaurus l. 19. capitulo 2. p. 764. in
Philos: Morali.*

In actis Prædecessorum prudens in-
venit; unde sapientior fiat: bellator re-
perit, unde animi virtute roboretur. *Cas-
siod.* Hinc Julius Cæsar conspicatus in
Sicilia Imaginem Alexandri Magni, &
gestorum ejus, dum in lacrymas solve-
retur; causam lacrymarum reddidit:
*quòd ea etate, qua Alexander orbem fere
totum debellaverit; nihil adhuc gloriosum
fecerim.*

Scribe laudes Marij, atq; Annibalis,
vel alterius Ducis optimi, vitâ functi;
& dic, quid fecerit; ut nos eum imite-
mur. *Poscen: Niger ad Spartian.* Scripse-
runt Athenæ calamô; postquam scri-
pisset ferrô Miltiades Atheniensium
Dux, in cervicibus sexcentorum mil-
lium Persarum, à suis millibus unde-
cim profligatorum victorias: quæ adeo
magni illius imitatoris Alexandri inci-
tave-

taverant animum; ut multas insomnes
duxerit noctes, inquiens: *me Miltiadis*
trophæa dormire non sinunt. Emman: The-
saurus ibidem p. 766.

Optimi Oratores sunt Majorum ex-
empla. Habent & facta suas lingvas,
ac tacitâ quâdam eloquentiâ ad quid-
vis citiùs & certiùs impellunt; quàm
ullus sermo. Scilicet

Segniùs irritant animos demissa
per aures;

Quàm quæ sunt oculis subjecta
fidelibus.

Comptonus in Prometheus Christian.
disp. 9. cap. 2. & 3.

Libet.

*SERIES PRINCIPUM, &
REGUM POLONIÆ.*

1. Lechus I.	<i>fol. I.</i>
2. Visimirus.	5
3. Palatini duodecim.	9
4. Cracus.	12
5. Lechus II.	16
6. Venda.	17
7. Premislaus seu Lesco I.	20
8. Lesco fraudulentus.	24
9. Lesco II.	26
10. Lesco III.	29
11. Popielus I.	31
12. Popielus II.	34
13. Piaſtus.	37
14. Zemovitus.	40
15. Lesco IV.	43
16. Zemomislus.	47
17. Miecislaus I.	49
18. Boleslaus Chrobri I. R.	52
19. Miecislaus II.	58
20. Caſimirus I.	61
21. Boleslaus audax.	66
22. Vladislaus I. Hermannus.	70
23. Boleslaus Krivouſtus.	74
24. Vladislaus II.	80
25. Boleslaus Criſpus.	85
26. Miecislaus ſenex.	88

27. Caſi-

27. Casimirus Justus.	94
28. Lesco albus.	110
29. Boleslaus pudicus.	113
30. Lesco niger.	116
31. Premislaus II.	119
32. Venceslaus Bohemus.	121
33. Vladislaus Locticus.	125
34. Casimirus Magnus.	129
35. Ludovicus Hungarus.	132
36. Vladislaus Jagello.	134
37. Vladislaus III.	137
38. Casimirus II.	142
39. Joannes Albertus.	145
40. Alexander I.	149
41. Sigismundus I.	151
42. Sigismundus Augustus.	156
43. Henricus Valesius.	158
44. Stephanus Batory.	161
45. Sigismundus III.	170
46. Vladislaus IV.	175
47. Joannes Casimirus.	176
48. Michàél Korybut.	180
49. Joannes III.	183
50. Augustus II.	190

Principes subditis suis imperant: ratio
statûs etiam Principibus. Principes cir-
cumveniri possunt: ratio statûs nunquam.
Arnodus. DE-

u
c
b
&
e
in
p
ac
fi
fu
e

DECAS PRIMA IMAGINUM.

IMAGO LECHI.

Ita PRINCIPUM, Imago est,
inquit Seneca. Primam itaq;
omnium Ducum, Principum,
ac Regum Polonorum
Imaginem, imò totius
Poloniæ typum & prototypum, non
coloribus, sed moribus expressum, exhi-
bet in se primus Sarmaticæ Patriæ Pater,
& Author Lechus. Hic (teste Gvagnino)
ex Selavonia oriundus, civiles motus, &
interna suæ gentis exosus dissidia, ad has
partes, ubi nunc est Polonia, secessit; atq;
ad Vistulam, Anno Domini 550. sedem
fixit. Et quia *raro gubernationis principia,*
sunt sine ferro; primum secundo Marte,
cum finitima Germaniæ gente, de limitibus

A

bus

bus iniiit certamen: in quo Germanorum Regem, ad singulare ab eo provocatus duellum, propriâ manu probavit esse mortalem. Hungaros contra Mauritium Imperatorem, sociis juvit armis. Alboinum Longobardorum Ducem, cum innumeris militum copiis, in fines ingressum, ferrô in Hungariam repressit; inde expulit in Italiam. institutam à se desertis in campis Coloniam, vastam populosamque effecit Poloniam; sed absque mœniis & arcibus: propriæ utpote virtuti, & bellicis artibus confusus Lechus, campis in apertis bella gerebat. Hinc vel à campestri prælio, Polonis inditum nomen. Silesiam, Prussiam, Pomeraniam, Holsatiam, Saxoniam, cæterasq; ditiones occupavit armis; fundatique à se Imperii fines, ad Balthicum usquè littus promovit. Ita certè *angusta ingentis animi magnitudo, unius regni angustis non capitur. Nescit in parvis latitare terris, arduo nisu stabilita virtus: nescit in parvis habitare clausi partibus orbis* Reliquit Primas Poloniæ Lechus, posteritati documentum, *Reges & Regna non tam nasci, quàm fieri. Inò gloriosius esse, regnum nancisci, quàm Regem nasci.* Et
quam-

quamvis *summa difficultatis est, magnis rebus dare principia; ardua enim sunt rerum magnarum exordia: peritissimi architecti est, jacere ingentis fabricæ fundamentum: nihilominus nihil est seriò volenti difficile: multùm potest, qui debet; sed plus potest, qui vult seriò. Ubi adest voluntas, evanesceat difficultas. Et syrtes audax, sperat sibi cedere virtus. Velis, & audebis; imò velis, & poteris. Nihil Principum viribus, nihil Regum studiis est difficile.* Primam regni sui urbem Gnesnam, ab Aquilarum nidis, hoc nomine nuncupatam, erexit. Ibiq̃ue Aquilam candidam, ad volandum alas exsertantem conspiciatus, eam pro gentilitio Insigni, & ipsè assumpsit, & toti Poloniæ, ad nominis immortalitatem volaturæ indidit. Natam scilicet sub libero Jove gentem, non alio stemmate, nisi armigerò Jovis Alite, voluit gloriari. Præter fortitudinem Lechi, quâ invitæ fortunæ regnum eripuit, & ipsa fata ad suum compulit arbitrium: hæc sit virtutum ejus epitome. Ut re, non solo nomine, se Patrem Patriæ probaret; vixit cum suis civibus, ut Parens cum filiis. Non ignarus, quòd *plùs amore, quàm rigore effici-*

*tur. Rebelle docet cives, qui semper ter-
ret. Extortus timor, & gravia reddit im-
peria, & invisa. Bonus Princeps, non dif-
fert à bono patre. Indigna Principe appel-
latio, malus Dominus. Malum Principem,
cùm jugo assueti subditi, volunt dicere Do-
minum, errore lingvæ appellant tyrannum.
Nullis legum tabulis usus Lechus, solis
duntaxat defœcatis suis moribus, novo
jus dabat populo: scilicet in vulgus ma-
nant exempla parentum, utq; Ducum litu-
os, sic mores castra sequuntur. Sic agitur
censura, & sic exempla petuntur; cùm Prin-
ceps, primò, quòd jubet, ipse facit. Effica-
cissima lex est, & morum norma, Principum
vita. Exemplum Regis, est codex legis. Il-
luc concurrunt subditorum industria, & cona-
tus; quòd præcesserunt Imperatorum facta.
Hæc felicissima est Principū conditio, ut quid-
quid faciant, præcipere videantur. Quòd
Princeps non valet imperiò, extorquet exem-
plò. Hoc habent præcipuum Principes, quòd
eorum acta, agendorum sint regula. Non sic
lex animat populum, quàm vita regentis.
Vita Regum, lex est, & lux subditorum.
Census & tributa nulla imposuit Lechus;
ne novellæ gentis libertatem, quam san-
civit,*

civit, vocaret in dubium. A subditis suis oblati ultrò frugibus, Princeps frugi alebatur. Frugali mensa sature, nihil nisi hostium sanguinem sitiebat. In vita nihil habuit augustius, quàm natalis soli angustias gladiò ampliare. Cives arvis intentos, ab hostibus tuebatur armis; quo effecit, ut non magis terra vomere, quàm ipse amore coleretur. Postquam verò progenitum à se regnum, propagatum, ac adultum feliciter erexisset, ac rexisset; bellis & senio fractus, Gnesnæ mortalis esse desiit. Si tamen eum mortalem fas est dicere; qui nihil in vita non gessit immortale. Scilicet *hic mori nequit, cui vitam perennem barbarica peperere mortes. Immortale putata nomen, quod gloria fati eximit: ipsa Ducis fama perennis erit.* Quamdiu regnaverit? quot, & quosnam filios reliquerit? elingvis tum regni infantia eloqui nescivit; sua cunabula, pro pannis involvit silentiò.

IMAGO VISIMIRI.

VEl inde prono cultu & vultu, veneranda VISIMIRI Imago; quòd post Lechum re & nomine, secundus Princeps

meruit numerari. Afferunt non pauci Lechum secundum, prioris filium, sceptrum tenuisse; sed hoc incertum: istud certius, quòd primi Lechi nepos Visimirus, sit visus mirus Princeps secundus, cùm primus Polonum Martem docuerit naumachiam. Hic namque angustam Polonis esse tellurem ratus, bellum mari invexit; & cum Sivardo Daniæ Rege, navale inivit bellum. Nec fluctuavit inter maris procellas ejus victoria. Sivardum enimverò, partim cæso, partim fuso ejus exercitu, ad fugam còegit. Filium ejus Jarmericum, inter victoriæ spolia cepit; totumque Daniæ regnum, ad solvendum sibi quotannis feudum compulit. Hanc servitutem, dum vindice ferro, advocatis in belli subsidium, Hollandis & Svecis, Sivardus excutere tentat; iterato Marte à Visimiro victus, & in fugam actus, in phrenesim incidit: tandem in spoliū cefsit Libitinæ, magnam sui exercitûs cladem suâ morte complevit. *Sic vindice ferro, qui ferit, ille perit.* Jarmericus è Polono carcere liberatus, feudatario jure adstrictus, Polonæ Reipublicæ egit vassallum.

fallum. Porrò Visimirus, superato hosti-
um, & marinorum fluctuum tumore, ni-
hil tumidè egit: nè quis ei illud, quod Ar-
chidamus Philippo, victoriâ insolescenti
oggereret: *Metire umbram tuam, nihilò
reperies auctiorem.* Optimus namq; Prin-
ceps, parem se omnibus putabat; quam-
vis cæteris tantò erat major, quanto erat
melior. Et certè *augustius pretium est,
non ad superbiæ fastum coronam gestare,
sed ad universa civium commoda possidere.*
*Prodigium est Princeps felix, & non elatus;
luxuriant animi, rebus plerumq; secundis.*
*A magna fortuna non corrumpi, nec Her-
culi contigit. Rarus est, qui victoriis tu-
midus non insolescat. Ut opes nimias mun-
do, fortuna subactò intulit; & rebus mo-
res cessere secundis. Superbia semper est vi-
tium, rebus commune secundis.* Cæterùm
enavigatis mortis & maris scopulis Visi-
mirus, totum sese commodis Patriæ, in
victimam immolavit. Et ne in portu su-
biret naufragium; bono publico ad cla-
vum imperij residens invigilabat. Et
quamvis *inconsultum est, per sua damna
aliena consulere fortune; ordinatus enim
amor, à se ipso incipit; non bene alijs pro-*

ſpicit, qui ſe priùs non reſpexerit: malè alienos rigat hortos, propriis ſilientibus: nihilominus Viſimirus ſui pænè oblitus, huic unicè intentus, nè quid Reſpublica detrimenti pateretur. Proprium illud ſibi ratus: Patriæ impendere vitam; nec ſibi, ſed toti genitum ſe credere mundo. Equidem res intima felicitas eſt; nihil extraneum reſpicit; attamen dedecus regnantis eſt, Reipublicæ calamitas. Non nobis ſolis naſcimur, maximam noſtri partem, vendicat Patria. Privatis Principum damnis, publica felicitas redimenda. Cedunt in Regum lucra, effuſa in bonum publicum diſpendia. Non poteſt ſe beatum dicere; qui ſe tantum intuetur, omniaq; ad ſuas utilitates convertit. Alteri divas, oportet. Nunquam publica privata poſtponas commoda cauſa. Divide ſublimis curas, teg, omnibus unum objicias. Conſule cunctis, non tibi, nec tua te moveant, ſed publica damna. Deinde conſulturus Reipublicæ commodis, Viſimiriam urbem, mutuato à ſe nomine extruxit. Gedanum quoque (aliàs Dantiſcum, ab inſula ad Daniam olim ſpectante, nuncupatum) ex humilibus piſcatorum caſis, ad promontorium Pruſſiæ
 eve-

evexit, & erexit. Ipse tandem prorogatis regni finibus, ultimum vitæ reperit. Quamdiu vixerit, & regnaverit? ignara literarum subticuit antiquitas. Majores namq; nostri aptiores factis, quàm fastis conscribendis; non calamô in pagina, sed ferro stylô in hostium cervicibus notabant vulnera, & cicatrices.

IMAGO DUODECIM PALATINORUM.

Inordinatæ Reipublicæ imaginem, ne quæsiêris alibi: in regnantibus duodecim Palatinis reperiēs. Qui cùm privata promovendo studia, bonum neglexerint publicû; docuerunt posteritatem, quidnam dediscere debeat: scilicet *sua cuiq; utilitas, boni cômunis venenum est. Inutilis bono publico, qui suum duntaxat querit utile. Principum lucra, dispendia sunt communitatis. Malè publica curat, qui sua pluris habet. Absonum est Principi majorem sui, quàm suorum curam habere. Nihil est damnosius bono publico; quàm privata cujusvis utilitas. Macilenta debet esse boni communis fortuna, ubi propria commoda, privatô aluntur obsequiô. Non dilatantur merita,*

si inter plures non dividantur: non grandescunt lucra, si in manibus plurium non collocantur. Amantes Patriæ Patres, civium damna, sua censent esse dispendia. Solo tyranni nomine discrepat, privata quisquis commoda, publico præponit. Hi itaq; Palatini non ad Palatinos fasces, sed ad suum palatum nati, partam ferrô & sanguine ab Antecessoribus suis, Polonæ gentis gloriam, propriæ postposuere ambitioni. Didicit tum Polonia, ambitiosis hominum manibus, nunquam tutò credi, integritatem boni publici. Non bene turba regit populum, Rex unicus esto: ubi multitudo, ibi confusio. Qui sceptrâ, plures dividit in manus, impendiosa damna luit spei. Imperium propè amissum, si pluribus commissum: duobus imperantibus, obtemperat nemo. Nihil fiet tardiùs, quàm dum plures, aut omnes imperabunt. Unius Reipublicæ corpus, magnâ animandum mente, unius animo regendum. Soles olympus non patitur duos. Nulla fides regni sociis; omnisq; potestas impatiens consortis erit. Non fert secundum Cæsar, Et æmulum Pompejus odit. Astra duos soles, phenix duo corpora nescit; sit regnis Rex sol, sit Phenix; astra
sena-

sendatus. Plura regnantium capita, rarò in unum de bono communi sensum, & sententiam conveniunt. Non aliud discordantis Patriæ erat remedium, quàm si ab uno regeretur, inquit Tacitus. Remonstrârunt id duodeni Rectores, an diremptores Poloniæ, qui privatis acti diffidiis, gemmam regnorum, publicam Patriæ pacem scissam in partes, lugendam posteritati reliquere; sed optatam pro tunc Germaniæ, quæ in turbido piscando pacatiorem sortita spartham, occupatas Lecheis armis ditiones, nemine resitente vindicavit. Hinc dum nihil boni, nedum optimi, ab hoc discordi Optimatum regimine, viginti serè annis, non tam libenter, quàm reverenter tolerato, speraret Respublica; in Gnesnensibus Comitibus gubernandi potestatem ademit Palatinis, plurimum verita, ne aut boni communis integritas, inter malè còalescentes regentium animos periret; aut tota Lechia hosti cederet in rapinam. Atro procul dubio stylo in fastis Ducum notandi Palatini, qui collatos sibi fasces, pleni fastu & actu, cum detrimento boni publici tenuerunt.

IMA-

IMAGO CRACI.

Turbata, ac planè vastata discordi Pa-
 latinorum regimine Respublica, Cra-
 co Lechi Pronepoti cessit gubernanda.
 Huic profectò sese *Purpura supplex obtu-
 lit, & solus meruit regnare rogatus.* Quam-
 vis enim in Gnesnensibus Comitiiis omni-
 um vota & sensus, in eum conspirârunt
 unum; ille tamen vix eò precibus adduci
 potuit, ut grave regni pondus, innume-
 ris supergravatum malis, suis humeris ac-
 ceptaret portandum; ratus *feliciorem esse
 sortem, aliis parere, quàm imperare; subesse
 omnibus, quàm præesse.* Vicit tamen de-
 missi animi pertinaciam, obstinatum po-
 scentis Reipublicæ votum. Proculdubio
 luculentius tum patuit; quòd *honor fuga-
 cem sequitur, sequentem fugit: fugâ gloriæ
 acquiritur gloria immortalitatis: honorifi-
 centius est, honorem fugere, quàm ample-
 cti: honor per sui fugam nascitur: obvian-
 tibus inter amplexus evanescit: amat se
 aversantes, odit amantes. Nihil est ditius
 virtute, nihil honoratius, fugiente honores;
 illa ostendit, qualis; hic, quantus quisque
 sit, demonstrat. Eximia agnoscitur virtus,*
 qua

qua rogari debet. Gloriosius est mereri
 magna, quàm accipere. Magna virtutis
 est, cum honoribus luctari. Cracus factus
 Princeps, ed humilior, quò se minùs di-
 gnum Principem fascibus judicârat: rexit
 ed felicitus; quò remotior ab ambitu. Pri-
 ma ei fuit cura, civiles componere motus,
 & domestica tollere diffidia. Non igna-
 rus, *primum & unicum restauranda, ac con-
 servanda Reipublica, esse instrumentum, ci-
 vium unitatem.* Infelix illa Reſpublica, cir-
 ca quam cives athleticam, armorum & ani-
 morum exercent. Quidquid complexa uno
 gremio servavit concordia; perdit id sen-
 suum discordia. Nectit amicitia, quidquid
 discordia solvit. Regna per concordiam
 currunt ad hostem. Solvitur Reſpublica,
 dum dividitur. Non plura medicorum diffi-
 diò funera, quàm corrupta discordiâ victo-
 riæ numerantur. Concordes cadunt hostem,
 discordes cedunt hosti. Scissos Reipublicæ
 Ordines, reductos in ordinem, novis fir-
 mavit legibus: Gallos per Pannoniæ fines,
 in Poloniæ limites ad prædam effusos, ita
 Gallicanus Hercules Cracus profligavit fe-
 liciter; ut nihil nisi mortes, & cicatrices,
 in spoliū cesserint Gallis. Germanos,
 Gnesnæ

Gnefnæ dominium suum nidificantes, avium instar expulit, fugavitque. Romanos repetitis armis vicit, famâ autem victoriosâ Bohemos, qui ultrò regnum suum, Craci submiserunt imperio. Sicque Cracus victor famosus, non tamen fumosus, victricibus de hoste reportatis onustus laureis, ut onustior fieret, domesticorum quoq; vitiis indixit bellum. Quos precibus & præmiis, ad bonum pacis non flexit, plexit armis & suppliciô. Optimè conscius, quòd *nocet bonis, qui parcit malis. Dum tolerantur malorum culpa, etiam optimi corrumpuntur. Scelestus ipse est, qui cum possit, & debeat, non succidit. Fovet vitia, quisquis parcit sceleratis. Ne culpa culpam trahat, pœna statuatur. Tum crimen crimini succedit, quando prius est inultum. Unum dissimulatum crimen plurimum est semen secutorum. Vires criminum dum adolescunt, ipsâ patientiâ Superiorum, sunt propè legitima. Multos trahit in vitium, non castigata delinquendi licentia. Interim tamen, quia tam omnibus ignoscere, quàm nulli parcere crudelitas est, aut nonnullis indulgit, aut rigorem justitiæ, lenitate animi temperavit.* *Nimia namq;*

namq; puniendi asperitas, in tyrannidem degenerat; si lenitate & clementiâ non temperetur. Non secus cum vitiis, ac cum vitibus procedendum: hæ, si non abscindantur, exuberant; si nimis, exarescunt. Imò illa Principes decet virtus; quæ plures terrore corrigit, quàm pænis absomit: quæq; ne ferro cogatur, robustam recidere audaciam, adhuc teneram minis curvat. Eadem est boni Principis commendatio, quæ medici morbos & vitia tollere, homines servare. Semper in manu Principis, laus potior est ferri hebetis, quàm acuti. Pacatâ tandem Republicâ, regni Metropolitim Cracoviam, à suo nomine nuncupatam extruxit: illucque sedem Regum Gnesnâ transtulit. Arcem in monte Vavello exædificavit: sub cujus antro latitantem portentosæ magnitudinis draconem, ingenioso stratagemate interemit. Viêtô tamen hoc monstrô, mortem vincere non potuit, dum vivere desiit, Anno Domini 730. Gentili more in monte Lassotino est sepultus; ut sciret orbis, quòd ille Princeps, etiam post fata eminere debeat, quem supra communem mortalium sortem evexit virtus.

IMA-

IMAGO LECHI II.

Optimè Sarmaticus canit Horatius: *Nobilium fluunt infœcunda Ducum sæcula; nec bono succrescit soboles Patri. Ex nobilissimis quandoq; arboribus, inutiles plerumq; excrescunt stolones. A viris egregiis, quasi quodam fato accidit, improbos proficisci filios. Sæpè ex limpida fontis origine, rubiginosæ profluunt paludes; sæpe ex magno Gigante, parvus surrexit Pygmaeus. Multi sunt, qui nihil patrium, nisi nomen habent.* Patuit id in Lecho, nomine, non regnandi sorte, secundo, optimi Parentis Craci, degeneri prole. Hic paternæ fortunæ, non virtutis cupidus, ut Patri in regnum succederet; Cracum fratrem majorem natu dolosô ferrô, in venatione interemit. Quod scelus ut eluderet, discriptum a feris publicavit. Verùm nunquam mendacis, veritas suffragatur. Deserit cum fortuna favor, qui cognato non parcat sanguini. Præcipitio proximus est, qui per aliena capita graditur ad solium. Vulgato namq; paucis, ab electione diebus, fratricidii crimine; regno, quo fratrem privavit, ipse privatus, pulsus est in exilium:

ut

ut disceret orbis, quòd *celeri scelestos, pœna* consequitur pede: *vindicta* properat, proximo crimen gradu: *faber dolosam, qui* struit necem, ruit. Ut *umbra solem, pœna* sic sequitur scelus. In *scelerum pœnas* *ultrix* venit ira tonantis, hoc *gravio*re pœna, quo *leviore* pede. Rarò *antecedentem scelestum,* deserit pede pœna claudo. Mortuus est exul extra Patriam: indignus nempe, ut *impios cineres* hæc conderet tellus, quam *fraternò* polluit sanguine.

IMAGO VENDÆ.

Magni Genitoris Imago, veterum Amazonum Penthesilearū, Camillarumq; typus, Venda Craci filia in regnum successit: ideo hoc nomine à Polonis nuncupata; quòd admirabili ejus formâ, veluti hamò pisces, exterorum Principum corda capiebantur. Et certè *venusta forma* hamus est, quò *incautus oculus* & *animi* capiuntur. *Decora facies est acies,* in qua etiam ipsi *Hercules non subsistunt.* Illecebris *dotata species,* est *aucupium animorum.* *Venusta facies est veluti* *glacies,* in qua *lubricatus oculus,* *lapsum parat animo.* *Dulce malum est; animorum blanda tyrannis,*

*nis, est facies oculus, insidiosa meis. Latet
 ibi hostis occultus; ubi nimius est in facie
 cultus. Imò ipse formosus vultus, est hostis
 occultus. Speciosissimum malum, & trucu-
 lentissima adulatrix, est forma species. Et
 quamvis cum magna pulchritudine, mon-
 strum est magnam fortitudinem convenisse:
 hæc tamen Virgo, si sexum excipias, ma-
 gnanimitate animi summis par fuit Heròdi-
 bus. Hanc unus ex procorum turba, Ri-
 tigerus Germaniæ Princeps, opulentissi-
 mis muneribus ad Maritalem inclinabat
 thorum. Cujus connubium, postquam ge-
 nerofo pectore repudiaverit; ex proco
 hostem est experta. Cùm enim illam nec
 prece, nec pretiò flectere potuit; vi &
 armis ad sua vota inclinare volens, bel-
 lum indixit. Ita sanè infames libidinoso-
 rum flammæ, facile transeunt in furores.
 Creberrimè magni amores, in professa de-
 generant odia. Pectus, quod conceperat in-
 gentem affectum, non rarò parturit in-
 vidiam. Sevit amor, magnoq; irarum flu-
 ctuat astu. Bellum sæpe ciet ferus exitiale
 cupido. Hunc tamen ferrò licet armatum,
 oculis & amore sui captum, bis repetitò
 feliciter præliò, vicit Virgo. Ritigerus er-
 go*

go à fœmina victus, ne tantam erubesceret ignominiam; sanguine & vitâ se pri-
vavit, proprio incumbens acinaci. Venda
verò, ne veluti olim Helena in Illo, ven-
ustate suæ formæ, turpe alicujus Pari-
dis facinus excitaret; in Vistulam de pon-
te Cracoviensi ultrò se præcipitavit, ho-
stem suum forsitan in stygis barathro pro-
secutura. Ex ejus gynæceo famulæ, ut
se aliquo modo suæ Dominæ accommo-
darent; aquis se se invicem perfundebant:
idemque quotannis recurrente illo die, a-
liæ matronæ factitabant. Hinc forsan il-
la, ad hæc usque tempora manavit con-
suetudo; quòd in feriis Paschaliis, inso-
lens aquarum fiat ablutio. Tumulata est
hæc Virago propè villam, à suis Manibus
Mogila nuncupatam. Quot annis vixerit,
& regnaverit: tacent annales: illud dun-
taxat prædicant: quòd decora vultûs spe-
cie, non abluit à virtutum venustate. *Et*
ceterò venusta corporis species, est quoddam
mentis simulacrum. Excultæ ædes, indicium
sunt hospitis non ignobilis. Plerumq; elucet in
fronte, quod latet in animo. Pulcher animi sta-
tus in facie decora, veluti in speculo relucet. In-
terior virtus, ex animo in vultum, velut in the-
atrum profilit. *Et quamvis* esse solet rarò pul-
Bz chra,

chra, pudica caro; *nam* lis est cum formæ magna pudicitia; rara est concordia formæ atq; pudicitia; *nihilominus* virtutem mentisq; pudorē, frons formosa tegit, formoso corpore claudit. Pulchra pudoris sarcina est, formæ pulchritudo. Grator est pulchro, veniens de corpore virtus. Venuſtas corporis, non indecoræ virtutis est domiciliū. *Ceterum*, ut summa est deformitas, cum à formoso vultu degenerat animus; ita ſuprema est pulchritudo, cum venuſtati frontis, reſpondet majestas animi. Turpe mendacium est, candor in genis, umbræ in pectore; frons explicata, animus involutus; facies decora, mens deformis.

IMAGO PREMISLAI I. Seu LESCONIS I.

Quod de quopiam Polonus cecinit olor:
ſeſſos duxit heri boves, dat magnis bo-
die jura Quiritibus: & quæ bobus ademerat,
imponit Gabiis & Curibus juga. Idem Phos-
phorus aſpicit magnum, quem tenuem vide-
rat Heſperus. Et alter: Faſces & dubias
rotat fortuna mitras; hac modò ruſticum,
eras eſſe vel Regem docebit; vel ſamulo
dare jura Regi: illud in ſe expertus Pre-
miſlaus; qui humili ſorte natus, ultra ſpem
& vota, à malleo ad ſceptrum, ab incude
ad coronam, ab aurificina ad ſolium Re-
gale

gale est evocatus. Hic Premislai agnomen, ab industrio & ingenioso vincendi hostes stratagemate obtinuit. Pannonibus namq; & Moravis, insolentem in confiniis regni prædam agentibus, pellendis, eùm par viribus Polonia non esset; ille ne Patria ab hoste suis exueretur fortunis, decorticatos noctu arborum truncos, pice & resinâ illitos, ita armis ornaverât, ut innumeræ armatorum militum viderentur esse legiones. Illos ergo summo manè ad reflexos solis radios coruscantes conspicatus hostis, fugit nemine persequente relictâ eò gloriofiore victoriâ, quòd *magis arriident mites sinè sanguine lauri; & placeant meliùs pulchri sinè cade triumpho.* Et certè hæc est præcipuè victoria digna triumpho, in qua quacunq; est, sanguine, præda caret. Nolo virum, facili redimit, qui sanguine famam; hunc laudare volo, qui sinè morte potest. Quo pacto docuit hic ingeniosus victor: quòd in bellis gerendis non omnia vires possunt; potentior sæpe industria est. Pulchrum est aliis auxiliis destitutum, ab ingenio suppetias petere. Imò sæpe sunt majoribus viribus artes. Ingenii victoria & felicior est, & gloriofi-

riosior. Pulchrius est mente, quàm ma-
 nu configere, & sinè sanguine triumphare.
 Mens sæpe triumphat, & tutus virtute
 dolus rem conficit. Vincit inermis astus
 inerte manu. Polita magis feriunt inge-
 nia, quàm exacuti gladii. Munita in-
 genio potentia absq; sanguinis profluvio,
 emergit ad laureas triumphales. Armatus
 consiliis robur, sinè eade triumphat. Calli-
 ditas Graja, atq; astus pollentior armis.
 Unde in præmium tantæ victoriæ non
 victrici solum lauro, sed etiam Ducali
 auro & diademate, est coronatus Premis-
 laus. Hic ergo ex aurifabro Princeps ve-
 rè aureus fuit; quia aureæ libertatis a-
 mantissimus. Non ignarus, quòd *liberta-*
te nihil carius, nihil rarius. Libertas dici-
 tur res vitæ optima. Ægra aut imbecillis mens
 nostra dum cogitur; aut obruitur, aut resilit.
 Rara temporum felicitas, ubi sentire, quæ ve-
 lis; & quæ sentis, dicere liceat. Magnum De-
 orum donum est libertas. Vita civilis sinè li-
 bertate, mors est eò gravior, quò longior. To-
 ties quisq; moritur, quoties liber esse desi-
 nit. Libertatis gemma, omni regno carior est.
 Mancipiis imperare non est regium, nec egre-
 gium. Amisâ libertate nemo vivit, ut opor-
 tet; neq; haurit hunc communem ærem, sed
 infi-

inficit. Unde Equitum Polonorum prima lex est, esse vindices Patriæ libertatis; ab hac nemo exemptus, nisi peremptus. Quicumq; libertati olim hostis erit; simul & Polono dicetur hostis. Cæterum Præmislaus totus bono publico intentus, Patriæ commoda, non privata studia sectabatur. Premisliam à suo nomine nuncupatam erexit. In Regali Majestatis suæ folio, illud aureis literis exaratum habuit: *Fortuna suæ quisq; est Faber.* Unicum illud ad aureæ felicitatis apicem sub hoc Principe Polonis defuit; quòd aureus Princeps cogente factorum necessitate, ferream mortalitatis subivit legem. Et sicut nemo eo regnante non plaudebat; ita illo mortuo nemo non plangebatur. *Boni namq; Principis funus semper est & immaturum, & luctuosum amanti populo.* Nemo non optat immortalem, quem expertus est optimum. Malos Principes communiter comitantur ad tumulum tripudia, bonas lacrymæ. Sicut natura hoc vitium est; quòd nullus sit Princeps, qui aliquando suos non affligat, vel vivens vel moriens: ita natura quoq; beneficium est, quòd nullus sit Princeps; qui aliquando suos non recreet, vel vivens, vel moriens.

IMAGO LESCONIS

Fraudenti.

Lesco hic fraudulentum nomen inde obtinuit. Dum in Cracoviensibus comitiis liberæ Polonorum voces circa electionem Principis discordarent; nova eligendi methodus est excogitata. Exposita erat columna cum sceptro & diademate ante Cracoviam, eâ lege Candidatis præscripta; ut qui eorum prior à Pradniko fluvio ad columnam pervenisset, Imperatorii honoris culmen obtineret. Nemo tum tardus esse voluit. *Præcipiti namq; ambitu festinatur ad solium. Ad honorem nemo non est Mercurius, nemo testudo. Præceps in sublimia ambitus esse solet. Volubilis fortune rota, cunctatores lentulos non admittit. Ad cæcum illud numen, plerumq; cæco curritur impetu. Neminem humilia delectant. Nullus est mortalium, qui eminere non cupiat.* Hic ita Lesco ut solus clavum Imperii occuparet, aduncis clavis, dentatoq; ferrô iter omne impedivit, relictô sibi soli notô viæ tramite. Et ne ipse dolosus honoris auceps fuisset caperetur fraudibus, equum suum ferreis munivit sole-

soleis. Dum itaq; velociori animorum,
 quàm equorum cursu ad metam prope-
 ratur; omnes equo & spe dejecti, uni
 Lesconi coronam reliquere. Sed *nunquam*
dolosus exitus faustos habet: quicunq; va-
fros casus fabricat, cadit: occidit, quod frau-
dulentis erigit artibus, non sola virtus, &
dolosa ambitio malè fulta sceptro. Per nefas
quesita fortuna exitus, cadere est. Ipsa in-
teritùs sui faber est, sceleribus emptà feli-
citas. Premit scelestos ultor à tergo Deus.
Sepe divinitatis opera hæc sunt, ut furias
jam in ipso successu securas, subita ultio ex-
cipiat. Ut partem effugias, non omnia re-
tia falles. Patuerunt namq; reconditæ in
terra fraudes, in Authoris interitum. Nem-
pe lux altissima fati, occultum nil esse sinit.
Acta Deos nunquam mortalia fallunt. No-
stram sedula spectant scenæ astra tragi-
am. Unde deprehenso occupati Principa-
 tûs dolo, in pœnam tanti astûs iussus est
 ab equis in partes discerpi. Et sic infelix
 Lesco ducalem aliis vittam præripere am-
 biens, propriam amisit vitam; & corônæ
 loco, infamem vitæ affecutus coronidem,
 illud posteritati reliquit documentum:
 quod scelere paratum regnum non est sta-
 bile.

bile. Nunquam sceleribus fortuna suffragatur. Præcoci ruina cadit improbus, priusquam à fortuna impellatur, ipsa sceleris sui mole corruit. Infelix est sceleribus conquisita felicitas. Præcipitant cum strepitu, quem scelera extolunt. Nulla scelesti fors diu felix fuit. Imperium flagitiò quæsitum, nunquam bono exitu terminatur. Mentita potestas, læta brevè, probrosa diu: post pauca serena, spuria perpetuo sordescit gloria luctu. *Verissimum est illud Seneca:* Quod quisq; fecit, patitur: authorem scelus reperit; suoq; premitur exemplò nocens. Retrogradum DEus agit furorem; ut qui fabricabat malum capiti alieno; funus in proprium trahat. In laqueos multi, quos posuere cadunt. Quas tyrannus accumulât, subit ipse poenas. Facta manu culpa suaq; dispendia sensit.

IMAGO LESCONIS II.

JOcantis fortunæ Imaginem liceat in Lescone Secundo intueri; qui senili stirpe natus, ultra spem & vota obtinuit diadema; ex verna Princeps, ex servo factus Imperator. Hic exhilarandi animi causâ, cum uno ex contribulibus suis, quò remotior ab ambitu, eò liberior metu, pedes ad expositam cucurrit metam: quàm prior quidē attigit, verum relictis in stadio cruentis vestigiis. Hunc itaq; concordî voce & voto

votô Poloni dignum purpurâ censuerunt;
 qui proprio cruentatus sanguine, Impera-
 torio prælusit murici. Ne verò Respubli-
 ca temerè sibi sceptrum detulisse videre-
 tur; effecit ille optimè imperando. Mi-
 litare robur liberali erigebat dexterâ: non
 ignarus *aurea cote ferrum acui*. Facile eò
 fertur animus & gladius; quò aurea impellit
 dextera. Mars sinè auro inermis est. Inopia
 argenti, validissima arma reddit inermia. Ma-
 gnetis, aurum si subeat vices; trahentur enses:
 fortior est manus onusta donis. In bello plus
 operatur largitio argenti, quàm explosio tor-
 menti. Non semper in bellis ferrum vincit:
 plures quandoq; aurum & argentum numerat
 victorias. Non pudet Herculem, munifici me-
 minisse Martis. Aurum bella gerit, mucroni-
 bus imperat aurum. Iras & enses vendimus &
 manus, hâc unde nummis aura refulserit. Cad-
 mea surgit messis, ubi cadit de liberali munere
 dextræ aurum. Forti non pudet Hectoras ju-
 rare menti, eum strepitus magis sonat metalli,
 quàm tubarum vel monitum grave tympanorû.
 Nihil in sua fortuna habuit beatius, quàm
 prodesse egentibus: id unum se habere
 ratus, quod in alios profudisset; quasi ei
 diceretur illud: *Quas dederis, soias semper
 habebis opes*. Et certè nescit semel libera-
 litas incitata stare, cujus pulchritudinem
 ipse

ipse usus commendat. Regium est omnibus prodesse. Divinum aliquid sapiunt, qui omnibus benefaciunt. Nec solum corda civium vincere aurô, etiam ferrô hostes vincere noverat. Sensit ejus manum Caroli Magni exercitus: cum quo ex Hungaria in Saxoniam eunte, inter Albim & Salam fortiter dimicavit. Ne verò Imperii fasces in se fastum gignerent; plebeia suæ originis veste semper utebatur. Rara est hæc virtus, ut supra communem elevati sortem, demissione animi ad pristinum descendant statum. Hominibus cognata est superbia, si altius steterint. Cognatus multorum fortuna lethargus est, alta nuperrima sortis oblivio. Etiam meminisse pudet se se minorem fuisse, qui se videt summum esse. Imò passim experimur, quòd asperius nihil est humili, cum surgit in altum. Hic tamen Princeps quòd erat sublimior, eò humilior: non ignarus, quòd compendium laudum est, si suprema in dignitate locatus, demissè & humiliter se gerat. Cui nihil dignitatis ad augendum vericem superest, hic uno modo crescere potest, si se ipse submittat. Si Princeps ad subditos per aequalitatem descendat; non minùs deper-

*deperdit dignitati, quàm soli radios suos
in terram demittenti.*

IMAGO LESCONIS III.

Fortes creantur fortibus & bonis; nec imbellem feroces progenerant aquile columbam. Optimi Patris non dispar soboles, Lescio hic secundi Lesconis filius successit in regimen. Non solum paternæ fortunæ, at etiam virtutis hæredem se probavit; præclara Patris facinora imitando. Scilicet Parentum virtus est stimulus filiorum. In prolem transcurrit gratia Patrum. Paterna prolem fortius allicit, urgetq; virtus. Mores Parentum non tenui fluunt amne in nepotes; fingitur ad Patris exemplar natus. Sanguis & stemma Parentum, sunt gloriosa æmulatio filiorum. Publica rapina genus est, illius nominis palliō bonestari; cuius virtutem non geras. Princeps hic civilibus impetitus armis, non alia arte victor evasit, quàm clementiâ: ad Patrem Patriæ spectare ratus, & illos servare filios, qui perire merebantur; & iis parcere, quos perdere oportebat. Et certè cùm omnia in bello civili misærabilia; tum nihil misærabilius victoria. Sitire sanguinem

guinem civium, barbaros Reges sapit. Illo
 saturantur Poloni Reges sanguine; non quem
 fulmineus per vulnera cadesq; gladius evo-
 cavit; sed quem pudor ingenuus per vul-
 tus & ora civium diffudit. Vulgus irasci
 decet, at faventes parcere Reges. Quisquis
 est placide potens, Dominusq; vita, servat
 innocuas manus, & incruentum mitis im-
 perium regit, animoq; parcat. Placido itaq;
 ac pacifico bello domesticis edomitis ho-
 stibus, externum quoq; domuit Martem.
 Cum Moravis & Pruthenis gloriosè di-
 micavit. Finitimos populos insolenter o-
 rigini suæ insultantes ferro edercuit; mon-
 stravit sericæ fortitudini nullam Majorum
 seriem obesse. Sclavis Polonorum consan-
 guineis, Hungariam imperio tenentibus;
 auxiliares tulit suppetias, cumq; illorum ho-
 stibus fortiter & fortunato decertavit. Di-
 gnus perenni famâ Princeps, nisi eum impura
 Venus infamasset. Ita certè etiam in opti-
 mis aliquid pessimi invenitur. Nemo sine na-
 vo. Unicuiq; dedit vitium natura creato. Eti-
 am à magnis virtutibus, parum absunt vitia.
 Neminem illesum fata transmittunt. Vin-
 dicat omnes natura sibi. Nullus sine crimine
 divit. Nulla est tam perfecta pulchritudo,
 que

qua suos non habeat navos. Si nisi non esset, perfectum quidlibet esset: pauci sunt visi, qui caruere nisi. Cessit fatis, & veteri ritu in Saxonia, quam imperiò quoq; tenebat, tumultus. Longius à regno abductus mori voluit; ne eis moriens lacrymas propinaret, quos vivus irriguis satiabat solatiis.

DECAS II. IMAGINUM.

IMAGO POPIELI I.

R*Arum erat olim in soliis prodigium, virtus coronata: insolitum supremæ dignitatis, cum summis dotibus in terra connutium: fastus plerumq; cum purpuratis imperabat manibus; & plura diademati incumbabant dedecora, quàm gemma. Erubescere jubebatur à murice, si quæ thronum ascendit innocentia; propectaq; in altum integritas, ne contententibus in sublimè deturbaretur à vitiis, solio excedebat. Verùm omnis honor turpis, nullà virtute decorus: non ornant, sed onerant graves honorum tituli, quem leves dedecorant mores. Non mitra Regem, sola sed efficit Regina virtus. Miserrima est*

magna felicitas, sine magna virtute. Lue-
lendum hujus rei Popielus I. Lesconis III.
filius, oblivionis cinere tumulandus exhi-
buit in se argumentum: quem ipsa eru-
buit purpura, quod Ducali contentus san-
gvine, virtutum contempserit apparatus.
Ignarus forsitan, quod perit omnis in illo
gentis honos, cujus laus est in origine sola.
Virtute decet, non sanguine niti. Quid
imaginibus, quid avitis fulta triumphis a-
tria, quid pleni numerofo consule fasti pro-
fuerint; si vita labat. Dives avis, Et u-
trumq; Jovem de sanguine ducens, si vir-
tute caret, tantum de laude meretur, exa-
nimis quantum truncus; licet are superbo
splendeat, aut Tyrio rubeat sub murice sti-
pes. Princeps hic levis & inconstans, in
horas & momenta Protheus; nec locum
residendi stabilem habuit: sedem regni
Cracoviâ Gnesnam, Gnesnâ verò transtu-
lit Crusviciam. Obscura clari progenies Pa-
tris, strenui & bellicosi Parentis ignava
soboles, nulla gessit bella, nisi in castris
mollium; quamvis vicinus hostis bellandi
præbuerit ansam. Imprecandi morem ha-
buit, se suosq; in escam muribus devo-
vendo: cui malè usurpato voto, in posteris
ejus.

eventus. Ita sepe luunt posteri, quod Majores imprecantur. In prolem dilata ruunt perjuria Patris, & pœnam meritò filius ore bibit. Otio & torpori totâ vitâ deditus, nihil dignum laude fecit: at illud indignissimum, quòd natalium honestatem turpissimis moribus dehonestavit. Quid prodest sanguine longo censerì, si desit virtus. Ipsa nobilitas, ignominia illi est; qui à Majorum suorum degenerat virtute. Turpe est nobilitatis spectaculum, si in ejus domibus nihil pulchri cernitur, præter Majorum Imagines. Non commendant eum Majorum cœra, qui est cereus in vitium flecti. Non exornant avorum Imagines, quem proprii dedecorant mores. Picta sictaq, antecessorum simulacra, ignavum dissimulant successorem. Ignobilis est illa nobilitas, quæ consanguineam sibi non habuerit virtutem. Parùm prodest illustris ortus, quem mores obscurant. Limpidus perspicui fontis latex, turbidum non commendat rivum. Dedecorant bene nata culpa. Indecorum est, è clara stirpe stipitem nasci. Haustam à Majoribus natalium lucem; morum fulgoribus intendere est necesse. Qui meritis Patrum laudem trophæis denegat; impium fatetur heredem, nefastus

egregia propè latro fama. Cæterum exactis in Principatu quindecim annis circiter, cum nihil boni in vita egisset; tandem Crusvicæ egit animam.

IMAGO POPIELI II.

M Ali Genitoris Popieli I. pejor filius Popielus II. paternæ vitæ speculum dici potuit; eò quòd in se Patris Imaginem sceleribus expressit. Et certè *non procul à proprio stipite poma cadunt. Mali corvi malum ovum. Rarò degenerat à vitiis Parentum soboles. Nunquam leones parturit lepus. Par est miraculo, ignavi Parentis strenua proles. Prodigium est, ab improbis nasci probum. Cum lacte & sanguine vitia vel virtutes Parentum imbibuntur. Imò facilius in Parentum vitia abit proles, quàm in virtutem. Nam pronior est vitiorum, quàm vitutum disciplina. Aegrè virtutes, facile vitia propagantur.* Princeps hic projectæ in omne nefas indolis, in juvenili ætate nihil maturum habuit, præter scelera: vitiis superaverat annos: nondum adultus, jam adulter. Quidquid verò impudica Venus suis facibus non exussit; plenis cyathis extinxit Bacchus. Publicos regni

regni Magistratus venales habuit, scilicet, *cujus cupido venas invasit, nihil est ei non venale.* Consorti suæ obsequentior fuit, quàm virtuti & rationi. Ex ejus consilio lethalem simulavit morbum; & ad immi- nens quasi sibi fatum patruos suos con- vocavit: quibus desolentibus suam salutem, intoxicatô ab uxore populô mortem propinavit. Ne verò propinatus incautis ho- spitibus potus toxicum redolere videretur; uxor fictè dolere, & virulentiores venenô lacrymas fundere cœpit. O quàm verè dictum: *Nulla fides lacrymis, lacrymas simulare docemur: nec nisi vis falli, risibus ulla fides.* Mulierum fuscis lacrymis moveâ- re, caveo; ut flerent, oculos erudiêre suos. Muliebri sexui tam facilè est ploranda pa- trare, quàm plorare. Unde illud: *Aspide quid pejus? tygris: quid tygride? demon: demone quid? mulier: quid muliere? nihil: suô fatô Patruï didicêre.* Hi insequenti no- ste omnes mortui in lacum sunt demersi. Sed occultatum parricidii scelus, conscium prodidit cœlum: & tanti facinoris vindex, de tota stirpe exegit pœnam. Namq; bre- vi Crulvicæ Popielus cum uxore & libe- ris à muribus est peremptus: qui ex in-
C2 huma-

humatis Patruorum cadaveribus prognati,
 infontiū necem vindicantes, Regiam arcem,
 in qua se occultaverat, invaserunt. Ita pro-
 fectò *mens malè conscia, nullibi securè latet,*
non satis illa culpa latet, quæ ipsum auctorem
non fugit, in ipsis non benè fraus tegitur
cadernis. Non latebit perpetuas scelus inter
umbras. Nullus est murus sceleris, per altas ur-
biū turres, triplicesq; portas pœna perrumpit:
vigilant in omnes fulmina culpas. Nulla im-
piis tuta latebra: malus ubiq; malè. Nihil
conscire sibi, nullaq; pavescere culpâ, hoc o-
pus, hic labor est, hic murus æthereus. Illud
 morte suâ posteris reliquit documentum:
 quòd parum interest supremam inter & ex-
 tremam Principum fortunam; sæpè levi ictu
 graves Principes prosternuntur. Nihil est
 tam firmum, cui periculum non sit etiam ab
 invalido. Momento sæpè perit, quod agrè
 sæculum peperit. Magnæ arbores diu cres-
 cunt, hore spatio extirpantur. Discant ex
 hujus Principis fato, quòd est innocentis
 sanguinis ultor Deus. Quicumq; alterius san-
 guinem sitit, suum effundit: & qui fabricat
 alteri necem, illum repenti falce mors ma-
 ctat suâ. Conformat sceleribus pœnas justas
 Nemesis: fugaces insequitur Nemesis tyrannos.

IMAGO PIASTI.

Semper natalibus virtus præferenda.

Sola virtus & animus, non genus
 & sanguis nobilitant. Tota licet veteres
 exornent undiq; cæra atria, nobilitas
 sola est, atq; unica virtus. Frustrâ
 paternis quisq; superbiôr tumescit actis;
 fervor & ardua jurata virtuti voluntas,
 perpetuô viret ipsa lauro Quid
 juvat admotô per avorum nomina cælô,
 inter cognatos posse referre Jovem?
 probati viri genus, virtutis prosapia
 est. In hanc virtutis ideam versâ mentis
 acie Poloni, Crulviciensem incolam Pia-
 stum, à rotarum opificio hoc nomine ap-
 pellatum, obscurum genere sed geniô il-
 lustrem, 70 annorum ævô gravem, à se-
 curibus ad fascès, à stiva ad solium pro-
 moverunt Hoc est nempe fortunæ lu-
 dentis ingenium; ut ab imo sæpè attol-
 lat ad summum. Emergunt subitò, qui
 latuère diu. Non obstant natales te-
 nebræ, quominus quis solem videat.
 Non rarò quos natalium fortuna de-

*stituit, exexit in altum virtus. Sic
 humili fluit è fonte Rhenus, crescit ala
 ta è tenui Terebinthus herba. Laurus
 ingens parva quondam virga fuit,
 modò nutat arbor. Princeps hic nec fa-
 sceas, nec fasces fortunæ debuit, qui na-
 scendi ignobilitatem propriâ supplevit vir-
 tute. Nec obest Herodum magnitudini
 natalium humilitas: gloriosior est, qui
 totum virtuti suæ, nihil Majorum de-
 bet sanguini. Nobilitat Regina virtus,
 quem ad ignobilitatem sinistra dam-
 navit fortuna. Imo pulchrius est pa-
 rari, quàm creari nobilem: gloriosius
 est nominis esse authorem, quàm hæ-
 redem. Melius est nobilitatem nan-
 cisci, quàm nobilem nasci. Magnarum
 virtutum Princeps hic erat, præ aliis ta-
 men humanitate & liberalitate excellebat.
 Polonis in Electoralibus comitiis, discor-
 des Crusviciæ trahentes moras, ad penu-
 riam victûs redactis annonam suppedita-
 bat. Ubi liberali suô geniô ita omnium
 Electorum inflexit ingenia; ut præter spem
 &*

& vota, omnes eum unanimi voce Poloniæ Principem proclamaverint. Et certè liberali dextera ultrà sese ingerunt sceptrà. Tenaces manus rarò fasces tenuerunt. Nec obfuit tenuis fortuna Piaſti, quominùs ad ſolium vocaretur: Non enim fortuna rerumq; eget, cui publici regni fortuna committitur. Potior eſt in votis Patriæ, animus in Principe ſumma par fortuna, quàm opulentia. Ingenium imperiò dignum, non gazam quærent Poloni: miſera namq; eſt regni ratio, ubi nihil eſt, quod adores in Principe, præter aurum. Sit ſanè plumbea gaza, dummodo ſit aurea mens in Principe: cum Rege aureo, aurea terris ætas immigrat. Nullus hoſtes Piaſtus habuit, præter Leſconis III. filios: quos ſibi & Patriæ inſidiantes, forti repreſſis manu. Thori, throniq; ſociam Rzeſicham diſtā, moribus & forte naſcendi ſimilem habuit: & certè ſatis magnus theſaurus eſt uxor proba. Nulla eſt inops, nulla obſcura, quam & locupletant virtutes, & illuſtrat innocentia. Amicus ſincerus, theſaurus verus. Mulier bona, pretioſa viri corona. Nulla eſt pretioſior poſſeſſio, bonò veroq; amico. Optima ſunt divitiæ, bonam inveniffe conjugē.

Dos est pulcherrima, virtus. Hinc malè ducitur uxor, cui amorem asserunt opes, & Majorum cera. Periculosa est, quæ ex venustate formæ conciliatur gratia, si ei non maritatur honestas. Si sola virtus in ducenda uxore non spectatur; illud saltem præ oculis habendum: Uxor ducenda est oculis, auribus, & manibus: oculis forma, auribus virtus, manibus dos est exploranda. Dignus immortalitate Princeps obiit Crusvicæ, anno ætatis 120. post integrum 50. annorum imperium.

IMAGO ZEMOVITI.

Vivam sui Imaginem, imò se ipsum Pīstus in filio suo Zemovito reliquit: in quo etiam post fata per virtutum suarum regnavit imitationē. Et certè Avorum est commendatio esse bonum & virtuosum; ut facias tua, in eorum facta succede. Ignavus est heres, cui solum patrimonium est, derivatus à nobili vena sanguinis. De proprio addendum est, & natalium splendor pari virtutis claritate geminandus. Qui in hereditatem venisti sanguinis, herōica quoq; facinora imitare. Antecedentium herōum facinora, sunt ponē sequentiam institutio. *Violenta*

*lenta est quadam obligatio, ut eum sequantur virtute, cui succedunt dignitate. Satisfecit huic Zemovitus. Hic ad bella planè natus, postquam Imperii fasces occupaverat; hanc cum purpura in animum assumpsit curam; ne ab inordinatis militum turmis, an turbis erubescendum aliquid in Polonia admitteretur. Unde primus ille Polonum Martem ad ordinem redegit, exercituum præfecit Ductores, leges militibus præscripsit, easq; etiam ipse conservavit. Non ignarus, quòd *diva lex est, obtemperans legi suæ Legislator.* Nullus facile reverentiam legibus negabit; quando eas legislator observat. Melius jubet, qui iussa Princeps ipse facit sua. Lex quæ obedituris friget in charta, institutionis exemplo callet in opere. Tunc observantior equi fit populus, nec ferre negat, cùm viderit ipsum auctorem parere sibi. Insita mortalibus natura, propè sequi, quæ piget inchoare. Mutæ sunt leges, si à legislatore marmoribus, & non moribus insculpuntur. Exanimis legum tabule inscriptæ fastis, animantur factis. Addunt legibus auctoritatem Principes, si eandem sint ipsimet authores & actores. Iniquum est, statuentem propriâ lege con-*

vinci. *Primus iussa subi, quas tuleris leger,*
author & ipse feras. Incōmodorum erat tole-
 ratissimus, corporis cultu & victu par cuiq;
 militi. Bella gessit plurima, semper felicissi-
 Cū Moravis, Hungaris, Germanis, Prussis,
 Pomeranis, & Cassubitis, felici ac gloriosō
 conflixit Marte. Ereptam temporibus utri-
 usq; Populi Polonis Silesiam, Prussiam, Po-
 meraniam, & Cassubiam ferrō vindicavit.
 Ferreus hic ab armorū tolerantia Princeps,
 aureum sub se fecit sæculum; hostes vin-
 cendo ferrō, cives devinciendo aurō. Pro-
 fusæ in omnes erat liberalitatis, solius dun-
 taxat somni fuit parcissimus. Quò magis
 prodigā manu in alios spargebat opes;
 eò prodigiosius propria crescebat gaza.
Ita sanè magne opes largiendo sunt maxi-
me. Munifica & liberalis manus, etiam no-
lens fœneratur. Beneficia sparsa, velut se-
men redeunt auctiora. Quod dat benefica
manus, conservat. Extra fortunam est, quid-
quid donatur amicis: quas dederis solas,
semper habebis opes. Munera si gratis de-
deris, si letus amicis; tollet divitias has tibi
nulla dies. Justitiæ ita fuit amans; ut cæ-
 lis Astræam in terras evocasse videretur.
 Supremam clausit diem Gnesna, anno

ætatís 32. Hoc unico excessu de Poloniæ
regno bonus Princeps malè meritus, quòd
non diu, quia 5. duntaxat regnavit annis.
*Optimorum nempe Magnatum brevis est sem-
per vita. Citò ad metam perveniunt, qui
magnis passibus viam Heròum sunt ingressi.
Nunquam non immaturè moritur, cujus
vita pluribus erat salutaris.*

IMAGO LESCONIS IV.

Non semper fortes creantur fortis-
bus: non semper Mars à Mar-
te gignitur. Non solus Menelaus
Paridem parit. Sape eximii paren-
tes, exiles habent filios. Plurimi
sunt, qui à maximis exorti, in mis-
simos decreverunt. Sape è stirpe cla-
ra nascuntur stipites: interdum è vi-
te dulci, acidi emanant fructus. Non
rarò è vetusta prosapia, prodit non
venusta soboles. Sunt quos patritii
stemmata sanguinis, & consanguinea
symbola gloriæ ignavos faciunt, qui
patrium decus cunis intumulant suis.
Aurci Patres sape filios reliquérunt
plum-

plumbeos. E spinis rosæ prodeunt; ex
optimo vino, acerbissimum fit acetum.
Plurimi strenui & bellicosi herodēs, i-
gnavam prolem genuerunt. Patuit id
in Lescone IV. filio Zemoviti. Hic in te-
nera ætate ad solium assumptus, magni
bellatoris filius, oleæ quàm palmæ studi-
osior. Pacem bello præferens, præliorum
finem fecit: forsitan, quia pax una trium-
phis potior, pax optima rerum, quas
homini novisse datum est. Candida
pax homines, trux decet ira feras. Pa-
ce substant juga, pace rident tetricæ
rupes. Odimus accipitrem, quòd vivat
semper in armis. Et sicut in pace su-
specta tutius est bellum; ita melior est
certa pax, quàm sperata victoria. In
bello parvis momentis magni casus in-
tercedunt. Ita incertus est belli status,
sicut castrorum statio. Non sub certis
militat fortuna signis, non semper ad
classicum auscultat. Volvuntur cæsi-
bus, & ipsi ruunt fortunis martiales
fortune. Et quamvis Lucanus canat:
utile

Utile bellum; nihilominus nullum est bellum, cui non adhæreat conditio: damnosum esse. Cæterum in aliis præter bellicam virtutem, non dissimilis fuit Patri. Exasperata odiis sui principatûs exordia nactus, regiâ liberalitate malevolorum elusit conatus. Placat namq; invidiam benefica potentia. Citius auri quàm ferri fulgor, malevolentia extinguit ignes. Principum dona sunt authoramenta amicitie, & fidelitatis. Nullus animos fortius alligat nodus, quàm soluta in gratias dextera. Catena sunt mentium, obligationes benefactorû. Beneficia Principum sunt quedam miracula, aliorum animos in suos convertunt. Verissimum est illud, de modo placendi aliis: Temporibus nostris quicumq; placere laborat: det, capiat, quærat, plurima, pauca, nihil. Et illud: Tu nihiles, nisi des, ergo des: respice, cui des, hoc verbum do, das, nutrit amicitias. In cives raræ erat benevolentia & lenitatis Princeps: quasi illud

lud Senecæ sibi dictum putaret: *Regnare qui vult, languidâ regnet manu. Tutius est concitatos animos flecti, quàm frangi. Ut crudelitas in unum multos arinat ad odiû; sic clementia in unum exhibita, est augmentum amicorum. Nihil comitate & clementiâ violentius: non capit, sed rapit corda in amorem. Princeps nihil miti nomine majus habet. Et quamvis duo sunt Principatui difficillima, prodesse Reipublicæ, & placere: ille tamen & profuit omnibus, & placuit singulis, absq; boni publicidetrimento. In hoc solo Reipublicæ injurius, quòd non diu vixerit. Brevis nempe bonorum Principum est vita, seu fata attendas, seu vota populorum. Imò boni Principes quamvis diu vixerint, nunquam suis satis vivunt. Obiit in juvenili ætate: maturis tamen moribus, præcox supervenit fatum; cùm nihil in eo fuerit immaturum, præter obitum ætatem.*

IMAGO ZEMOMISLI I.

Quamvis hic Princeps avum suum Zemovitum (*quo justior alter nec pietate fuit, nec bello major & armis*) magnum habuit bellatorem, togâ & sagô toti Europæ celeberrimum; pacifico tamen Patri suo Lesconi, quàm bellicoso avo similior, oleam palmæ & lauro anteposuit. An quòd paterna prolem fortiùs allicit urgetq; virtus; an quòd bellandi defuit occasio & necessitas. Quanquam *querendus est interdum hostis foris, non expectandus: faciendi sunt aliquando, non patiendibostium incursus: inferenda, non ferenda bella: extremum est, ut aliquem ad lauream quarat fortuna. Deses est gladius, qui non nisi provocatus ferit. Ignavum telum, quod extra metam nescit evolare. Meliùs est occurrere hosti, quàm illius assultum prastolari. Gloriosius est collecto agmine hostem petere; quàm inducias expetere. Pulchrius est utrò in hostem fovere, quàm illum sentire. Abscondit se gloria ei, qui ex aperto Marte intra cespites & terra septa fortunam retrahit. Quarenda est virtutis occasio, si ad manum non fuerit, Toto ergo Imperiù sui tempo.*

tempore, tranquillum habuit regnum Zemomissus. In tanta tamen regni tranquillitate, nihil posterorum memoriâ dignum egit; nisi quoddam filium Miecisslaum reliquerit. *Satis est ad immortalem paterni nominis gloriam, bonum filium genuisse. Immortalem degit vitam Pater, in probo & digno filio.* Hunc diu olim sterilis, in decrepita jam ætate habere meruit: scilicet magnum fœtum multo tempore molitur natura; unâ autem nocte viles nascuntur fungi. *Elephas decenniô parit, sed elephantem.* Hic Miecisslaus natalium clarus luce cæcus natus, in nominalium pompa, post septennium à nativitate exactum instructa, oculorum recepit usum. Zemomissus verò exactis Imperii annis 40 ætatis annis 60. diem & oculos clausit, Gnesnæ ritu Patriæ tumulatus. Non ita tamen bonus Princeps obiit, ut etiam post fata non viveret in memoria posteritatis. *Parvarum nempe facularum est, citò ac perperam extinguere, & damno irreparabili totum amittere lumen; Principes planetarum soles occidere & redire solent: atq; ita occumbunt uni, ut alteri orbi luceant serenius.*

IMAGO MIECISLAI I.

Miecisslaus primus in Polonia Christianus Princeps, non solum oculos, quos per septennium natura clauferat, recepit; verum etiam orthodoxæ fidei lumine est illustratus. Sacro fonte cum non paucis Primoribus regni, ablutus circa annū 964. Susceptæ divinæ Fidei maritalem adiunxit, cum Dąbrowka Boleslai Bohemorum Regis filia, in throni & thori sociam adseita. Hæc quoad vixit, æternitatis fortè memor, serō coronata incescit. Inter Hymenæi tædas, Deos ipsos Arasq; gentiles, vero Numini imolavit Miecisslaus. Et quia dies hic tantis Deorum ignibus illustris inciderat in sabbathum, ante festum Divi Joannis Baptistæ; ideo in annuo hujus diei recursu, pridie festivi ignes, in memoriam extinctæ idololatriæ quotannis accendebantur. Hinc fortassis ad nostra usq; tempora illa manavit consuetudo; quod in pervigilio D. Joannis similes accensis rogis excitantur flammæ: quæ patriō agnomine à Polonis Sobotka appellantur. Nec solum hic pius Princeps profana idolorum evertit fana, sed etiam plurimas Divis, veroque DEo extruxit, & dotavit

D

libera-

liberaliter Basilicas. Archiepiscopatus duos, distributo in eos suo Principatu instituit: Episcopatus septem liberali erexit manu. Ut verò zelosum se se Fidei Catholicæ probaret propugnatorem; pium induxit morem; ut Poloni Equites stricto mediotenus gladiò, sacri Evangelii audirent lectionem. Romanam religionem per omnes regni provincias propagavit: non ignarus, quòd *fundamentum & basis rerum publicarum, est religio. Nunquam humana majestas, absq. reverentia Divina felix fuit: siquidem jacuisse gaudet, quidquid caduco condidit omine non sola virtus. Fortissimū est regnorum propugnaculum illibata religio. Non est aliud regni beatior proventus, quàm religionis augmentum. Fluctuat Reipublica navis, mota anchora religionis. Regia hæc est virtus, dignaq. ut in folio emineat, quæ sola Regum beat folia. Religio est regnorum unio: gemunt regna, ubi hæc deest gemma. Jactura religionis, est interitus regionis. Nec soli religioni, etiam ejus cultoribus summè addictus fuit: hinc sacrum tributum, decimum nempe frugum manipulum, famulantibus ad aras Ecclesiarum DEI servis dandum instituit: optimè gnarus,*

rus, quòd *questuosissima est pia in cœlites liberalitas. Dum cœlo censum pendit, nunquam est sine censu.* His manipulis cœlo inscriptis, manipularibus hostium turmis formidabilis fuit Miecisslaus. Equidē cum Vlocimiro Russorum Duce. Premissiam aliasque civitates populante, improspere bellum egit; feliciter tamen cum Bohemis Proceribus congressus, Boleslaum Dabroweæ fratris filium, in paternum regnum asserturus: Pragam enim ferrō occupavit, & in ea totam restituit Bohemiam. Et certē *feliciter militant, qui Deum habent commilitonem.* E contra *malè perfidis pugnatur armis.* Irritus Mars est, cui *militare abruit cœlum, licet ira densis ferveat parmis, nimiosq; telis asperet arcus.* Si *extinctus est in corde militum divinus amor, non accendet animam.* Vix afflabunt *martiale classium turba, si divino pneumate non sunt plene.* Secure & feliciter certatur; ubi *virtus est antesignana.* Cæterum supplicaverat hic Princeps summo Pontifici, per Lambertum Cracoviensē Episcopum, ut Regio coronaretur diademate: sed hæc vota probandæ in fide constantiæ causâ sunt dilata, non negata. Interim

devotum cælo caput, æternitatis tæniâ à Superis proculdubio est coronatum. Coronandus ergo in cælo, terras reliquit, anno 999. Posnaniæ tumulatus. Regnavit annis triginta quinque. Felix sub hoc Principe regimen fuisse nemo dubitet: Nam *ut nihil beato Rege beatius, sic nihil scelesto Rege scelestius.*

IMAGO BOLESLAI Chrobri.

Primus Regni Sarmatici Author Lechus, Orthodoxæ in Polonia Fideli Pater Miecisslaus, Regum verò Polonorum Parens fuit Boleslaus Chrobri, filius Miecisslai. Primus namq; ille à III. Ottone Imperatore, cùm hic ex voto sacra D. Martyris Adalberti lipsana veneraturus Gnesnâ advenisset, Regium obtinuit diadema, à Gaudentio Archl-Episcopo Gnesnensi coronatus. Hic tanti in Poloniam hospitis inferentis vestigia, stratô per 7. milliaria pannô honoravit. Regiis & egregiis Neocoronati. Regis virtutibus, & singulari humanitate victus Otto, militarem D. Mauritii hastam ad bella Domini feliciter
pera-

peragenda, & unum de salutiferis DEi
 crucifixi clavis, ad stabiliendum Imperii
 clavum, Boleslao dono dedit. Illi verò hic
 vicissim in vim mutuæ venerationis, sa-
 crum D. Adalberti brachium, quod hæcte-
 nus Romæ asservatur, obtulit. Princeps
 hic novi magnificentiam tituli, insigni ad-
 ornavit probitate: acceptamq; à Majoribus
 suis gloriam ac fortunam, propriis auxit
 virtutibus. Non ignarus, quòd *illud ma-
 gni animi maximum est ornamentum,
 suis Majoribus non esse minorem.*
Infamat improbos Majorum gloria.
Plebejus est nepos, qui præter sangui-
nem & nomen, nihil habet virtutis
avorum. Non tam nomine Majorum
gaudeas, quàm virtutē illorū initeris.
Non tam sanguine superbias, quàm con-
juncta cum cōmendatione facinora a-
mulseris. Pulchri natales gratuita sunt
munera. Non tam nasci, quàm fieri
serenissimos, Herdūm est. Leo fortis
non nascitur, sed vires accipit post na-
turam. Eundo crescunt flumina, quam-

nīs tenues ortus auspicentur. Semina gloriae jacet illustris prosapia; florem verò & fructum propria maturat virtus. Tantò sublimiùs ascendit nataliù dignitas; quantò eminentius propria virtutis accedit studium. Inter omnes tamen Boleslai virtutes pietas erga Divos elucebat: hinc sacrum Divi Adalberti corpus à perfida gentiliùm Prussorùm gente aurò redemit: optimè gnarus, quòd meliùs nos Divorùm sacra tuentur pigra, quàm Trojam scutum Palladium, aut Romam lapsa de cælo Ancilla. Religionem à suo Patre in Poloniæ regnum invectam, omni conatu promovebat. Hæc nempe potissima Principibus debet inesse cura; ut fides promoveatur, religio procuretur. Bonæ gubernationis prima regula est religio: velut à prima sphaera rapiuntur cætera; ita à religione partes omnes felicitatis impelluntur. Vix est ullus Magni cognomento potitus, quem religionis studium non commendavit.

Pie-

Pietati summè erat addictus: *primum scilicet benè regendi elementum, est Principis pietas. Non dedecet Principem, cælicura: gratum est à Superis donum, pius & Superis simillimus Princeps. Regna beat pietas, Reges pietate beantur.* Liberali & pœnè prodigâ in cives auri munificentia, aureos meruit affectus: procul à præsentis sæculi genio, cui magis aurum placet, quàm verus amor populi, multò pretiosior aurò. Nunc aurum & purpura curis exercent hominis vitam, belloq; fatigant. Aurea verè nunc sunt sæcula, plurimus auro venit honos, aurò conciliatur amor. Cuncta trahunt ad se Magnates aurea, sicut ad se magnetes ferrea cuncta trahunt. Cum verò jus & æquitas vincula sunt civitatum; & nihil magis à Principe exigit populus, quàm iustitiâ: Duodecim Iudices, veluti Polonos Lycurgos juri dicendo instituit: quos tales esse voluit, ne eos criminosi reperirent sibi similes. *Qui æquitatem instruunt mo-*

nitis; doceant exemplis est necessesse. Efficax enim recti persuasio est, innocentia iudicis. Fiunt excessus formidini, cum sciuntur iudices inculpati. Veretur quisque scelus, cuius non videt complicem in iudicum subselliis. Ne verò hi magis litigantes, crumenas, quam causas excuterent; ex Regia gaza certum pro iis stipendium designavit. Et certè nihil magis suspectum in iudicibus, quam paupertas. Facile est corrumpere egentem iudicem. Cause perduntur, quae paupertate reguntur. Hinc fit interdum, quod fungitur officio rarius sine munere iudex. Unde monet Poëta: Iudicibus plùs, quam iuri studuisse memento: hos tibi quàm leges conciliato priùs. Miraris, clausa quòd sint tibi iudicis aures? cum tua iudicibus non sit aperta manus. Verùm enim verò, quibus iudicii libra commissæ est; ab iis merita ponderari debent, non munera. Gladius contemnitur, ubi aurum suspicitur. Inermis redditur iudex, cum à cupiditate constringitur. Aurum aptissimum est iustitiæ expug-

pugnanda instrumentum, quo cum perstrin-
guntur oculi, etiam animi excæcantur. Em-
ptâ miseros defendere lingvâ; efficiunt tur-
pes turpe tribunal opes. Nummorum patro-
cinium adeptus impunè peccat, quasi pecunia
sit scelerû baptisimus. Et quia teste Tacito
nullum majus boni imperii est instrumen-
tum, quàm bonus Consiliarius: Optimis &
prudenteris Consiliariis Regiam suam
implevit; ab eorumq; consilio suam vo-
luit dependere majestatem. Et certè vis
expers consilii, mole ruit sua. Nemo melius
prospicit malis, quàm qui consilio perspicit
mala. Consilia rem detegunt. Exponitur
Respublica casibus: ubi de mediis non pro-
spicitur. Nihil sine consilio tutum. Seu la-
ta seu aspera momenta, consilio temperan-
tur. Nec in toga tantùm clarus fuit Bo-
leslaus, etiam in militari sago ejus eluxit
virtus. Integrò quidem bienniò ab armo-
rum quievit strepitu, ut Religionem in
tuto collocaret: hac tamen stabilita, col-
latis recenter sibi honores novis decora-
vit triumphis. Boleslao enim III. Bohe-
morum Duci, palmam & oculos eripuit:
Saxoniam, Moraviam, Russiam, Bohemi-
am, Prussiam non tam pedibus, quàm vi-

etoriis peragravit, & ad annum cōēgit
tributum, Poloniæ regno exolvendum.
Ac quidem Russos Regiam sæpius eluden-
tes credulitatem, armis & arcibus spolia-
vit. Postquam verò Polonus hic Hercules,
Regni sui limites ad Albim & Tyram pro-
movisset; æreas in perennaturæ famæ tro-
phæum, Ossæ, Borystheni, & Salæ defi-
xit columnas. Ipse verò tot hostium &
provinciarum victor, uni in spoliū ces-
sit libitinæ, anno D. 1024. ætatis suæ 58
Regni 25. Conditus Posnaniæ: relictô po-
steritati documentô, quòd *Victor cum vi-*
ctis pariter miscebitur umbris. Et pace &
bellô unitis, stat terminus ævi. Debilis ac
fortis, veniunt ad funera mortis. Fortibus
est etiam mors metuenda viris. Bellica fu-
nereis non obstant tegmina telis. Mors fera
magnanimi, non timet arma Ducis.

IMAGO MIECISLAI II.

Miecislaus hoc nomine II. Boleslai Chro-
bri filius, justis parentalibus optimo
Patri persolutis, Posnaniæ unâ cum uxo-
re Rixa, quam ei vivente Patre, Otto Im-
perator hospes desponderat, est coronat-
us. Princeps hic solô duntaxat nominis
vocabulô, erat gladii famâ celebris: re
ipsâ.

ipsâ fuit meticulosus, ad pleetrum non
 sceptrum natus. Ita certè non semper pro-
 prius respondent nomina rebus; nomine sapè
 leo, re lepus esse solet. Sapè speciosa nomi-
 na turpiter mentiuntur. Non unus est præ-
 lato nomine tantùm insignis. Et tamen
 teste Cassiodoro: *Aburdum est, portare no-
 men à Majoribus alienum; & aliud dici,
 quàm possit in moribus inveniri. Nomen*
(inquit Salvianus) sine actu & officio suo
nihil est. Si re priveris, nec nomen habe-
re mereris. Unde monet Plato: *Nomina*
cum re consentiant. Hic ergo Princeps &
 agnomen suum, & bellicosi Avi, ac Patris
 sui famam ignaviâ infamavit. Scilicet ex-
 terminat arma staminibus vix apta manus.
 Hinc Moraviâ, Saxoniam, Bohemiâ, Pome-
 raniam, paternô ferrô regni finibus an-
 nexam, eripi sibi permisit. Cum Prussis va-
 riô certavit Marte, Russorum tamen Ducẽ
 Laroslaum non tam arte bellica, quàm sor-
 te profligavit. Poterat ei objeci illud: *Te*
tela, non tela decent. Aptior est digitis la-
na colusq; tuis. Non tu natus equo, non for-
tibus utilis armis. Bellica non dextra con-
venit hasta tue. Quid tibi cum pharetra?
gladium tua dextra recusat. Non sunt hæc
 digi-

*digitis, arma tenenda tuis. Nescis severò
 livida brachia signare ferrò. Te sonus o-
 mnis & aura exterrent, pennàq; levi com-
 mota volucris. Tibi fœmineo stant corde ti-
 mores. Ex uxoris arbitrio moderabatur
 regnum Miecislau: immemor, quòd tur-
 pe ac indecorum est, illis manibus commit-
 tere sceptrà; quas ipse sexus & natura, ad
 eolum fusumq; destinavit. Scilicet insano
 nemo in amore videt, quid deceat, non vi-
 det ullus amans. Infanis ergo uxoris suæ
 infascinated consiliis, cùm nihil sanè boni,
 totò novenniò regiminis sui egisset; in
 insaniam redactus miseram egit animam,
 anno D. 1034. vixit annis 44. Posnaniæ
 tumulatus. Mortuus est, quasi victurus
 post funera non sit: sic vixit, tanquam mo-
 riturus non erat. Rixa verò suæ magis
 Austriacæ, quàm Polonæ favens genti, ne
 ulterioribus rixis (sub quarum turbidum
 Maslaus Regi nuper à poculis, provinci-
 am regno abstraxit, quæ postea ab eo no-
 men Mazoviæ accepit. Ne (refert Joachi-
 mus Pastorius) turbaret regnum, è Polo-
 nia cum filio suo Casimiro iussa est exu-
 lare. Mater itaq; exul sub Hênrici III.
 Imperatoris patrociniû, filius: verò ad
 meli-*

melioris vitæ asyllum contulit sese Cluniacum: ubi amissâ regni hæreditate, pro Regali diademate, religiosum Divi Benedicti induit cucullum.

IMAGO CASIMIRI I.

NE credite veteri & vulgari dicto: *Non procul à proprio stipite poma cadūt.* Nec illi recentiori Vatis Entheco: *Rarior aspici est visa proles, quæ vitiis gravi desciscat à Patre, & profanos in melius revocaret ortus.* Nec huic fides danda: *Portentum est à parentum vitiis degenerasse.* Abrogavit horum fidem Calimirus I. ignavi Parentis Miecislai non segnis soboles. Hic jam in Ordine Divi Benedicti Diaconus factus, precibus Polonorum à summo Pontifice Benedicto IX. sacris absolutus vinculis, post septem annorum interregnum, ex Cluniacensi clauitro ad paternum revocatus Solium, strenuè & feliciter rexit Imperium. In primo ejus vitæ natali, insolito motu concussa terra tripudiâsse est visa; quod pessimis parentibus ille natus est Princeps; sub cujus optimo regimine respiratura erat Polonia. Primus hic Polonorum Princeps doctus & sapiens fuit: primus

primus latinis in Parisiensi Academia ex-
 cultus literis sceptrum tenuit Quam ve-
 rum est illud Pœtæ dictum: *Sub purpura-
 tis sæpè rudes latent mentes tiaris: nec sub
 una, sceptrum jacent calamiq; lauro.* Verùm
 enim verò: illa sola digna est regali scepro
 manus; quæ prius doctam gestavit pennam:
 illud caput auræ dignum corona; quod pri-
 us Apollinari laurea est coronatum. Illum
 Regius decet murex, quem literarum tin-
 ctura coloravit. Regnare siquidem fortu-
 na plerumq; beneficium est; sapere virtutis.
 Et certè, turpe est, si Princeps coronam non
 caput gerit. Ipsa hunc Principem erubescit
 purpura; qui prius ad Palladis chartas pal-
 lere non didicit. Non illustrat regalis auri
 fulgor illud caput, quod prius ad Cleantis lu-
 cernam noctis caligine non fuit inumbratū.
 Prioris tamen ævi Principes armatam Bel-
 lonam hastatæ Palladi præferentes, malu-
 erunt esse bellatores, quàm literarum cul-
 tores; maluerunt potius inter armorum
 versari strepitum; quàm docta inter Mu-
 sarum jurgia. Quanquam nec Marti Apol-
 lo, nec Bellona Pallas obicem ponit. Utraq;
 hæc Numina armata sunt, utriq; palma &
 lauri communes. Certiora sunt trophæa, si
 phare-

pharetratus Apollo, & hastata Pallas cum Marte & Bellona armorum ineant societatem. Horum adminiculo Casimirus quoties bellator, toties victor & triumphator. Adornato primum in Mazoviam bello, Prussorum & Jazvingarum suppetiis validam, fudit fugavitq; hostes. Plocensem Palatinum, totamq; Prussiam armis regno suo adjunxit. Maslaum verò belli authorem & ductorem ex alta trabe pendere jussit: ut qui per nefas ad summa eluētabatur; supra cæteros mulctatus emineret. Et certè non infeliciter pugnat, qui Martem Palladi, Bellonam Mercurio jungit. Aptius illis inberent temporibus lauri triumphales, quibus non novum erat doctas gestare laureas. In eo vertice lucidius nitet galea; qui sapientia illustratus est luce. Optime illi capiti quadrat cassis; quod non cassum sapientiā continet cerebrum. Hinc illud Polonis Equitibus reliquit documentum: Ut ei sub labarum aditus pateat; qui laborem Minerva non fugit. Illi in campū Martis educantur; quorum virtus scholarum excedit vastitatem. Illi ad clavas promoveantur; quorum amplitudinem non possunt capere Gymnasiorum conclavia. Illorū dexte-

dexteram armet gladio Mavors; quibus jam levis est penna. Non prius aliquis conferat se ad Martis classica; quam omnes scientiarum transgrediatur classes. Non prius ad propinandum hostilem sanguinem extendenda est dextera; quam Minerva ablaetet. Non prius ad cruda Martis bellaria cupidus convertendus appetitus; quam cum Palladis fatient cupedia. Nec solis militaribus ac Palladiis, etiam Religiosis Casimirus gloriosus erat virtutibus. Equidem Mars irreligiosum est plane Numen, raro pietatem sub signis suis numerat. Hinc Vates Pelingnanus canit: Nulla fides pietasq; viris, qui castra sequuntur. Hic tamen magnus bellator pietati erat addictissimus; ad quam & propria virtus, & throni toriq; socia Dobrogneva incitabat, scilicet Maxima est fors viri pia consors. Invitatis Cluniacô Tynecciam Benedictinis arcem cum centum pagis ad novam obtulit Coloniam instituendam. Lublinense quoq; oppidum ad erigendum tradidit Monasterium: multisq; aliis pietatis artibus, Numinis & Divorum cultum promovebat: ratus certissimum perennaturæ felicitatis omen esse, in cultum Numinis etiam toto divitiarum ire apparatu.

ratu. Ad harum similiumq; virtutum exercitium, à teneris fuit institutus. Profectò omnem aetatem informasti, qui juventutem erudiisti. Inscripti teneriori tilia characteres, etiam in arbore leguntur. Equos & arma tractabit vir; quem puerum in hippodromo & arena exercueris. Puerum sapiet etiam senex, quem adolescentem maturi mores non formaverint ad senectutem. Vis sana à viris consilia? consulta à senibus oracula? fac ut tenerior aetas inter Consiliarios & sapientes versetur. Ubi adoleverit, reddet quod accepit. Echo juventutis est senectus: habebit venerandos sapientia senes senatus; si adolescentes sapientia institutis erudierit. Ad virtutum complementum hujus Principis & illud accedit; quòd ægram post septennale interregnum Rempublicam, lenta curavit manu. Praefestinata namq; medicina exacerbatum malum. Medicus impatiens est pejor morbo: lentè quandoq; obsequendum infirmitati; ut ad medelam obedientiam trabatur. Vulnera nisi leniter tracta tractataq; fuerint; non sanantur. Dulcia sunt medicà vulnera facta manu. Cum mora vitia curantur & morbi. Non sunt festiva, quæ sunt festina.

Demum piissimi Principis mortem ingens
præcessit Cometes: iter forsitan ad cæ-
los monstraturus. Cessit fati anno Do-
mini millesimo quinquagesimo octavo, 28.
Novembris, tumultus Posnaniæ.

DECAS III. IMAGINUM.

IMAGO BOLES LAI Audacis.

Boleslaus numero, non regnandi forte
secundus, cognomento AUDAX, Ca-
simiri I filius, decimum sextum ætatis an-
num nondum egressus, regnum & pater-
num obtinuit diadema. Bohemicis, Sile-
ficis, Hungaricis & Russicis palmis toties
insignis victor, insignior foret; si suis pas-
sionibus non succubuisset. *Fortior namq;
est, qui se, quàm qui fortissima vincit mæ-
nia. Melius semper triumphat victrix sui
majestas. Latius imperat, non plura, sed
qui se domuit suis invictus armis. Magnus
esse victor nequit, qui suis cupiditatibus est
minor. Nullum fortius est, quàm quod secum
geritur prælium. Nulla gloriosior, quàm de
se*

se ipso victoria. Illa gloriosior laurea, quam
 victor animus decerpfit ex se ipso. Qui re-
 fugit sui Rex esse, regni nesciet exteri. Qui-
 cunq; dat sibi regendo, ille potest dare jura
 mundo. Non infeliciter ille alios gubernat,
 qui sibi ipsi & parere dedit, & imperare.
 Ipse sibi consui & civis, ipse rex & colonus.
 Inglorium est extra se dominum, intra se
 servum esse. Hic ergo Rex immemor in-
 glorium esse, assuetas scepro & capulo ma-
 nus Veneri dare; & pro aurea directionis
 virga, muliebri myrto pudendè gloriari; re-
 lieta Bellonæ & Martis acie, ad illa tran-
 sivit castra; de quibus Poëta: *Militat omnis*
amans, & habet sua castra cupido. Fordam
 hanc Regis militiam S. Cracovientis An-
 tistes Stanislaus Ecclesiasticô ferijt gladiô,
 quo veluti fulminis ictu tactus Boleslaus
 exarsit in iras: quas nonnisi præfuleo san-
 guine restinguendas ratus, sacrificantem
 ad aras Præfulem propria cecidit manu:
 illoq; gladio, quo tot hostes vicerat, &
 auream Kijoviar portam secuit; Divo Sta-
 nislao lethale inflixit vulnus: simulq; tot
 victoriarum memoriam innocentissimo
 Martyris sanguine delevit. Insolens hoc
 ultra audaciam facinus, summus Pontifex

in omnibus Poloniæ Ecclesiis punivit interdictione: ipsumque Regem Ecclesiasticò castigavit anathemate. Boleslaus ergo regnò, & subditorum obedientiam exutus, qualiam morte decessit; certò non constat. Ferunt nonnulli Polonià profugum, per præruptos Pannoniæ montes vagabundum, & impotem mentis sua fata, quæ tyrannos fugiunt, quæsiuisse. Alii asserunt atroci canum morfu esse discerptum: quam sæviùs illum patratum mordebat scelus. *Nullus enim unquam crudelior fuit tortor, malà conscientia. Nullus favior carnifex, quàm mens sceleris sui conscia. Ipse reus animus instigator est sui, lictores sunt affectus. Habet intra se macellum rea conscientia, ut diram exerceat lanienam. Non est crudelior morsus, quàm mens malè conscia; quæ patitur tormenta sinè carnifice, eruces sinè tortore. Unde inquit Seneca: Prima & maxima peccantium pœna est, peccasse. Quos diri conscia facti mens habet attonitos, atroci verberare cedit. Mordax culpa malum tacito cor exedit ictu. Heu quantum misero, pœna mens conscia donat! nocte dieque suum versat sub pectore testem, occultum quatiente animo tortore flagellum.*

Invi-

Invigilant animo, scelerisq; patrati supplicio exercent culpa. Malis si desit carnifex; sibi ipsi non desunt. Sunt qui referunt Boleslaum in quodam Carinthiæ Monasterio propè Villacum, post præviam pœnitentiam, sanctiùs quàm egerat vitam finivisse. Si ita est, gloriosus post ingloria facinora extitit Boleslaus: etenim res omni miracula major, si quis cùm pessimè vixerit, optimè moriatur. Prodigium est, dissimilem vitæ studiis mortem alicui contingere. Rarò benè moritur, qui malè vixit. Non dat triticeæ spinarum semen aristas, vitæq; nec mortem dat malè ducta bonam. Mors vitæ echa est: respondent ultima primis. Misera mors pessima vitæ lucrum est. Hoc tamen est certum, quòd varia, quæ malè sibi conscius fingeat, metuens pericula profugit ex Polonia: nimirùm conscia mens semper quod timet, esse putat, fontibus incubat horror. Conscia mens sceleris, sibi mille pericula fingit. Mens conscia facti & timet, & pœnam gignit formidine pœna. Sint sanè omnia tutissima; si malè conscim es, formidabis.

IMAGO VLADISLAI I.

VLadislaus hoc nomine primus, dictus
 Hermannus, Boleslai audacis frater,
 Cracoviæ electus successit in regnum, Re-
 giô diademate in pœnam occisi Divi Sta-
 nislai privatum. Vir erat sui nominis; vir-
 tutum gloriâ celebris, par summis Regi-
 bus, solo duntaxat Regis titulo minor.
 Religionis præsertim, humanitatis & ele-
 mentariæ amantissimus fuerat Princeps.
 Sancitas à prædecessore suo leges, libero
 Polonæ gentis genio graves abrogavit,
 Poloniam interdicto Pontificio liberavit:
 Rebelles Prussos, Pomeranos ac Bohemos;
 qui se iugo exemerant, ultore & victore
 ferro sibi Regnoq; subiecit, ope Siecie-
 chi, Exercituum Poloniæ Ductoris gene-
 ralissimi. Clarius virtutis suæ præbuit do-
 cumentum dum Zbigneo extra legitimum
 thorum nato filio suo primùm arma sibi
 inferenti, deinde ad paternos pedes sup-
 plicii, vitam, quam ferro adimere potuit,
 donavit; malens filii spectare lacrymas,
 quàm sanguinem. Ratus nimirum *glorio-
 sius esse triumpho genus de eo, cui par-
 citur; quàm qui ultatricibus & victri-*
cibus

cibus armis debellatur. Utiq; corpora
magnanimo satis est prostrasse leoni.
Pugna suum finem, cum jacet hostis,
habet. Boni Principis est parcere sub-
jectis, & debellare superbos. Satis est
victoria, cum spontè inclinata ad pe-
des cadat protervia. Optimum vi-
ctoria genus est, si ei parcas, quem
vincere potuisti. Et certè pusilli animi
est vindictam velle sumere: gloriosum
est cum Tiberio ridere injuras; aut
cum Tuo aspernari; gloriosius cum
Theodosio condonare; gloriosissimum
cum Augusto etiam muneribus repen-
dere. Et quamvis crescit, si pateris,
scelus: facundo caput tollit in otio ima
punita protervia. Hic maximè sevit,
qui parcat malis. Nimia clementia pe-
jor est crudelitate, dum parcat, ferit.
Nihilominus multa asperitate subdi-
torum animi exulcerantur: iniqua est
justitia, licetorem cum securi adhiberi,
ubi sola proficeret virga. Interdum

*melius est agrotare, quàm crudeliter
 sanari. Irritantur scelera, quæ nimi-
 um & sæpè vindicantur. Ad veniam
 sit pronior, quàm ad pœnam Princeps,
 paucis supplicio gravis, utilis debet es-
 se universis. Durant, quæ non dura.
 Cæterum optimus Princeps in hoc solo
 erat malus, quòd in Sieciechum plùs æ-
 quo erat bonus, ejus nutibus & arbitrio
 nimium se permittens. Namq; malè au-
 diunt etiam optimi Principes, si plùs
 æquo fiant boni. Inconsulta Principum
 bonitas, pusilli animi est indicium.
 Ministri authoritas non postponen-
 da, sed Principis majestas præferenda.
 Nihil potestas Regum valet, nisi valeat
 & authoritas. Iis limitibus Principū
 ac ministrorum circumscribenda for-
 tuna; ut & illi non obliviscantur se
 dominos, & hi meminerint se esse ser-
 vos. Hæc sit Principis & servi con-
 cordia discors; ut servet studiū fœ-
 dera quisq; sui. Quanquam post offen-
 sus Vladislaus Sieciecho familiari sua in
 aula,*

aula, nimios in eum amores odiis castiga-
 vit. Scilicet gratia Magnatum nescit
 habere statum. Nihil citius, quàm Prin-
 cipum favores deoquuntur. In tragi-
 cam impingunt scenam, qui aulicæ vi-
 tæ exercent actum: eadem est omnino
 fides aula, quæ mobilis auræ. In aula
 non minùs certò interitus gratiæ ex-
 spectandus est, quàm vitæ. Regum
 sollicita quicunq; moratur in aula; aut
 fuit, aut semper postulat esse miser.
 Periculosus aula oceanus est, multo-
 rum infamis interitu. Nemo, gradus
 nisi per plures ascendit in aula; ad de-
 scendendum, plùs satis unus erit. Hinc
 monet Pòeta: Est aula pontus, spes tua
 naviget vicina ripa. Stet quicunq; vo-
 let potens aula culmine lubrico; te dulcis
 saturret quies. Et Valerius Maximus: Elige
 securitatem, ridens tugurium; quàm
 tristem curis & solitudine aulam.
 Nam aula profanata est sedes aptissi-
 ma menti, est hilaris, gaudens vultu,

*spe dives inani. Aula inter fomenta,
occulta sunt tormenta. Inter molles
aulicorum byssos; calamitatum repe-
ritur abyssus* Regnavit Vladislavus annis
20. cessit fatis anno ætatis suæ 59. Plo-
ciæ tumulatus.

IMAGO BOLESLAI

Krivousti.

AD bella planè natus Princeps Boleslaus
Vladislai magni bellatoris non minor
filius, pro puerili prætextâ, militare por-
tabat sagum. Nondum puer, jam miles;
priùs ferè gladium, quàm solem vidit.
Novennis namq; ad castra profectus, mi-
litiæ rudimenta positurus, in ediam, vigi-
lias, insomnes sub dio noctes, ceteraq;
Martis incommoda tolerabat. Potuit de
se dicere illud: *Infans sum vultu, sed spiro
corde Gradivum. Sic penè primis proditur
indoles angusta cunis. Exiguo truces ex un-
gue noscuntur leones, & tenero Jovis ales
unco. Nescit sub ipsis gloria fasciis latere:
nescit idoneus tepere parvis ardor in artibus.*
Quasi verò illud sibi dictum putârat: *An-
gustam amici pauperiem pati robustus acri
militia puer condiscat, & Parthos feroces*
vexet

*vexet eques metuendus hasta. Implevit il-
 lud Boleslaus, quô post Sarmaticus Vates
 ad bellicos ausus animabat juventam: Pul-
 chro Quirites pulvere gaudeat impubis a-
 ras: Et strepitum Et minas, jam nunc Et au-
 daces tumultus à tenero meditetur ungve.
 Visq; primùm sanguine, gestiat inter ca-
 dentium signa: neq; eligat, quò lassâ post
 pugnam reclinet colla ihero. Solidisq; som-
 num commendet armis: aut clypeo super ef-
 fusus, aut se cespitis explicet per summa, non
 parcus iuventæ, Et decorum pretiosus em-
 ptor. Ne verò patriæ fortunæ successor
 à paterna aliquando virtute discederet;
 Patris sui imaginem à corde magis, quàm
 à collo ferebat quotidie. Et quia melius est
 Majorum facta colere, quàm Imagines; ex-
 actius eam expressit moribus, quàm pi-
 ctor coloribus: memor illius; qui in Ma-
 jorum sanguinem succedit, is in virtutem
 etiam succedat, est necesse. Et quamvis illi
 os intortum ex morbo. agnomen Kryvo-
 usti dederat; formæ vitium non erubuit,
 pulchro virtutum apparatu contentus.
 Nimirum forma virum neglecta decet. Ra-
 rò forma viris (secula prospice) impunita
 fuit. Sint procul à nobis iuvenes, ut fæmi-*

na compti. Fine colli modico, forma virilis amat. Non est dedecori vultus deformitas, si quis virtutibus est conspicuus. Poterat de se illud dicere: Si mihi difficilis formam natura negavit; ingenio forma damna reppendo mea, sed magis virtute. Bellica tamen virtus in eo maximè enituit: cujus instinctu sæpius loricam, quàm purpuram induebat. Henricum IV. Romanorum Imperatorem, exigua suorum manu numerosissimo exiit exercitu. Quo pacto docuit, virtute rem bellicam geri, decerniq; non virorum numero. Errat quisquis militum robora numerat, non æstimat. Virtute pugnant, non numero viri. Et una sylvam sæpius eruit bipennis. Et pauca sequuntur innumeras aquila columbas. Sæpè in minùs numeroso exercitu plùs animi latet. Virtute metiendus est miles, non numero. Zbignei spurii fratris armis provocatus, victoriam reportavit. Patrocinantem Zbigneo Bohemorum & Pomeranorum perfidiam, ad rogam condemnavit; ut clariùs inter flammam illa orbi eluceret veritas; quòd temerè suscepta sceleratorum patrocinia, plurimùm ipsis nocent patronis. Cum Bohemico, Prussico, Moravico, Danico, Ger-

Germanico, & Russo Marte quoties con-
 fluxit; semper victor exstitit.. Ut verò sui
 milites non minùs bellicosi, quam virtuo-
 si forent; eos rigore militaris disciplinæ
 ad virtutum studium compellebat. Non
 ignarus: *Exercituum scelera, maxima in
 bellis gerendis esse infortunia. Absq; virtu-
 tum suppetiis nemo unquam felici Marte
 militavit. Illi militat æther, & conjurati
 veniunt ad prælia venti; qui virtutum sti-
 patur satellitio. Ut militum virtutes cer-
 tam pollicentur victoriam; ita eorum cri-
 mina certissimum secutura cladis sunt au-
 gurium. Non est fortius ad vincendum ro-
 bur, virtute. Miles quem ducit in campum
 virtus, non ad dubiam pugnam, sed ad cer-
 tam pergit victoriam. Deest plerumq; sce-
 leri fortuna: & dissoluti exercitus mores non
 ligant trophæa. Infallibilis illum exercitum
 sequitur interitus; quem antecedunt inju-
 riæ. Quem gemitus pauperum ad castra
 comitatur, ille nihil referet è prælio, nisi
 vulnera & cicatrices. Qui alienas præda-
 tur fortunas, ipse plerumq; in acie Martis
 in prædam cedit libitina. Impossibile est, ut
 rem bene gerant in bellis; qui lacrymas &
 execrationes pro viatico, ad castra secum
 deve-*

devebunt. Plerumq; innocuae pauperum lacryma, proprio insolentis militis expiantur cruore. Repetet hostilis macro graviori et illa vulnera; quae insolens militis manus innocentem inflixit plebecula. Militarem tamen rigorem Boleslaus ducali leniebat liberalitate. Hinc Zelislaio Duci contra Moravos strenuè dimicanti, pro amissa in praelio manu, auream reposuit, contulitq; dextram. Wszeborscio verò è praelio transfugae, aliis exemplum fugae perniciosè danti, leporinam pellem, fufum, & colum muneris loco submisit; ut sub se Leone Duce erubesceret esse lepus galeatus. Skarbimirum Palatinum Cracoviae, cum Zbigniew & aliis sibi rebellem oculis privavit: & in poenam tanti ausus, Palatini Cracoviensis primatum infra Castellani subsellium collocavit. Hinc ad haec usque tempora Cracoviensis Castellanus praet voto & subsellio Palatinum. Bellicosus hic Princeps pluribus victoriis, quam annis suum distinxit Imperium. Solum namq; triginta sex annis regnavit, quadragies verò & septies triumphavit. Russorum demùm & Hungarorum fraudibus circumventus, post cruentam hostilis ac
 sui

fui exercitûs cædem occubuit, anno D.
 1139. ætatis suæ 54. Plociæ in templo Pa-
 rochiali reconditus. Discat hinc posterita-
 tas, omnia humana vicissitudini rerum esse
 obnoxia. Vincuntur etiam invicti, & feli-
 cissimi sunt infelices. Diuturna quandoq;
 felicitas, infelici exitu terminatur. Rara
 est fortuna, qua infelicem non sortiatur e-
 ventum. Nemo ex istis, quos purpuratos
 vides, felix est. In se magna ruunt: altis
 hunc numina rebus crescendi posuere modum.
 Nihilominus eo ipso felix mors Principis
 bellicosi; quia in Martis acie reperta:
 namq; victore ferro se popularibus exemit
 armis. Ipsa fata satiscere cogit; quisquis
 hostes cadendo facis cedit. Martem à mor-
 te, unica licet discriminet litera; nunquam
 tamen Marte quaesita gloria, in sanguinis
 oceano naufragatur; quæ eò ardet illustri-
 or; quò copiosiori putatur extingui cruoris
 deluvio. Suam quisq; Heròum interitus glo-
 riam habet. Victores & in morte sunt fe-
 lices. Non solum vincere, sed etiam perire,
 martie indoli est gloriosum. Fata viris
 vitam generant, famamq; pereuntem.

IMAGO VLADISLAI II.

Nemo Lucina meritis onustos debuit annos. Ille supremum Patruī Patrisq; Scipio probrum, docuit scelestos ē bonis nasci; tenebrasq; clarum gignere lumen. Id ipsum in se probavit Vladislaus II. optimi Parentis Boleslai Krywousti degener filius. Minimē illi paterna suffragata est virtus; qui vitiis erat deditus. Majorum scilicet virtutes Averumq; gloria, si sit nepos inglorius, non reddunt gloriosum. Non sunt tua, quæ Majores egerunt facinora. Nemo alieno splendore evasit illustrior. Suā Phœbus trabeatus luce, neq; adscititiis refulget splendoribus. Sui quisq; est dives & domestica felicitate beatus. Nihil prodest optimo patre natum esse, si ipse es pessimus. Nihil unquam pro pudiosius vidit orbis, quā degeneres à Parentum & Majorum virtute successores. Quos extincta virtutum lux obtenebrat; eos aviti sanguinis splendor non illustrat. Hic in primo regni aditu in vitium impigit: dum ut unicus imperaret, faterno sanguini parricidale indixit bellum. Ita certē rara est concordia fratrum: impotens regnandi libido etiam fraterno non parcit

san-

sanguini. Cedunt sanguinis iura, ubi succedit ambitio. Aliquando quos uteri unius angustis incluserat natura, regni unius spatiis agrè sustentat fortuna. Nulla sunt magis robusta odia; quàm ubi cognati sanguinis venas regni libido invaserit. Et quamvis preces precordia ferrea tangunt; flectitur iratus voce rogante Deus, & fusis precibus placantur Numinis ire; nihilominus supplices fratrum preces rejecit Vladislavus, illi ergo diu in Posnaniensi arce obsessi, tandem æquitate causæ erecti, profundâ nocte spe tumidos Vladislavi milites vino somnoque sepultos aggressi, succenderunt castra, fugârunt fuderuntq; exercitum, & suscitata odia cognato sanguine extinxerunt. Ita certè inter ipsa quandoq; infortunia nascitur felicitas. Facilius interdum vincitur qui sperat, quàm qui timet. Perniciosior non rarò est securitas apertis periculis. Ne victum illum judica, quem vides prostratum: non rarò victores vincuntur, victi triumphant. Qui semel est fractus hostis, non contemnatur, sed timeatur. Non expectato vulnus ab hoste venit. Sape suum levis fortuna victorem reliquit, & medios secuit triumphos contemptus hostis. Non

puta miserum, quem vides infelicem. Veniet quondam felixior atas. Quam negat
 presens felicitatem dies, sænore ingenti sequens rependit. Quod vexant bodie Noti,
 cras lambent hilares aquor Ethesiæ. Mala tempora melioribus pensantur. Vladislavus
 itaq; ex acie & regno profugus, in exilio cum uxore & liberis delitescēbat, frustra sibi
 Conrado & Friderico Imperatoribus Romanis, restitutionem solii spondentibus. Hoc est nimis ambitionis fatum,
 dum appetit aliena, sua plerumq; amittit. Multi querentes aliena, se ipsos perdiderunt.
 Sæ fortune fabri sunt avari, dum aureas sibi cudunt compedes, manicas in se induunt.
 Inter avaritiæ lucra, propriæ fortune inveniuntur dispendia. Belli & cladis causa fuit Christina uxor Vladislavi, natione Austriaca, Polonis infensissima: ex cuius nutu & arbitrio quia regebat imperium; eo se indignum fecit. Nam non est dignus Imperio, cui imperat fœmina. Ignarus forsitan, quod fœmina etiamsi optimè velit, nunquam benè sapit. Prædictæ Reginae instinctu Vladislavus Petro Dunin, antiqui moris viro, magis veritati & libertati, quàm majestati addicto, linguam abscondi,

di, & oculos erui iussit. Certè si alicubi,
 in curiis vel maximè veritas odium parit.
 Odit veraces aula affeclas, assentatores a-
 mat Parasitos. Adulatio est meretrix au-
 lica, cujus blanditiis sapius, quàm hostium
 ferrò opes Principum evertuntur. Rarò
 Principum lucratur amores & favores; qui
 blandiri nesciat. Ineptus Principum est ob-
 sequio, quem assentationis gratia non com-
 mendat. Placent splendida mendacia, eti-
 amsi sint palpabilia. Nemo suos, sed Do-
 mini mores Casarianus habet. Imò nec so-
 li assentationi, verùm multis vitiis locus
 est in aulis. Equidem in Regum ac Prin-
 cipum aulis, tanquam in vera ac libera
 schola tyrocinium ponitur publica lucis; sed
 obnubilatur virtutis fulgor. Magnæ aule
 sunt magna vitiorum receptacula. Etiam ad
 innocentis Principis obsequia concurrunt,
 & sese insnuant grandia mundi propudia;
 quæ etsi sanctior Princeps proscribat, non
 semel sub mendace probitatis larva rever-
 tuntur. Rarum est miraculum aula sancta.
 Rara avis in terris, nigrog. simillima cor-
 vo aulicus probus. In aulis paria virtutum,
 ac vitiorum collegia, imò cælum cum tar-
 taro mixtum. Vetus est dictum: Exeat ex

aula, qui cupit esse probus. Prodigio majus est, mores quos aula intuleris, integros extulisse. Coacta ad ritus aulicos probitas, citius ab aula exulabit, quàm exultabit in tam insolenti foro. Inter odoratos nitores, & fædos aularum nidores, non est melioris vita odor. Inter omnia tamen vitiorum agmina, astus, simulatio & hypocrysis primatum tenent. Qui fidus nullis, affabilis omnibus, omnes decipit, hunc primo suscipit aula loco. Fraus sublimi regnat in aula. Quisquis in ambigua se non accommodat aula omnibus ingeniis, non habet ingeniū. Regulæ loco habetur hic illud: Dissimula, simula, quoties occasio poscit: Moribus ut morē, temporibusq; geras. Porro quantis sub hoc Principe Patria involuta fuit calamitatibus piget calamū recensere: unicuique id satis est innuisse, quod magna populi est calamitas, uxoris Princeps. Cæterum regnavit Vladislaus annis sex: satis diu, quia malè. Nam etiam breve Principum regimen est diuturnum, quod molestum. Quod brevius tyrannus regnat, eò melius. Tyrannorum elogium est breviter regnasse. In malis Principibus hoc unicum est bonum, quod citò moriantur, & non diu imperent.

IMA-

❧ ❧ ❧

IMAGO BOLESLAI CRISPI.

BOleslaus hic à cincinnis capillorum
Crispus vocatus, digna Krywouiti so-
boles, Regium Patris sui nomen, regis
implevit virtutibus. Ac imprimis scepro
potitus, ut Pater Patriæ, civium erat aman-
tissimus. Hinc exactionum onera à Vla-
dislao Prædecessore suo imposita partim
imminuit, partim sustulit. Non ignarus,
quod nimia tributorum pondera, ipsam o-
bruunt Rempublicam. Pressis & attritis pau-
peribus labuntur imperia. Illa tributa à
subditis perduntur, quæ non sine dolore à
Principibus imponuntur. Nihil est gravius,
illis Principibus, quæ miseram plebem fa-
ciunt tributariam. Religioni quoq; con-
servandæ ac propagandæ, erat addictis-
simus. Sola namq; Religio Reges & regna
beat. Quidquid in Religionem committi-
tur, in omnium fertur ruinam. Hinc Re-
ligiosissimus Princeps, Prussiæ & Pome-
ranix Ducibus, armis Catholicam persua-
sit fidem. Ad instantiam Friderici Barbo-
ræ Romani Imperatoris, Vladislao fratri
suo cum Christina in Germaniam profu-

go, immemor suæ injuriæ, Silesiam pro alimentis concessit. *Hec nimirum solita est Regum gloria, injurias ulcisci beneficiis. Nihil est in Principe gloriosius, quàm si edomitam jam armis pertinaciam, adhuc expugnet beneficiis. Illa est felicissima memoria, quæ non recordatur injuriarum, nisi ut condonet. Nulla pulchrior est victoria, quàm injuriam vincere patientiâ & beneficiâ. Sicut magnum malum est, malum ferre non posse; ita magnum bonum est, vincere in bono malum. Quanquam majoris animi est injuriam non agnoscere, quàm ignoscere. Cum tibi aliquis injuriam infert, noli curare; & vulnus omne curasti. Nec bellandi animus & dexteritas huic defuit Principi, duorum Cæsarum, Conradi & Friderici arma armis retorfit: Bohemos & Germanos à finibus Poloniæ ferrô reject. Omnium armorum genera novit præter arcus cupidinis, victor sui suorumque affectuum gloriosissimus. Et certè non sunt boni illi Reges, qui sunt Reges suorum, non sui. Primus Principis subditus debet esse Princeps ipse: erit autem, si affectibus suis dominari noverit. Antequam iniret bellum, in more habuit, belli causam consilio*

filio explorare. Optime gnarus, quod
Consilio melius, quam viribus arma gerun-
tur. Plus quandoq; potest consilium domi,
quam arma foris. Ut vires quiescant, pu-
gnandum est ingenio. Ab ingenio quandoq;
plus virium habetur, quam à numerofo ex-
ercitu. Magis ferit librata forti consilio
manus. Securius est victoria, cui pro galea,
stat ratio & consilium. Inexpertis est teme-
rè ad bella ruere; lentè festinare, & prævi-
consilio, sapientis. Felix Imperium, quod
pacis tempore bellum prævidet, & Martem
cogitat ante diem. Melius interdum capite
dimicatur, quam manu. Artibus indomitum
spirans mens Martia pectus, semper felici
prælia Marte gerit. Prævia consilia & Du-
cibus prudentia, belli Dux esto. Militis ar-
met mucro manum, ratioq; caput. Porro
æquitatis memorandum reliquit exemplū,
dum Bolestan Castellani Vifnensem,
eò quod Vernerum Plocensem Episcopum
per sicarios peremisset, severissimè judi-
cavit, rogoq; ad terrorem aliorum cre-
mandum addixit. Scilicet unius pœna, mul-
torum est cautela. Vitabit scopulos, qui ali-
os submersere. Ubi insidiosa favilla unum
adusserit, secundus atrectare non audebit.

*Ibunt expansis terrarum crimina velis; si
liberum ubiq; cursum nanciscuntur, nec ulla
remora insanos eorum impetus detineat.
Et quamvis ingentium malorum remedia,
nunquam suis carent periculis: nihilominus
melius est periclitari, quàm sceleribus pa-
trocinari. Truncantur & artus; ut liceat
reliquis securum vivere membris. Cæterum
tot tantisq; auctus meritis, post infaustum
eum Pruthenis bellum, & diram per o-
mnes provincias famem, gravi morbô cor-
reptus fatis cessit anno Domini 1173. æta-
tis 46. in arce Cracoviensi tumultus.
Non ita tamen mortalitatis explevit le-
ges; ut immortalis esse desierit: liquidem
virtus perpetuum sibi condit ævum. Virtus
sepulchri nescia, funebrem non nescit urnam.*

IMAGO MIECISLAI SENIS.

U*T nihil pulchrius est, quàm juve-
nis morum canitie venerandus;
ita nihil turpius, quàm levis & fatuus
senex: qui nihil aliud ad probandam æ-
tatem adferre potest; præterquàm quòd
diu vixerit. Verùm non longa anno-*

rum series, sed morum gravitas senes efficit, & maturos. Sape vir in puero est, in senè sape puer. Multi sunt, in quibus non pueritia, sed puerilitas remanet. Non pauci auctoritatem habent senum, vitia puerorum. Est levior puerò, longo licet obsitus ævo. Micislaus Bolellai Crispi frater, non ætatis beneficiò, sed morum gravitate, senis agnomen acquisivit. Quasi dixisset: Mento canescant alii, nos mente: capillo, nos animo: facie, nos pectore. Tempora eertè virtutem non prima negant, non ultima donant. Illud ei apprimè quadra-
bat: Lata viro gravitas, & mentis amabile pondus: quò possis, viso, dicere, Numen adest. Jam tunc canities animi, jam dulce loquendi pondus & ingenium venerat ante diem: ingenium cœleste suis velocius annis. Hanc tamen laudem promeritus juvenis, amisit senex. Ita sanè non semper respondent ultima primis, equidem omne exordium augur est futuri exitus. Ut abortu futu-

*ra diei prasagurus serenitatem; ita à
 teneris juventa ung viculis, secutura
 colligimus virtutis incrementa. Solet
 illustris sanguis in tenero adhuc infan-
 tum vultu, grandæva monstrare in-
 dicia, Et in prima atq; rarsa tabula
 futura vite imaginem adumbrare.
 Nihilominus sapiissimè bonam juveno-
 tam, flagitiola oblitteravit senectus. Hic
 Princeps in privata extra solium vita mi-
 tissimus, in Regio collocatus throno, fe-
 rociâ superavit tyrannos, scilicet: Hona-
 res mutant mores; sed rarò in melior
 res. Plerumq; cum fascibus crescit fas-
 tus. Etiam optimam indolem, quam
 indidit natura, sæpè magna corrumpit
 fortuna. Non rarò mitem genium pur-
 pura efferauit. Interdum dignitas,
 quos bonos invenit, fecit malos. Scili-
 cet: Difficilis res est opibus non trades-
 re mores. Et cùm tot Crælos viceris,
 esse Numam. Sub hoc Principe ni-
 hil in Polonia erat liberum, ne vox
 quidem. Ipsa libertas eo regnante fuit*

mancipata, nimirum: *naturâ inimica sunt inter se, gens libera, & Rex* avaritiæ supra modum deditus, nihil sitiebat, nisi aurum. In libra justitiæ, non rationum pondera, sed oblata munera ponderabat: nullus proinde eo iudice vicit causam, nisi dives. Severus aliis iudex, iniquus sibi: crimina non in se, sed in aliis castigabat. Aliena scelera punivit acerrimè, suâ connivente dissimulabat superciliosè. Sic *plerumq; illi gravius alienis irascuntur vitis; qui impensius amant sua. Illud duntaxat in malis est bonum; quod sui similes oderint. Ordinarius malorum rigor est, aliena plerè scelerum, sua palpare.* Severitati crudelitatem adjunxit, ferocior in homines, quàm in feras. Et quamvis crudelis Princeps ab omnibus timeretur; ipse tamen magis timebat omnes. Hinc Regalis Curiae limen, ferrò terroreque armorum muniebat. Sed *tutior est amatus quàm armatus Princeps. Non sic excubia, nec circumstantia tela, quàm tutatur amor. Melius est amorum, quàm armorum cingi satellitiò. Pessimus Majestatis custos*

stos timor. Non eget excubiis, quemcunq;
 tuctur lens satellitium, & stricta sine cade
 secures. Ingentes copia non satis muniunt;
 cui munienda non sufficit paucorum presidium.
 Ubi communis est omnium amor, vel unus
 custodia satis est: & omnis numerus parvus
 est, ubi est odium omnium. Impietas & furor
 nullo arcium munimentò, nullo armorum
 presidio sunt securi. Hoc est precipuum munimentum,
 munimentò non egere. Mali semper pavidì,
 quia semper rei: semper de presidio solliciti,
 quia conscientia sceleris semper est obsessa.
 Qui sceptrà duro sevens Imperiò regit,
 timet timentes, metus in auctorem redit.
 Sola metu virtus caret omni: ea tuta tribunal ambit,
 & à nullo fulminis igne timet. Illud solùm boni
 in suo Principatu fecisse visus; quòd bina extruxit
 Xenodochia: sed plurima fecit, dum plurimos
 nimis tributis & exactionibus oneratos,
 inopes miserosq; effecit. Optimis infensus
 Consiliariis, salutaria spernebat Senatorum monita.
 Ignarus certè, quòd statuere omnia sine consilio,
 præsumpta felicitas est. Equidem omnia exequi
 ex aliena sententia, & consilio, seruitus est. Nihilominus
 cuncta pro libitu absq; consilio agere, est
 a me-

remeritas. Præcipua boni Principis est prudentia, alios prudentiores putare; nemo omnes, neminem omnes fefellerunt. Tot ergo tantisque criminibus, duce Gedeone Episcopo Plocensi, indignatus Senatorius Ordo, Regem, an potius tyrannum throno dejecit, & impotentibus malè trahentis manibus sceptrum eripuit. Discat hinc posteritas, quod nunquam in solis perstat solide plùs aquo imperiosa potestas. Infeliciter imperant, qui Imperium licentiâ metiuntur. Impotens Regum favor nulli magis nocet, quàm sibi, dum ultra fas & æquum sevit. Quò se altiùs extollit superba felicitas, eò graviùs cadit. Qui nimiam eminere ambit, ruit profundius. Longo nise in sublime contendit ambitio, nullo ruit. Ad fatalem lapsum, plùs nimio satis est ascendisse. Suprema bonorum meta, gradum in præceptis substituit. Magnarum molium ingenium est, magnam moliri, ac representare ruinam. Sidunt ipso pondere magna, ceditq; oneri fortuna suo. Ter quidem contra factorum contumaciam thronum repetere nitebatur Miecissaus; sed toties solio ac regno est pulsus. Regnavit annis tantum 4. Nimirum raro sunt diuturna improbo-

*proborum Imperia. Nulli scelesto fortuna diu
felix fuit. Ad maturitatem non pervenit
superba felicitas. Nihil citius, quàm im-
probi decoquitur fortuna.*

IMAGO CASIMIRI JUSTI.

POST durum Miecislai regimen, Casimirus
ultimus natu Krywousti filius, gratio-
sissimus Princeps successit in solium. Justi
agnomen obtinuit eò, quòd causas justis-
simè judicârat; nihilq; contra fas & æ-
quum in regno tolerari voluit. Et certè,
*sublatâ iustitiâ nihil sunt regna, nisi
magna latrocinia. Iustitia Regum, est
pax populorû. Jus & æquitas, sunt vin-
cula civitatum, & Imperium reddunt
diuturnû. Regnorum basis, est iustitia.
Corruunt regna, æquitatis adminicu-
lò destituta. Iustitia est scutum, præ-
sidiumq; vite, templum & sacrarium
virtutum, omnium rerum diuinarum,
humanarumq; robur & conservatio.
Ut domus non cadat, fundamentò est
opus; ut mundus non pereat, iustitiâ*
& æqui-

*Equitate. Si justitiam in Principe
 non inveneris; ne ipsum quidem in-
 venies Principem. In primo Regii ho-
 noris aditu, clementiâ & lenitate omni-
 um sibi devinxit animos. Nihil quippè
 tam decorum est in Principe, quàm si
 majestati jungat clementiam. Errat
 quisquis nimiam Principum severitate,
 majestati auctoritatem posse conciliari
 existimat. Tutiùs imperat quietus en-
 sis, tutiùs innocens chalybs, majestasq;
 letos imperiò populos coërcet. Princeps
 sit instar apis, quæ ubiq; mella fundit,
 aculeum verò non, nisi necessitate co-
 acta stringit. Qui minùs imperat,
 piùs imperabit, quiq; cogit, ille minùs
 populum movebit. Flectitur obsequiò
 curvatus ab arbore ramus; fran-
 ges, si vires experiare tuas. Sin-
 gulare tamen lenitatis exhibuit speci-
 men, dum impacta sibi à collusore equi-
 te, ad alearum ludum alapâ, percussori
 crimen læsæ majestatis donavit: seq; i-
 psum, quòd ad æqualitatem subditi demi-
 serit,*

ferit, tanti criminis reum pronunciavit. Quamquam non corrumpit lenitatis gloriam, debita in malos severitas. Cru-
 delis lenitas est, qua vitia palpat, non curat. Nimia clementia non Regis virtus, sed regni virus. Qui malos sustinet, non clemens dicitur, sed ignavus. Ingloria laus est, & probrum clementia, iniqua patientia. Non irasci perversis, non est pii animi, sed per-
 versi. Infelix illud regnum, in quo impunita feliciter regnat malitia. Pusilli animi est, inconsulta clementia. Aliena scelera facit sua, qui eis indulget. Ut multâ asperitate Principis ex-
 ulcerantur subditorum animi; sic nimia lenitate solvuntur. Nihil boni sperandum in regno, ubi vitia magna regnum obtinent. Magnum boni Principis arcanum est; ut subditos ad bonum flectat, rebelles plectat. Flagitia par-
 trat, qui parcat flagitiosos. Nemo medicorum tyrannus audit; cum putido
 Jan.

*sanguine tumentes venas incidit. Ne
renuas molli fomenta medentia tactu:
sava manus Medici, ni premat, ul-
cus erit. Docet scelera, qui parcit sce-
leratis. Corruptit bonos, qui tolerat
malos. Hinc effrenem Magistratuū licen-
tiam, despoticum in subditos dominatum
Procerum, & profligatissimos potentiorum
mores legibus cōdereuit. Turbulenta ve-
rò seditiosorum capita ferrò abstulit. Non
ignarus, quòd nihil est perniciosius Rei-
publicæ, quàm ciuium seditio. Turs-
bulenta capita, Reipublicæ turbant cor-
pus. Inter domesticos dissidium, exis-
tiale est regnorum venenum. Cuius-
um sectæ, regna secant. Seditiosi ho-
mines vipera sunt, quæ matris rodunt
viscera, fulmina sunt, quibus concipi-
untur, iisdem non parcut nubibus,
sed eas suo lacerant tumultu. Illud
quoq; accedit in laudem Casimiri, quòd
latas à Prædecessore fratre suo leges, li-
beræ genti graves abrogavit: pares verò
ferendo instituit, & observari curavit.*

Non ignarus, quòd legibus *Respublica*
ad diuturnitatē firmitur. Bonis legi-
 bus *Reges, Regna conservantur.*
Custodia legum, est custodia Regum.
Tria conservant Rempubl: bonus Rex,
bonus grex, & bona lex. Non aliā re
 magis labefactantur regnorum status,
 quā violatione legum. *Præsentis dun-*
taxat sæculi, communis est lex, nullam
servare legem. Nihil faciunt leges, nunc
 sola pecunia regnat. *Pereunt discrimi-*
nine nullo amissæ leges. Nulla est reve-
 rentia legum, nec metus, aut pudor est.
Multi sunt, qui attendunt legibus, ut
alios convincant, ipsi verò vivant ex-
leges, quibus quidquid libet, licet. Et
 quamvis Regem lex regit atq; gregem;
 & leges hominum Dominas, non ho-
 mines legum Dominos esse oportet; sunt
 tamen, qui invertunt ordinem: non
 legibus subditi, sed leges sibi subditas
 esse volunt. Quia verò parum est Prin-
 cipem in homines esse bonum; nisi sit
 etiam

etiam in Cœlites pius. Ideo religiosissimus hic Princeps, plurimas Deo, Divisq; extruxit Basilicas: Sacrum Divi Floriani Martyris corpus, ad tuenda regni confinia, à Romana Sede impetravit. Et certè frustra Poloni cingimus oppida muris, & arces arcibus addimus; delubra si squallent, & altis cœlituum viret herba tectis. Frustrà caduci fulminis artifex moles ab alta turri remugit; si mœsta respondere cantu templa negant, superùmque pridem sacrò stupescant æra silentiò. DEi cultus & Divorum, tutissimum est præsidium Regum, & regnorum. Et illud non prætereundum, quòd Miecislao Haliciæ Duci ereptum Ducalē titulum, vi & armis vindicavit. Nec in solos cives, regniq; sui amicos, etiam hostes benevolus extitit. Depresso namq; foedisrago Prussiæ, Russiæ, & Pomeraniæ fastu, veniam illis donavit. Tot itaq; immortalibus factis plenus, in festivo convivio de immortalitate animæ discursu læcto, subitâ morte è vivis est sublatu: immortalium suorū facino-

rum præmia ab ipso cælo recepturus. *Bono enim Principi præmiando, sola par esse potest immortalitas.* Justa justo Principi perfoluta Cracoviæ, anno D. 1194. regni 12.

IMAGO LESCONIS ALBI.

LEsco Casimiri Justi filius, ab albo capillitio, albi agnomen sortitus, ante annos curamq, gerens, animumq, virilem, in puerili ætate ad folium est assumptus. Cui mens ardua semper à puero, tenerisq, etiam fulgebat in annis. Hic ore puer, pueriq, habitu, sed corde sagaci æquabat senium, atq, astu superaverat annos. De illo dici potuit: *Cæpisti, quâ finis erat; primordia tanta; dix pauci meruere senes.* Et quia teneris est lubrica moribus ætas; cum Helena matre sceptrâ tenuit, sed haud feliciter. Nec mirum: *Rectus pervertitur ordo, si fœmineis manibus sceptrum committitur: quas ipsa natura ad colum destinavit.* Majus miraculò est, si mulier benè regat: quæ regi, non regere nata, parere, non imperare. *Verba & componere fraudes, hoc unicum didicit fœmina semper opus.* Est crudele genus, nec fidum fœmina nomen. Nulla ferè causa est, in qua non fœmina litem move-
rit.

rit. Experta id Polonia muliebri scepro
 subiecta, expertus ipse Lescio à matris ge-
 nio pendens, & arbitrio. Ter sceptris
 privatus erat: semel à Miecislao Sene ar-
 mis è solio turbatus, deinde ejusdem frau-
 de captus ex Imperio pulsus, tandem à
 Polonis regno fuit exclusus. Sublato ta-
 men è vivis Miecislao, rediit ad regimen
 non abiturus. Quod ita obivit; ut omnes
 Imperium sibi serò datum dolerent. Prin-
 ceptis tot malis eruditus; nulli nisi pessi-
 mo erat malus; Legum patriarum & cu-
 stos, & assertor fuit, rigorem justitiæ ele-
 mentiâ temperavit; & fontes punire,
 & infantes tueri novit, ad honorum
 insignia dignos, & bene meritos pro-
 movebat. Et certè *felicior status est, in quo
 sub malo Principe ad dignitates adhibentur
 improbi; quàm ubi ab optimo Principe elevan-
 tur improbi.* Periculosus ille honoris est a-
 scensus; cui nullum virtus extruxit gradum.
*Præcedat virtus est necesse, comes è vesti-
 gio insistat honor.* Magnus honor, magno-
 rum scelerum non paucos fecit captivos;
 qui virtutem in suppetijs non habuerunt.
 Nemo dignior honoribus, quàm cui virtus
 suffragatur. Nec solem latere, nec virtutem

delitescere convenit. Optimatum nomen & gloria, non nisi optimis debetur. Par est summis, qui non impar optimis. Nullus est eminentior è proceribus, quàm quem proceras virtus, & meritorum magnitudo ad sublimis honorum evexit apices. Reddit honoribus vices, qui eos emerita capeffit manu. Virtutis præmium, rectè factorum merces, meritorum corona, debet esse honor. Et sicut bonis erat gratus, ita iniquis erat formidabilis. Romanum Haliciensium Ducem olim à se creatum, beneficii immemorem, provincias suas invadentem, felici Marte profligavit. Tantis tamen virtutibus non favit fortuna: namq; à Sventopelco Pomeraniæ Governatore callidè in balneo circumventus, inde seminudus profugus, post feralium undarum usum, proprio sanguini immersus occubuit. Ita certè à nulla majestate procul est casus. Fortuna volucris ludimur impetu. Statur casibus: occidit quod surgit. Supremas quas dedit, auferet fortuna mitras. Nihil solidum diu stetit: inditæ fatorum series; summisq; negatum stare diu. Excelsis prærupta adjacent. Quod est summum, proximum casui. Cælum ipsam, quo nihil altius occurrit aspectui, fatum expectat.

IMA-

IMAGO BOLESŁAI PUDICI.

Boleslaus Krywousti nepos, Pudici nomen fortitus eò, quòd cum Cunegunde Regis Hungariæ filia, thori & throni sui conforte, in perpetuâ vixerit castitate. *Rara est virtus pudor in purpuris, verecundia in curiis Rarum pratum sine flore, ravior juvenis sine amore, rarissima Principum aula cum pudore. Pudet plerumq; in aulis non esse impudentem.* De virtutibus hujus Principis non quære, ex Polonorum parœmia conjice: *ubi pudor est, virtutem ne quaeseris.* Scilicet, *verecundia virtutis index est. Ubi pudor regnat, ceteræ virtutes famulantur.* Sanctus tamen hic Princeps, parem magnis suis virtutibus fortunam non habuit. Sæpè enim *optimis pessima, pessimis optima eveniunt. Iniqua rarò maximis virtutibus fortuna parcat.* Conjurasse in eum visa sunt infortunia, ac imprimis Tartarorû armis, & Conradi Patruï sui bellò pressus, ad Belam Hungariæ Regem è patria fugere debuit. Subsecuta diram armorum messem ingens fames, pestifer àér, civium seditio, provinciarum à vicinis gentibus vastatio, in-

numeraq; regni mala sunt comitata. Nempe raro solitaria incedunt magna infortunia. Fatale malorum semen est, casus prior parit sequentem. Sæpè præsens malum gradus est futuri. Misèriarum non finis queritur, sed materia mutatur. Vocant se in subsidium calamitates: nec sinè earum mutua societate stare potest fautorum malignitas. Tantò tamen illustrior erat Boleslai virtus; quantò fortior in adversis. Nempe apparet virtus, arguiturq; malis. Magis spectatur, qui læsus ex prælio, quàm qui integer domum rediit. Tantò erat dignior & laudabilior Princeps; quantò patientior. Scilicet, adversis probitas exercita rebus, tristi materiam tempore laudis habet. Quisquis duros casus virtutis amore vicerit, ille sibi laudemq; decusq; paravit. Nec caruit solatiò longa Principis patientia, eluctatus enim ex malorum congerie, & Conradum Poloniæ regnum ambientem, Belæ Regis Hungarorum suppetiis fultus, armis còderuit; & Tartaros prædam in regno agentes, ferrò expulit. Henricum quoq; Vratislaviensem Ducem, cum numeroso exercitu grassantem profligavit: Jazwingas unò præliò ad interneccionem delevit: Russiam demum, Sile-

Silesiam, & Moraviam vindice gladio subjugavit. Sicq; flebile principium, melior fortuna secuta est. Et certè crescunt difficili gaudia iurgio. Gaudia præmissi cumulant inopina dolores. Vera proles lacrymarum est voluptas. Ceu rore seges viret, sic crescunt rigun gaudia fletibus. Multa dies, variusq; labor mutabilis avi retulit in melius. Sape tulit lassus succus amarus opem. Sape Jovis telò quercus adusta viret. Gaudet emi summis venalis fama periculis. Morsum sol bodie caput, cras latum roseo promet ab aquore. Alterno redeunt choro, risus & gemitus, & madidis propè sicci cum lacrymis joci. Nascuntur medius gaudia luctibus. Cum leves visent tua tecta casus, latus occurres. Pereunte luctu, faustitas & pax subeunt eisdem sæpè Panates. Imò dulcius est post adversa solatium, gratior post decumanos fluctus malacia. Dulce loqui miseris, veteresq; reducere questus. Porro rebelles seditiosorum civium animos, quos aurò non flexit, plexit ferrò. Turbulenta namq; civilium seditionum capita, ferrò quandoq; faciliùs domantur, quàm aurò. Cæterùm inconditos discordantiũ Polonorũ mores, salisfodinis ad vota Cunegundis suæ cœli-

tus apertis temperavit. Tandem post tot thori throniq; miracula, exactis in folio annis 52. ad cœlum pro pudicitiae præmio evocatus. Nullam reliquit posteritatem, præter Regiæ innocentiae famam immortalem.

IMAGO LESCONIS NIGRI

LEsco hic Dux Siradiensium, ab atro vultûs colore Niger appellatus, post pudicum Regem Patruum suum, in fortunæ & gloriæ hæreditatem successit. In ipso regiminis exordio bellum cum multiplici hoste nactus, pro Ducali tiara militarem galeam assumere debuit. Verùm tutelaribus Livi Michæelis suffultus suppetiis feliciter illud superavit. Ingentes Russorum, Tartarorum, Litvanorum, Jazwingarumque in Palatinatu Lublinensi grassantium copias fudit fugavitq;. Scilicet, *feliciter in prælio vincit, cui Cœlitum adsunt suppetiæ.* Sed atrocius hostili domesticum in Patria discordantes cives movêrunt bellum. *Meliùs enim est ab externo hoste premi, quàm à domestico opprimi. Pejor est bellò pax, quæ arcano ubere bella lætat. Honestius est cum hoste bellum, quàm*
pax

pax civibus turbulenta. Nihilominus ut felix in hostico victor, ita gloriosus in Patria extitit triumphator: ubi civibus supplicium ob seditionem promeritis, veniam & vitam supplicibus donavit. Et certè: *tot civicas meretur coronas Princeps; quot perire volentes servat cives. Fœdantur triumphales victorum lauri; si civili sanguine polluntur.* Melius est unum servare civem, quàm mille hostes occidere. Illa maximè corona victorem Regem decet; quæ à servatis civibus, civica appellatur. In bello civili, & qui cadit, & qui cadit, æquè est inglorius. Pulcherrima est virtus, civilis sanguinis parsimonia. Turpissimum vitium, civium laniena. Nulla in bello civili victoria, citrà vitium. Nullus de civibus triumphus, citrà crimen. Tantæ verò moderationis animi, & lenitatis erat Lescò; ut ne in hostes quidem captivos sævire voluerit. Vincere enim hostes, heròum est; sævire verò in eos, tyrannorum. Est vinci miserum, non semper vicisse, decorum. Tantis tamen armorum animorumq; victor fuisset gloriosior; si illatas sibi leves à Conrado Mazoviæ Duce injurias, ferro & igni non vindicasset; cognatoq; sanguini funestum bellū non intulisset.

lisset. *Magnus enim est Princeps, qui magnitudinem suam non tam imperio, quam imperii moderatione, non tam hostium, quam hostilium suorum affectuum victoriis metitur.* Ultionem hanc divina Nemesis castigavit. Mox enim aggressi Lescorem Tartari, potiori ex parte prædatorum ejus exercitum, ad tartara transmiserunt. Lesco verò turpiter è prælio profugus, multos suorum alienis prædis onustos, trajiciendo flumen ad stygem misit. Tandem redux in Patriam amisso exercitu, & ipse in spoliis cessit morti, anno Domini 1289. Ex hac catastrophe istud erue documentum: *Semper cognati sanguinis ultor Deus; triumphales laureas, in ferales transplantat ramos. Sæpe nimiam ultionis sitim, ultrix Nemesis proprio ultoris restingvit sanguine. Vindicta lucrum est, in ipsa interdum vinci victoria.* Quanquam & Conradus vel ideo vindex ferrum & ignem meruit, quòd Joannem Czaplum Canonicum Plocensem, Scholasticum Vratislaviensem, pietate & doctrinâ insignem, innocenter impio mulctavit suspendio. Hic excommunicationis pœnâ in Synodo Leczycensi latâ castigatus, sacrilegum luit crimen. A

Grego-

Gregorio IX. summo Pontifice absolutus,
Lovicium pro Episcopatu Gnesnensi, cum
adjacentibus bonis donavit.

DECAS IV. IMAGINUM.

IMAGO PREMISLAI II.

Premislaus majoris Poloniæ, & Pome-
ranix Princeps, ablatam ob sacrilegum
in Divo Stanislao, per Boleslaum Audacem,
perpetratum crimen, tandem aliquando,
post ducentos & quindecim annos Coronam
recepit, inauguratus anno Regis Regum 1295.
vigesimalâ sextâ Junii Gnesnæ, à Jacobo Swinka
Gnesnenli Archi-Episcopo. Princeps hic cum
imposito capiti suo diademate regni curas
suscepit, seq; totum commodis Patriæ & civium
devovit. Et certè: *Nihil est augustius, quàm
ad universa boni publici commoda, non verò
ad superbia fastum coronam gestare. De-
decus regnantis est, Reipublica calamitas.
Non illustrat eum Principem fulgor auri;
quem communis damnat inopia. Nihil ma-
gis intimum cordi esse debet Principis, quàm
boni communis amor. Arma exui possunt à*
Prin-

*Principe, amor boni publici nunquam dep-
nendus. Sine trabea amoris, vividissima fri-
gescent Imperia. Sine purpura charitatis,
frustrâ regium fulget paludamentum. Ma-
gneticum amoris est robur, rigentia ferro
pectora mutuos trahit in amores. Amor a-
morem serit: amor amoris est planta, & fru-
ctus. Hinc effecit boni publici, & civium
amantissimus Princeps, ut omnium corda
in sui traxerit amorem. Sed fatorum in-
vidia, magna solatia non concedit esse diu-
turna. Sors nulli purior unquam alluxit,
nituitq; diu: sed lata profanat luctus atrox,
didicitq; diem spoliare serenò. Rarò felicitas
pervenit ad senium. Regna ut mare mo-
mento vertuntur. Nunquam sincera bonorù
sors ulli concessa diu. Res DEus nostras celeri
citatas turbine versat. Una dies quandoq;
parens, quandoq; noverca. Nihil nimium diu
stetisse, nec perenniore spe solidum radiasse,
magni sanxere Divi. Effet humanis aliquod
levamen cladibus; si res caderent eadem,
quâ morâ surgunt: sed humant repentè alta
ruine. Dum namq; ingentes Premissus
meditatur actus, octavo regni sui mense
à Marchionibus Brandeburgicis per insi-
dias, vitâ simul & purpurâ est exutus, ipfis,
Ba-*

Bachi Hilariis ad parricidium abusi hostes
 dicatâ piacularibus cineribus die, innocen-
 tissimam sui victimam in favillâ redegêre,
 & lætissimam gaudiorum scenam, tristi
 catastrophæ funestârunt. Sic nulli sereno
*non inimicus fortune turbo. Alternat for-
 tuna vices. Miscentur tristia lætis, nec po-
 pulum toto pectore festa juvant. Ordinarius
 rerum humanarum stylus est, epinicia cum
 epicædiis confundere. Tristia latisonos fune-
 stant fata triumphos. Scilicet sors incerta
 vagatur: fertq; refertq; vices, & habent mor-
 talia casum. Torva securibus fortuna Reges
 destinat hostiam. Et quos coronavit, ma-
 cello funereum parat in tributum. Sæpe ma-
 gna serenitas fulminavit. Sæpe feralis eru-
 pit tempestas, è felicitatis malacia. Hinc
 monet Pœta: Ne malè mobili permitte
 fortunam carina; ambiguis vehit illa
 ventis.*

IMAGO VENCESLAI BOHEMI.

Venceslaus Rex Bohemorum, scissâ in
 partes Republicâ, simul cum Vladislao
 Lothico Lesconis fratre in Regem est e-
 lectus. Lothicus tamen post quadrienni-

um usurpati Imperii, propter impudentiæ
 licentiam à Polonis reiectus, Venceslai la-
 borioso Marte armis pressus, non tam li-
 benter, quàm reverenter cessit Imperiò.
 Ita profectò, *arduum est ad coronas
 iter. Non rarò ad regnum ferreâ e-
 undum est semitâ. Gloria difficili par-
 ta labore venit. Post devoratos diffi-
 cultatum bolos, fructus laboris honor,
 datur in obsonium. Succedit serenum
 gloriæ, postquam frons laboriosa de-
 pluit sudoris imbres. Illi fronti pul-
 chrius incumbit diadema, quam labo-
 riosa manus lavit sudore. Optimus ho-
 norû architectus labor, æternum peren-
 naturæ gloriæ fabricat capitolium. Non
 attinget gloriæ bravium, qui deside-
 passu decurrit olympia. Ardua per præ-
 ceptis gloriæ vadit iter. Nec iuvat ex
 facili lecta corona iugo. Imò sæ-
 pissimè sanguine cum multo regalis
 gloriæ venit. Rarus in regalis auri
 possessionem, sinè ferro venit. Sæpè re-
 gio*

gio diademati, præmittitur galea militaris. Sæpiſſimè gladius ſceptro locum parat. Rarò purpuræ abſq; humano ſanguine rubuerunt. Rariſſimè pomū aureum cedit in honoris obſonium; niſi prius mala ferrea deguſtentur. Princeps hic belli finem facturſ, connubiale fœdus cum Rixa Premislai Regis filia, in ſociam throni & thori aſſumpta inivit. Sed hæc rixas inter Polonos & odia erga Principem generavit. Ex ejus enim conſilio Venceslaus in Bohemiam digreſſus, dum ſe oculis Polonorum ſubtrahit, ab animis eſt excluſus. Non ſemper judicio Taciti major eſt longinquæ majeſtati reuerentia. Sæpè vapulat civium odiis abſens majeſtas. Princeps non viſus, plerumq; ſit in viſus. Quantum oculis, animò tam procul ibit amor. Abſenti nemo non noſuiſſe velit. Multa de abſentibus mala creduntur, plura & pejora narrantur. Et illud non levis odiorum materia fuit, quòd ſvadente Rixa abiturus in Bohemiam, exteris Impe-

rii commisit fasces. *P*assim paternis displicet incolis externa virtus. Frustrà muneribus publicis exotica præficiuntur subiecta; dum domestica sunt paria, vel certè aptiora. Cui melior domi, capaxq; pennæ copia suppetit; frustrà peregrinos laborat ad cytharam reuocare *Manes*. Cæterùm exterus Princeps dum Polonos minùs sibi fideles credidit, fecit: dumq; falli timuit, fallere docuit. Quanquam *I*ncredulum esse, *E*t non circumspèctum in credendo, non caret vitio: *E*t omnibus credere, *E*t nulli, temeritas est. Fide parùm, multumq; vide, nam fidere multum, *E*t vidisse parùm, maxima damna parit. Principem oportet esse ita sincerum *E*t fidelem; ut decipere non velit: ita prudentem *E*t circumspèctum; ut decipi non possit: decipere malignitatis, decipi simplicitatis est. Credulitas error potius, quàm culpa videtur: est error nimium credere, culpa parùm. *Qui*
cuius

cuius quod vis credit; malè creditur illi: quò credis mihi plùs, hoc tibi credo minùs. Fide, sed absq; vide nulli jam credere tutum: ante retroq; vide, ne capiare fide. Princeps hic Venceslaus in suo regno peregrinus, mortuus est peregrè in Bohemia Pragæ anno D. 1305. ætatis 34. regiminis 5. tumulatus est Vratillaviæ. Didicit sub hoc Principe Polonia illud: *Qui duobus præest regnis, alterutri deest, nec unum caput bino corpori, nec unus Princeps duplici regno sufficit. Sol unus, duo simul non illustrat hæmisphæria: quoties uni oritur, alteri occidit. Satiùs est unum agere benè, quàm multa malè. Pluribus intentus, minor est ad singula sensus.*

IMAGO VLADISLAI LOCTICI.

Non ex pusilla corporis statura, sed ex animo viri metiendi. Latet quandoq; in Pygmæis Gygantis animus. Non rarò in humili corpore, excelsæ virtutis eminet proceritas. Parvæ quoq; res, magnis motibus

aguntur. Unde gloriatur non nemo: *Corpore sum parvus, sed mente cacumina scando.* Hinc monet Pœta: *Corporis exigui vires contemnere noli. Maxima in exiguo regnabat corpore virtus. Parva necat morsu, spatiosum vipera taurum. A cane non magno, sæpè tenetur aper.* Documentum huius rei præbuit in se Vladislaus Loëfici agnomine à cubitali ferè corpore appellatus. Princeps hic ad summa natus, & virtutum magnitudine præditus, nihil habuit humile præter staturam. Et quia ordinariè *malè amores, corrumpunt bonos mores;* omnes in eo excelsas animi dotes, parvus Cupido cum Venere minuit ac depressit: ideoq; olim cum Venceslao simul electus, regno thronoq; pulsus est à Polonia. Amans tum virtutis erat Polonia; quia vitia Principum oderat. *Aliàs purpurata scelera raro displicent. Speciosa sunt crimina, quæ in purpuris nutriuntur. Peccantium claritas nobilitat culpam. Plerisq; vitia Principum imitari, genus quoddam obsequii est. Plures sunt, qui pessimos mores sectantur, quàm qui insectantur. Non pauci probræ est, Magnatum vitia non sequi. Ab omnibus pleno ore bibuntur, & aliis propinantur errores,*

rores, si eos ipse Princeps prior hauserit. Sæpè Principes benè agunt soli: sed rarò malè agunt soli: quia subditos in bono exemplo rariùs habent sequaces. Invenit etiam æmulos infelix nequitia. Criminosisima sunt scelera paludata, si palàm data. Namq; conspectiori lumine proditur affine, magnis crimen honoribus. Regium perenniori se scellus induit æternitate, & inter omnes à populo recitatur annos. Annales taciti Regum delicta loquuntur. Nempè vita Principum censura est populorum, eaq; perpetua; nec potest dari regalibus unquam secretum vitiis. Postquam tamen exutus purpurâ Vladislaus, melioris vitæ induit mores; defuncto Venceslao admissus est ad solium. Hic impetrato à Joanne XXII. Pontifice maximo, regio diademate (quod olim per totum quadriennium usurpare non audebat Venceslaus, cum quo divisis Reipublicæ suffragiis electus fuerat) Cracoviæ simul cum Hedvige Consorte sua est coronatus. Ab hoc tempore Cracovia coronandis Regibus, per legem est destinata. Loëticus par maximis animo, bis coronatus, bis est unctus. In ipso regni æditu armis hostium est impetitus, non

fractus: quos ferrò vincere par non erat,
 ingenio superavit. *Namq; petenda sunt ab
 ingenio suppetia, si alia desint auxilia. Ino-
 gloriosius est vivere ingenio, quam ferro.
 Potentior est armis in bello industria & stra-
 tegema.* Ne itaq; Gediminus Dux Litva-
 niæ suos vastaret fines; eum sibi affinem
 fecit, filiâ Gedimini Casimiro filio suo e-
 locatâ cum hac dote; ut bello capti Po-
 loni Poloniæ redderentur. Tanto affini-
 tatis nexu auctus Vladislaus, multa Cru-
 ciferorum millia aliquoties vicit, fugavitq;
 & ad firmandas pacis inducias cōégit. Di-
 didit tum Polonia, quòd *ingens potentie
 firmamentum est, vicinorum Principum a-
 micitia.* Exantlatis verò belli laboribus,
 dum tantisper respirare voluit; natus ad
 Martem Princeps expiravit in Martio,
 anno Domini 1333. Si tamen expirâsse
 eum dixeris, cùm Heròes etiam post fata
 vivant. Quippe *hanc Heròem interitus ha-
 bet felicitatem, ut etiam post mortem tri-
 umphent immortales. Vivit post funera vir-
 tus bellica. Mors ipsi vita perennis erit.
 Qui moriendo famam pro vita substituit;
 esse desinit, vivit tamen: Vir bonus etiam si
 moriatur, vivit. Non moritur, qui in suorum
 pectoribus eternum vivit.*

IMAGO CASIMIRI MAGNI.

Casimirus Vladislai Loëticæ filius, cū Anna Consorte sua Gedimini filia coronatus, à proceritate corporis Magnus vocatus, mensurā nominis non implevit: nihil enim in se habuit magnum, præter staturā. Sed *vana nominum jactantia.* Ut sub magnorum nominum titulus desides, ita sub minutorum nominibus, generosos sæpe videmus. Parvum, id est vilem, suum quemq; vitium facit. Nullus bene magnus creditur, qui cupiditatibus suis est minor. Sola virtus est, que nos magnos facit, & maximis pares efficit. Sine virtute nulla est magnitudo, sed tumor. Quem propius polo proccra virtutis statura magnanimis sociavit ausus, hic magnus esto. Princeps hic à Crucigeris paterno olim ferro subjugatis, laceffitus ad bellum, Veneri non Bellonæ deditus, bel-landi necessitatem neglexit: imò iniquis conditionibus ingloriam cum illis pacem stabilivit. Ita sanè sæpe bellicosis parentibus, ignava nascitur soboles. Et quamvis paterna prolem fortiùs allicit, urgetq; virtus; ille tamen rigatas hostili sanguine à Patre

H4.

lau.

laureas, marcescere permisit. Russiam nihilominus ter in eam ducto exercitu subjugavit, & Keipub: corpori adjunxit: interim hanc de Russis victoriam redux è bello, victus à Venere funestavit. *O quam turpe est, si victoris armatas ferro manus, exarmat Venus! Si victrix dextera pro triumphali lauro, meretriciam praefert myrtum! Infelix ille victor, qui regnis provinciarumq; subactis, se ipsum subdere nesciat, aut negligat. Ita sanè Rara est felicitas, pax absq; vitiorum confinio. Sub lauro ambitio, & insolens rerum usus crescit. Sub pacifica oleæ umbra torpor, & animi lethargus, plurimaq; vitia stabulantur. Arma bello, pace franguntur bellatores. Fortes Capua effœminat Annibales. Verùm hanc Regis libidinem, ultrix divina Nemesis; immissâ toti regno fame, & pestilentia vindicavit. Ita profectò: Quidquid delirant Reges, plectuntur Archivi. Supplicium meruere potentes, turba subit poenam. Crimen erat Domini, castigat poena colonum. Exiles animæ subeunt sine crimine poenas. Quas meruit poenas solus, digessit in omnes. Sæpè delicta Principum, luit innocentia populorum. Nihilominus Princeps hic Vaticano tactus ful-*

fulmine resipuit, & quidquid in suis pravo exemplo destruxerat; postea sacrarum Ædium constructione, comitate & humanitate in omnes, demissione ad singulos, pauperum ab injuriis tuitione, legum sanctis, libertati minimè præjudicialis, cæterisq; innumeris virtutibus reparavit. Et quod maximum est, rem nomine suo, & magnis miraculis majorem præstitit; dum libidinosos correxit, & abolevit mores. *Facilius enim est, mortuum ad vitam suscitare, quàm admissam libidinem animo excludere. Majus est depravatos cupiditatibus mores corrigere; quàm cupidinem nunquam nôsse.* Insuper dicatam nominis sui recordationi urbem, extra Cracoviensia pomæria excitavit. His itaq; ingentibus in Superos & Patriam meritis, impletâ magni mensurâ nominis, in venatione delapsus equô, ad Optimum Ter Maximum pro præmio rectè factorum est evocatus, anno Domini 370. Princeps hic coronatam per tot annorum seriem, Piaſti posteritatem, exitu suo, veluti ultima clausit coronide.

IMAGO LUDOVICI HUNGARI.

Mirum est (inquirebat Sigismundus Imperator) quòd cum omnes recusent exercere artem, quam non didicerunt; nemo tamen recusat imperare, tametsi artem imperandi, quæ est omnium difficillima, nunquam didicerit. Ludovicus tamen Rex Hungariæ ad sceptræ Poloniæ invitatus, oblatos sibi à Polonis fasces recusavit: nec admisisset, licet peritus regiminis, nisi importunis precibus vinceretur. Et certè melius est ad honores ferri, quàm ire. Felicissima (vox est Augusti Cæsaris) Respublica foret; si à nolentibus gubernaretur: quippe turpe est (inquit Plato) ultrò, non verò coactum ad Imperium accedere. Nemo Imperio magis est dignus; quàm qui noluit imperare. Nihilominus verius est illud: Rarè beatà floret adorèa coacta virtus. Non bene respondent coacta ingenia, & imperia. Documento est Ludovicus Rex Hungariæ: qui precibus Polonorum regnare coactus, non ad vota populorum Rempublicà gubernabat. Ad primum solii limen in odia civium impegit: eò quòd sæpius ex Poloniæ

nia in Pannoniam excurrrens, Rex potiùs Pannonicus, quàm Polonicus dici & esse maluerat. Auxit odiorum materiam, quòd se absente matri suæ Poloniam reliquerat gubernandam. Non benè gnarus, quòd *parto heròum manibus scepro, nata ad su- sum manus, benè uti nesciat. Virilis Polo- norum thronus, muliebre odit imperium. Unam duntaxat Poloni habuère Vendam, qua ut se virum probaret, nubere noluit.* Absente à Polonia diu Príncipe, longum successit legum silentium, & nullis non aperta via sceleribus. *Magnum nempè regnis adfert momentum, Regum presentia. Ut solis, ita Regum absentia favet sceleribus. Urget presentia Turni. Presente quivis Rege modestior, se pariori dissipat agmine furor, videntiumq; quodvis non patitur scelus ara Regum; at mox remoto Rege, licentia invadit amplis regna tumultibus. Imisq; permiscendo summa, indomiti quatit ara vulgi.* Cæterùm Princeps hic, dum Russiam Polonorum armis vindicatam, Hungariæ Regno adungere cogitat, Poloniæq; amplitudinem minuere meditatur; ipse vittâ & vitâ est privatus, anno Domini 1382. Ita sanè *patranda nemo non sibi de-*
stinat:

*stinat: at facta vanis pollicitis dies, vane-
scit in noctem, & per omnes secula precipi-
tantur horas. Humana omnia nihil sunt,
nisi conceptus inchoati. Multa promitti spe-
ciosius possunt, quàm fieri. Multa facilius
dicuntur, quàm sunt. Sunt nulla in limi-
te vota.*

IMAGO VLADISLAI JAGELLONIS.

VLadislaus Jagello, Magni Ducatus Lit-
vaniæ Princeps, Olgerdi filius, nepos
Gedimini; regiis & egregiis dotibus, ac
famâ Hedvigis Ludovici filix ductus, in
Sociam vitæ illam expetiit. Principis hu-
jus voto annuerunt Poloni, cum his con-
ditionibus: Ut imprimis relieta errorum
caligine, Christianæ fidei face. Hymænei
tædis præluceret, item ut arces & pro-
vincias Litvanorum armis subactas, Polo-
niæ restitueret: insuper, ut Ducatum Lit-
vaniæ Reipublicæ adunaret: non ignari,
unitam virtutem esse fortiozem. Hinc Sar-
maticus suadet Apollo: *sive res bellus agi-
tanda, sive pace; collatas sociate vires. Alta
centenis melius, recumbunt templa colum-
nis. Fortius emicat unita virtus; amplio-*

res juncta Thetys, decumat procellas. Magnum est conjunctio robur. Dum singuli pugnant, vincuntur universi. Unitas civium, Regum est unio & ornamentum, regnorum robur, & firmamentum. Hæc omnia Vladislaus implere appromisit: & fecit. Cracoviæ itaq; sacro fonte ablutus, suorum votorum compos, connubiali nexu Hedvigi est sociatus, & coronatus. Tanti Principis exemplum secuti plurimi Litvanorum, unâ cum Vitoldo Christianam fidem ultrò suscepere. Scilicet, Regis ad exemplum, totus componitur orbis. Non opus est imperiò, ubi jubetur exemplo. Quidquid faciunt Principes, verbis quamvis sileant; exemplo imperant. Morum quos fecit, præmia Doctores habet. Nobiliora tenent animos, exempla pudicos. Dant exempla fidem, qui facit, ille jubet. Ex unius pictura, plurimorum imagines possunt effingi. Mobile mutatur semper cum Principe vulgus. Rex velit honesta, nemo non eadem volet. Facta Principum non invitant, sed cogunt subditos ad imitationem. Nihil prosunt verba, si absint exempla. Mutus Orator meliora suadet. Cultiores sæpè evadunt auditores, si non lingua tantum, sed etiam virtutis morumq; lima

limâ pertrahantur. Hec est Principum felicitas, ut quidquid faciant, sit pro imperio. Exempla Principum, sunt mores populorum. Et quia è sensu politicorum: In omni Republica, inter omnes regni curas, debet esse religionis, & rerum divinarum sollicitudo: Vladislaus Apostoli functus officiô, totum sese propagandæ fidei studio devovit. Non ignarus, quòd Religione stante, summa perstant Imperia, hac ruente, corruunt. Eidem pio operi promovendo, Cracoviæ Academiam erexit, accitis ex Pragensi Universitate Magistris. Auctus viris & viribus Vladislaus, nec non compositis inter cives & cognatos internis diffidiis, arma vertit in Crucigeros. Horum tumidus Ordinis Magister Ulricus, spe victoriam devorans, intento ad aras rei sacræ, Principi cum Vitoldo binos misit gladios; cunctationem exprobrando. Verùm Spes tumida crepuere vento. Post peracta namq; divina mysteria, Vladislaus aggressus armis Crucigeros, quinquaginta illorum millia ferrô eleavit, insuper captô Ordinis Magistrô, quadraginta quatuor millia duxit in Poloniam. Ita certè, Qui in spem nimium ambitiosus peccat; à vindice Nemese plectitur.

Non

Non est nimium de fortuna presumendum. Meretur vinci, qui se vinci non posse putat. Persapè in portu fracta carina natat. Sapè immatura gaudia, aditum hostibus præbuere ad vincendum. Non expectato, vulnus ab hoste venit. Satiùs est nimium cavere, quàm nimium audere. Ut verò totam victoriam Domino Exercituum, ejus auspiciò triumphavit, referret; quinquaginta duo hostilia signa, in Basilica Cracoviensi, in trophæum appendit. Exactis tandem 52. annis in Imperio, Victor hostium, & zelosissimus Orthodoxæ Fidei propagator atq; propugnator, ad cœlestem lauream est evocatus, Grodoci anno Domini 1434. Sub hoc Principe anno 1414. Constantiensis Synodus, Archi-Episcopo Gnesneni, Primatis titulum declaravit.

IMAGO VLADISLAI III.

VLadislaus hic ingentem Jagellonis Magni Patris nactus animum, in ipsa ætatis prætexta ad purpuram assumi meruit. *Principum nempe indoles, popularem excedunt menuram. Precoces sunt ublimes Herodum animæ, in ipso ætatis*

*tis flore matureſcunt. Excelfus, & ad
magna natus animus, annorum ſu-
perat numerum. Generoſa indoles ſu-
pra etatem ſapit. Lenta virtutis eſt,
diuturnam ſui expectationem facere.
Incitata indoles ab ortu currunt:
quæ diu dubitat virtus, rarò micat.
Quæ annos expectat, in herba emar-
ceſcit. Properat vivere, qui meritis
diſtinguit etatem, non annis. Et quia
angusſtas Regum mentes, regni unius
non capiunt angusſtiæ; ad Hungariæ re-
gnum eſt invitatus. Ubi Albæ Regiæ mu-
tuato è Divi Stephani capite, diademate
in Baſilica ejusdem à Strigoniensî Episco-
po eſt coronatus, & inauguratus. Bulga-
riam, Raſciam, Romaniam victoriis emen-
ſus Vladislaus, Amurathen Turcarum Im-
peratorem ab Hungaria ferrò repreſſit,
deletis in acie triginta Turcarum milli-
bus. Sed nullibi planè magna fortuna
diu ſavet. Rarò & magna, & diu-
turna bona contingunt. Breves ha-
bent inducias, magnæ felicitatis deli-
cie.*

cie. *Tragica est, emper omnis magna
 felicitas. Rara est fortuna, sinè infor-
 tunii appendice: longa pramia magna
 fortuna, habent breves periodos. Nihil
 felicibus equè cogitandum, quàm quòd
 possint esse infelices. Non semper con-
 tinuant Superi pleno concessa favore
 gaudia, successusq; novos successibus
 addunt. Sæpè lassata triumphis, de-
 jectis fortuna datis. Iteratò namq; vi-
 ctor hic contra Amurathen præliò ad
 Varnam, acriùs cum paucis suorum co-
 piis in ingentes hostium turmas inuestus,
 fallente cursum equò, cecidit victima
 Christianitatis: finitòq; vitæ curriculò,
 vincere & vivere desit. Ita certè, inter
 cruenta Martis certamina, vitæ rum-
 puntur stamina. Sæpè Martis inter-
 tumultus, & ferocientis Bellona toni-
 trua, fortunati vitæ obnubilantur so-
 les. Mors cum Marte vices, altera
 naq; jura capeßit. In eodem Martis
 campo, & triumphales lauri, & fata-
 les crescunt cypressi. Esse solent passim*

solidis inimica triumphis fata: Et funereos palmis innectere taxos. Quâ favet, hâc ferit Bellona dextrâ: Et inter ipsas lauros, amat periisse plausus. Clades hæc rupto cum Turca fœderi, olim ad decem annorum spatium inito, imputatur. Si ita est, etiam hosti data servanda fides. Stamina rumpit ei Lachesis, qui fœdera rumpit. Enimverò nihil est turpius (inquit Attilius Regulus) quàm fidem fallere, promissa non præstare, Et dictis conventisque non respondere. Potius non promittenda fides, quàm non præstanda. Nihil benè bonis Principibus cedit, si non sit integra, Et incorrupta fides. Gloria quanta fidem præstare! at frangere pacta Principibus, magnum dedecus atq; nefas. Hinc monet Silius: Non rumpite fœdera pacis, nec regnis postferte fidem. Aget agrum nocte dieq;, despecta ac violata fides. Sanctam servate fidem; fulgentibus ostro, hæc potior regnis. Igno

Ignobilis enim animi est, tam facile fidem frangere, quàm dare. Quanquam nulli fidem suam magis obligant, quàm qui eam maximè violant. Regnavit Vladislaus in Polonia annis 10. in Hungaria 4. adolescens propè vigesimum primū ætatis emensus annu. Princeps hic ad belli opera, à teneris umbratili armorum exercitio sese habilitavit. Equidem hæc est digna omni nobili juventute occupatio, caput sapientiâ excolere, ut qui vel provincias gubernaturi sunt potestate, vel Principum solis allaturi consilia, non adferant in curias inane caput: cui emergens crista sit tumulus emortuæ sapientiæ. Nihilominus priuatus adolescens solas duntaxat artes tractet; Princeps verò etiam arma. Bellum, cui non praluditur umbratili armorū exercitio, occupat inexpertum. Discendum est in otio, quod agendum in bello: aliàs armis inexercitatus Princeps, parum fida Reip: est salus. Rarus Princeps

hostem non habet, ut armis non egeat: sed si ipse arma non nouerit; alienis Rempublicam vix defendet. Sub hoc Principe, Zbigniew Cracoviensis Episcopus, Ducatum Severiæ pro Episcopatu Cracoviensi emit à Venceslao Ciesiński Duce Severiæ.

IMAGO CASIMIRI II.

CAsimirus Vladislai frater, Magni Ducatûs Litvaniæ Princeps, solo nomine secūdus, Patris duntaxat & fratris auspiciis felix, renuens ad coronam assumptus, nihil prosperi & gloriosi in suo gessit regimine. Litvanis suis utpotè Patriotis plûs nimio favens, in odia Polonorû incurrit. *Singularis enim Principû fauor uni impens, omnes reddit offensus: qui uni parti sese impendit; utriusq; facit dispendium. Reges regnorum joles sunt, omnibus debent esse communes. Sol omnibus astris sese communicat, omnes stellas æquè lustrat ac illustrat.* Diuturnum cū Crucigeris bellum infortunato Marte traxit potius, quàm gessit: nisi ex hoc fortuito

tuito eventu prosperum Martem dixeris,
quod Crucigerorum turba lenitati Prin-
cipis, non armorum felicitati succumbens,
æternum fœdus cum Polonis inierit. Ab
eo tempore Pomeraniæ & Chelmenſe ter-
ritorium, de quo annis 180. ferrô certa-
batur, Poloniæ regno est adjunctum. Cre-
bris ad bella cum Crucigeris gerenda ex-
actionibus nimium fuit onerosus. Equidẽ
*pecunia belli est nervus, sed enervan-
tur ciues, si hac sapius emungitur. Nec
quies sine armis, nec arma sine stipen-
diis, nec stipendia sine tributis haberi
queunt; videndum tamen ne quid nimis.*
Extrema sunt vitanda & vetanda.
Quod extra medium existit; turpe est
*& nocens. Non nimis emungas popu-
lum, sed viribus aqua exige. Quod est*
nimum, non est eximium. Sub nimio
tributorum pondere fatiscunt ciues,
labuntur regna. Grande ipsi telluri
pondus est, gravis exactionibus Prin-
ceps. Sicut ab apibus, ita à civibus, nec
omnia accipienda, nec nihil. Primum

est tyranni, alterum boni Regis. Mariæburgum & alia propugnacula à Crucigeris occupata redemit aurô: ut pateret, Nullum ita tutum esse propugnaculû; ad quod gravis aurô asellus nequeat penetrare. Nullus expugnandis arcibus aries potentior aurô. Nulla validior machina, quàm pecunia. Aurum per medios ire satellites, & pererrum pere amat castra potentiùs ictu fulmineo. Aurea clavi facilè hostiû propugnacula resecantur. Diffidit urbium portas vir Macedo, & subruit emulos Reges muneribus. Inclusam Dancæn turris abenea, & pervigil malè observat Molossus, dum Jupiter aureus influit. Princeps hic aliàs minùs felix, fortunata & numerosa prole fuerat beatus. Nam ex Elisabetha Alberti Imperatoris filia, regni & thori sui consortem, septem filias, & sex filios suscepit. Ex quibus rara felicitate quatuor Reges erant: Vladislaus Bohemiæ & Hungariæ fasces rexit: Joannes Albertus, Alexander,

&

& Sigismundus Poloniæ sceptrum tenuê-
re. Divus Casimirus inter Cœlites rela-
tus, ab Hungaris ad solium expetitus, mu-
tatis eorum animis, Vilnæ 24. ætatis anno
ad fasces æternitatis est assumptus. Fri-
dericus Episcopalibus Infulis, & Cardina-
litiô biretô fuit insignitus. Decessit è vi-
vorum numero Casimirus, anno D. 1492.

IMAGO JOANNIS ALBERTI.

Joannes Albertus, Casimiri II. digna pro-
pago, Princeps literis excultus, in pa-
ternû assumptus solium, nulli Regum secû-
dus, si par fortuna ingenio respondisset.
Librorum lectione præsertim historicorû
& astronomicorum impensè delectabatur,
Asserens, nullum dignius Principe otium
illo, quod literarium appellatur. Et certè
Alphonfi Arragonum Regis judiciô: *Prin-*
ceps indoctus, est asinus coronatus. Meliùs
illi capiti aureum incumbit diadema; quod
antea sapientiæ laurea inumbravit. Feliciùs
illa manu imperiorum rotantur sceptrâ; quæ
priùs tractavit pennam: tutiùs ab Academi
umbris in apricum regalis throni evolat.
Præstantius est regio capiti ornamentum à
sapientia, quàm à riara. Ille coronæ sunt
preti-

pretiosissima, & fortunatissima; quarum frontem occupat pretiosus unio Achates, Musis & Apolline signatus. Illiteratus Princeps idolum est in solio, & sub aureo vellere, stultam gerit oviculam. Rudes sub purpura animi ementitum sunt pecus. Majus Affricano est monstrum, Princeps ignorans: qui caput est multorum, hac stringitur obligatione; ut multa sciat. Neq; tamen literarum ardor, bellum in hoc Principe imminuit fervorem. Mars enim artem non excludit. Bellis & libellis, feliciores parantur victoria. Optime arma togæ, laurea lingua sociatur. Nec Apollo Marti, nec Pallas Bellona obstaculo est, quominus vincant, & triumphent. Iñdò fortius quandoq; pennæ, quàm sagittarum pinne in hostes agunt. Etiam sedendo subinde vincitur. Non semel incruenta manus triumphavit. Fortius in militari arena dimicat Athleta, literario inspersus pulvere. Luculento id probavit documento, doctissimus æquè ac fortissimus Princeps Joannes, fuso fugatoq; ingenti Tartarorum exercitu. Poterat illud de eo dici: Tibi nec docti desunt, nec Principis artus, mista sed est animo cum Jove Musa tuo. Tu modò bella geris, numeris modò bella

la cœrces. *Par ingenium castrisque to-
gaq̃. O felicem Rempubicam! cujus Prin-
cipi nec robur Achillis, nec consilium & pru-
dentia deest Nestoris. Et quia sæpè militari
glorie inimica est fortuna; in bello Molda-
vico circumventus, & iēto fœdere, fœdè
est profligatus. D. dicit hic Princeps, non
esse nimium de victoria presumendum. Fal-
lax est belli fortuna; quæ vincere juvat, sæ-
pè vinci permittit; quæ bellatorum dextera
triumphales offert lauros, hæc eidem fata-
les ingerit cupressos. Incerti fallax fiducia
Martis, mille mal' species, mille salutis ha-
bet. Redux è bello minùs prospero Prin-
ceps, dum tristem de suorum clade men-
tem, Hilariorum tempore, inter noctur-
num larvatorum gregem relaxare voluit;
fœda in vultu notatus est cicatrice. Do-
cuit tum suo malo Joannes, majestatem le-
nitati quidem, sed non levitati esse conjun-
gendam. Quod sol in cœlis, hoc Rex in
terris, utrumq̃, tenebra dedecent. Nulla lar-
va totum Principem tegit. Principes publici
regnorum soles, cùm deficiunt, tunc maxi-
mè spectatores habent. Eminent indicio, pro-
dita flamma suo: quoq̃, magis tegitur, rectus
magis aestuat ignis. Quis enim celaverit
Is ignem?*

ignem? lumine qui semper, proditur ipse suo. Cæterum dignus amore Princeps, in odia civium incurrit eò, quòd Callimachi ex Italia profugi, libertatis Polonæ hostis consiliò utebatur. Et certè peregrina consilia nunquam, aut rarò vernacula odia non merentur. Mancipata enim absoluto dominio ingenia, nunquam benè de libertate sentiunt. Subjecta servitute ingenia, neminem ex liberis non vellent esse servum. Assueta tolerando jugo colla, omnium cervices cuperent esse sub jugo. Jam verò conscia avita libertatis pectora, nihil minùs didicère, quàm jugum pati. Princeps hic, postquam regnasset annis propè novem, dum Furciū meditatur bellū, ipse Thorunii tactus apoplexiā, cessit in prædam mortis. Solebat hic Princeps illud ex Socrate usurpare: *Quinq; hominum genera in Republica non sunt toleranda: Adulator in palatio, meretrix in prostibulo, cupidus Sacerdos in templo, falsus judex in tribunali, fraudulentus mercator in foro.* Et illud: *Sex sunt arario perniciosa: consilia bellicosa, edificia sumptuosa, munera pretiosa, natura litigiosa, vita luxuriosa, mensa gulosa.*

IMAGO ALEXANDRI.

Alexander M.D.Litv: Princeps, nomine
 & animo non impar Magno Macedonum
 Regi, Polonorum regale solium occupavit.
 Adeò in cives erat liberalis; ut projicere,
 non dare beneficia passim diceretur. Quo
 pacto elogium, Magno olim Alexandro à
 Demosthene datum, fecit suum: *Nihil in
 fortuna sua majus habuit; quàm ut posset:
 nihil melius, quàm ut vellet benefacere.* Et
 certè, *immortalitatem merituro Principi,*
nullum impendii genus est dignius; quàm
quod in suos erogatur. Qui liberali spargit
opes manu, servat. Nullibi pecunia melius
queritur, quàm ubi fecundissimè expendi-
tur. Nulla Principum major est felicitas;
quàm alios fecisse felices. Hoc Reges habent
magnificū & ingens, nulla quod rapiet dies,
prodesse miseris. Equidem pleriq; sunt libe-
rales, sed ex alieno: quod de Republica su-
munt, privatim largiuntur. Philosophicum
olim erat axioma: nemo dat, quod non ha-
bet. Nunc nemo dat, quod habet, nisi cùm
accipit, quod non habet. De alieno largus,
non de suo. Arenti terra aquam subtra-
bunt, flumina irrigant. Verùm turpis est
 libera-

liberalitas de ablativis. Præstat nihil largiri Principem, dummodo auferat nihil. Non benè cedunt in paucorum lucra, multorum dispendia. Indignum est, pauperum casas everti, ut Principum domus construantur. Non hujusmodi liberalitatis genium habuit Alexander. Gazophylacium suum fecit publicum: nihil se magis habere ratus; quàm quod in suorum manibus deposuisset: & quò plura de proprio ære erogaverat; eò se credidit ditiozem. Quid quid magnifica Regis splendebat in aula, hoc aliis dederat. Non hic divitias, nigrantibus abdidit antru, nec tenebris damnavit opes, sed largior imbre speverat innumeras hominũ ditare catervas. Præcepit illa manus, fluvios superabat Iberos, aurea dona vomens. Non ignarus, quòd meliùs est esse multi pretii, quàm possidere multa pretiosa. Nec auro solum, verùm etiam lauro, clarus erat Princeps; Stephanum namq; Moldaviæ Palatinum, priuùm ex malè occupata Pokutia, deinde è vita expulit, fugavitque. Bogdanum quoq; paterna Stephani fata vindicantem, profligavit. Prædones Scythas Poloniæ spoliis tumidos, ad ducenta ferè eorum millia ita fortiter cecidit; ut
ne

ne nuncium quidem cladis reliquerit. Lascus tandem victoriis, quievit anno Domini millesimo quingentesimo sexto, tumultus Vilmæ. Vixit annis 46. regnavit quatuor, & octo mensibus, dignus ut integris regnasset sæculis, sed *regni brevitās pensatur laude perenni: Quod mors eripuit, gloria restituit.*

DECAS V. IMAGINUM.

IMAGO SIGISMUNDI I.

Sigismundus I. Casimiri II. ultimus natus filius, à Ducali ad Regiam evehctus dignitatem, tanto erga Poloniam ferebatur amore; ut Pater Patriæ meruerit appellari. Ante electionem Dux & miles, Polonis contra Tartaros auxiliares tulit suppetias: partâq; de iis laureâ, regium promeruit diadema. Et certè *gloriosus nemo regnum, quàm victoriis obtinet. Illi Principi decora est maximè purpura; cui plurimum hostili rubet sanguine. Dignus regalis pomi auro; cui dulce ferrum fuit.* In bellis gerendis fortissimus, æquè ac fortunatissimus erat: Basilium Magnum, Mæcorum Imperato-

ratorem, solâ nominis & adventûs sui famâ profligavit. Fuerit sanè gloriosum Carolo Magno, venisse, vidisse, & vicisse: gloriosius erat Sigismundo, quòd nondum venit, aut vidit, & jam vicit. Sopitum tantisper Moschoviticû bellum Michàél Glinseius Regum favoribus tumidus, vulgata affectati à se Principatûs suspicione, ad Moschum profugus, & Patriæ rebellis, suscitavit. Ita certè *nimii Regum favores, non rarò cives reddunt ferociiores. Ut liberaliore annona cives etiã feræ insolecunt; ita pleriq; largioribus Principum beneficiis efferrantur. Non rarò inconsulti Regum favores, civium odiis vapulârunt. Multi sunt, qui pœnam pro munere sumunt. Multi potentiores Regibus ipsis fuerunt, quos nimius favor regius, nimium fecit potentes. Non rarò odium est beneficii consequentia, & merces injuria. Est & supplicii causa fuisse pium. Fructus obest, peperisse nocet, nocet esse feracem. Quosdam beneficiis offendisse probat*
ingra-

ingratitude, quos tibi dimeruisse putasti. Quidam dum nimis beneficiis onerantur, ipsimet benefactori gravi-ores non gratiores extiterunt. Scilicet beneficia eò usq; lata sunt, dum videntur exolvi posse: at ubi meritum vicere, pro gratia odium redditur. Nihilominus rebellium receptator Moschus, victricibus Sigismundi armis ad quadraginta suorum millia ita fortiter cæsus; ut ipse Borysthenes offuso peremptorum sanguine, ejus cladem erubuerit. Didicit hic suo malo, temerè suscepta sceleratorum patrocinia plurimum patronis suis nocuisse. Partem de Moschis in Litvania & Moschovia victoriam, Scythicæ in Russia, Moldavicæ in Valachia & Podolia, Prussicæ de Crucigeris in utraq; Prussia lauri sunt comitatæ. Pacatis domi forisq; regni finibus, exorta inter Principes Christianos dissidia, consilio, literis, & manu composuit. Pullulanti ad Balthicum littus hæreseos angvem, in ovo suffocavit. Tantum fidebat Polonorum virtuti; ut solitus fuerit dictitare, in sinu cuiusvis
Po-

Poloni se posse securissime somnum capere. Inter alia memorabile est illud Apophtegma: *In bello longè plùs habet momenti prudentia; quàm vires consilii expertes.* Et illud: *Principum officium est, pacis ac belli tempore de annona providere.* Nec non illud: *patientia & constàtia sunt duo maxima, ad bellum feliciter gerendum prasidia.* Item illud: *Urbes in bello sunt tutamenta, in pace ornamenta: infelix illa Respublica, in qua stant incenia, ruunt mores.* Princeps hic Cracoviensibus incolis, ut urbem murò circumdaret; seq; non solum manibus, sed etiam mœnibus tueretur, supplicantibus respondit: *Polonos à campis esse dictos, muros curare non debere.* Hinc forsitan Sarmaticus cecinit Apollo: *Nec Lechus, neq; Lechicis proles illa fuit nata nepotibus; primus qui docuit suis urbes Sarmatie fidere machinis. Campestrès benè Sarmatæ, campis bella gerunt. Sub Jove libero natam militis indolem, frustra belligero clauditis otio.*
Arctis

Arctis oppida mœnibus virtutem co-
hibent, dum malè fortibus addunt con-
siliis moram; Crescetes hebetant
Martis adoreas. In plano generosior
campo pugna calet. Aer ingenuis pat-
tet in pugnas aquilis. Quid iuvat an-
gustis angusta recondere vallis pecto-
ra? quid forti mœnia tuta viro? lingue
Polone pigris stata cingere pergama
fossis, dextra tibi vallum, mœnia pe-
ctus adest. Nudo vince polo, cælis ge-
re nomen & arma; consona sic inter
bella Polonus eris. Sub hoc Principe,
Masoviæ Ducatus post fata Joannis & Sta-
nislai Ducum Masoviæ, regno Poloniæ est
adjunctus. Demùm annorum & gloriæ
plenus, regni sui diadema filio suo Sigis-
mando Augusto tradere maluit, quàm
relinquere. Natus annos 82. uno supra
quadraginta rerum potitus, anno Domi-
ni 1548. ad rectefactorum præmium est
evocatus.

IMAGO SIGISMUNDI AUGUSTI.

Sigismundus hic Matre, Bona dictâ, Jo-
annis Sforcii Neapolitani Principis filiâ
genitus, à pacata Patria, uti ille Octavia-
nus Romanus Romæ, Augusti nomen sor-
titus, maternæ appellationis bonitatem in
mores derivando, in prætexta ad purpu-
ram assumptus, decennis scilicet, sexa-
genario Patri superstiti meruit in thro-
no assidere coronatus. Nullibi augustius
hospitatæ sunt sunt Musæ, quàm in regio
Augusti pectore: primum ætatis florem
illis dicavit, non insecus, quòd *literæ sunt*
nutrices Principum, mamillæ Regum, bases re-
gnorum. Sapientia in ignobili est argentû,
in nobili aurum, in Principe gemma. Pul-
chro ligari sædere gestiunt libris tiara.
Nec ad apricum regalis gloriæ evecto di-
splicuit *Apollinaris umbra Corymbi*: literis
namq; & literarum studiosis, etiam in pro-
vectiori ætate apprimè erat addictus, seq;
doctis præbuit Mecænatem. Non obfuit
tamen literati Principis studiorum amor,
bellico studio, & militari disciplinæ. *Affi-*
nes sibi sunt Pallas & Bellona, utriq; lauri
&

Et laurea debentur. Bene etiam in bello, cum libello: arte sapius, quam Marte triumphatur. Literatus ergo hic & armatus Princeps, non minore facilitate & felicitate literarium tractans stylum ac gladium, nullibi non victor extitit. Crucigeros ac Moschos felici Marte à Polonia repressit: Turcas & Scythas pari ac olim Pater suus ferrô profligavit. Polonicum regnum Curlandiæ & Semi Galliæ accessione auxit: firmatam olim Litvanos inter & Polonos unionem stabilivit; sacras humanasq; leges olim sancitas, sed executionis defectu sopitas resuscitavit. Quidquid demùm ad Patriæ felicitatem desiderabatur, instauravit: ut meritò libertatis jurium; comitiorumq; Parens & Auctor appellaretur. Tot tandem tantisque meritis cumulatus Princeps, relicto meliori & ampliori regno, quàm acceperat, postquam vixisset annos 52. regnâisset stante vita Patris annis 18. post mortem 24. ultima Jagellonicæ Domûs coronis, Knyfzynii anno Domini 1572. 18. Iulij non mortuus est, sed ad beatitatis coronam invitatus. *Virtuosi namq; Principes, sunt immortales, eorumq; virtutes mori nequeunt. Omnia mors perimit:*

*mit: fatali mortis ab ictu cuncta cadunt:
 Virtus nescia sola mori. Non totus, mortis,
 Pompejus clauditur urna: non totus Caesar
 tristia busta colit. Nec totus Macedo gelido
 sub marmore torpet; nescit cum volucris
 tempore fama mori, Eximitur virtus fatis,
 mortisq; tributo, virtuti ex ipso funere vita
 venit. Illud Romano Augusto inscriptum,
 optime huic nostro convenit: Mortuus Au-
 gustus magis regnat in cordibus civium, quam
 imperans in solio Tiberius.*

IMAGO HENRICI VALESII.

NUllum antehac Principum tam splen-
 dido pompæ apparatu, regale Polo-
 norum solium conscendisse testantur an-
 nales; quam Henricum Valesium, natio-
 ne & origine Gallum: ut vel inde orbi pa-
 teat, Poloniarum regnum parvi pretii non
 esse; ad quod cum magno auri & armo-
 rum venit apparatu. Coronatus est Va-
 lesius à Jacobo Uchanſcio Archi-Episcopo
 Gnesnenſi, anno Domini 1574. 20. Febru-
 arii, primâ die Bachanaliorum. Et quamvis
Principem nasci casus est, virtus, esse.
 Glo.

Gloriosius est, si quis regnum nanciscatur, & in regem eligatur; quàm si Rex nascatur, & in ipsis fasciis ligetur fascibus. Gloriosior Princeps, cui non sanguis & natura, sed virtus & libertas ad sceptrum suffragatur. Nusquam pulchrius itur in capitolium; quàm ubi per præcordia electorum, porta panditur triumphalis. Malè imperia, fortuita indoli committuntur: electio plerumque virtuti militat. Successoris jura, etiam pessimos Principes obtrudunt tolerandos: electio verò optimum quemq; aut invenit, aut facit. Sæpè nati Principes solò naturæ privilegiò coronati, invitis dominantur: jam verò pulchrius est volentibus imperare. Nihilominus hic Princeps successionem in regnum, liberæ præposuit electioni, maluitq; nativa inter lilia, quàm inter sceptrum degere: quasi non pulchrius esset imperare liberis; quàm natura lociq; imperiò præesse coactis. Acceptò namq; Henricus de morte Regis

Galli-

Galliarum Germani sui nunciô, ut in folium succederet, inconsultâ Republicâ è Polonia in Galliam clàm noctu secessit Cracoviâ 1574. 18. Iunii, post regimen sedecim duntaxat septimanarum. Minùs tamen prospero delectu, aureis Poloniæ sceptris lilia prætulit Galliarum, ibi namq; in ipso imperii sui limine in odia civium incurrit: qui tinctâ regali sanguine purpurâ Valesium exuerunt, simulq; parricidalis ferrô vitam Principi ademerunt. Ita sanè rarò purpura absq; humano sanguine rubuerunt. *Tutior certè est in secreto virtus: sapè magno honore sublimis corrui; qui privatus stetit. Mundi Dominis securius ævum, verus agit pauper. Pleriq; meliori, quàm Reges felicitate, in privata fortuna abundamus. Misera est magni custodia censûs: alma quies, parvisq; habitat concordia tectis. Magna pericula humi jacentem non subeunt casam. Temnit iratas levis ulva nubes, temnit insanum Boreæ furorem; cùm potens cœli*

cæli Notus eminentes proruit ornos.
 Ast minax astris, nimiumq; cælo cul-
 men, infestis agitur Euris, & repen-
 tinis feriuntur acta ictibus alni. Ma-
 gna gloriararè est sinè magno periculo.
 Alliciunt aut provocant fatorum in-
 vidiam, magna culmina. Fulmina
 rusticas ferire dedignantur edes, sed
 rutilis propiora cælis, quæ pænè celsas,
 non humili mitra vicere nubes, sollicito
 scopi metæq; majoris, superbo alta me-
 tunt monumenta telo. Felicius certè hic
 Princeps rexisset fasces Poloniarum, quàm
 Galliarum: valeret certè meliùs Valesius
 ad candorem Polonorum, quàm ad lilia
 Gallorum: illi enim quamvis aliquos Re-
 gum, quos ipsa proseripsit impietas: pri-
 vârun vitâ, nullum tamen spoliârunt
 vitâ.

IMAGO STEPHANI BATORY.

Stephanus Batory Transylvaniæ Prin-
 cept, primus è sua stirpe regali diade-
 mate insignitus, divisus regni Ordinibus,

*Moderati rigores, conciliant reverentiam,
& amores: Ut fateri suo Principi illud co-
gantur subditi: Amamus, pariterq; timemus,
ipse metus te noster amat. Et illud: Diffi-
cilis, facilis, jucundus, acerbus es idem. Et
certè non corrumpit lenitatis gloriam, blan-
da puniendi severitas. Labe pari peccat, pa-
riter crudelis uterq;, qui parcit cunctis &
nulli. Nobilis ira est, citra iram punire reos.
Vibrandus est interdum aculeus, non ad in-
fligendum vulnus, sed ad aperiendum ulcus.
Innocuum vulnus morsq; est, si Regibus en-
ses gratia procudit, tela ministrat amor.
Parcite verberibus, nec quo jubet alta po-
testas ire, sed armatas multum sibi demere
vires, & ferrum mulcere togà: sic itur in
altum, sic melius mixto reverentia fidit a-
mori. Nec solùm cives amore devincie-
bat, hostes etiam ferrò vincebat, glorio-
sissimus animorum & armorum triumphator.
Bellum namq; contra rebelles Geda-
nenses, nec non contra Basilium Moscho-
rum Imperatorem gessit feliciter. Magis
tamen in admirationem Moschica rapie-
bat mancipia, insolita Principis in hostem
clementia, quàm victoria: quâ ita mode-
stè est usus; ut etiam ipsis captivis, à tam
cle-*

clemente Principe vinci placuerit. *Hac est vera clementia, qua etiam alieno sanguini parcat, tanquam suo. Nulla hostilis sanguinis parsimonia, non ultra virtutem fuit. Laudatissimo cuiq; Duci laudabilius est, cum potuerit perdere, pepercisse; quam cum parcere potuerit, perdidisse. Ad divinitatem propius accedit, qui servat eos, quos perdere potuit. Novum victoria genus est, scire parcere. Novum triumphi genus est, eos victore gladio non ferire, qui eodem perire potuerunt. Ne verò Bellonæ addictior, quam Astreæ esset; Sarmaticum Areopagum, tribunalitia regni iudicia, tum primum in Polonia instituenda, excitavit: causarumq; momenta æqua librari lance statuit. Non ignarus, quòd *jus & æquitas, imperium reddit diuturnum. Ubi viget justitia, marcescunt vitia. Quippè vitiis à stirpe recisis, elicit oppressas tenebroso carcere leges justitia.* Tales verò causarum Judices esse voluit, quos fas & æquum in suas traherent partes; non quos in diversa pro quantitate munerum inexplibilis propelleret avaritia. *Judex, qui palpat munera, palmarem præterit veritatem. Anti-* quitas omni luce privaverat Areopagum,
 non*

non quasi cæca justitia omne odisset lumen, sed ut auri excluderet splendorem. Splendor namq; auri etiam media de nocte, multorum Judicum perstringit oculum, ne æquum ab iniquo discernant. Xenia & dona Judicum excæcant oculos. Deorum licet in terris vices sortiantur Judices, non semper tamen triumphat veritas. Multi pro cæca justitia, cæcam in ferenda sententia ad miserunt avaritiam. Avari judicis manus, quoties librat justitie lancem; præponderat iniquitas. Crudelis tyrannis est Judicum avaritia: quæ molliore licet auri metallo serviat in corda hominum, sed nocentior e ictus. Pretiosius ab auro infligitur vulnus, sed crudelius: quo dum Judicum leditur integritas, non rarò innocentia & æquitas lethaliter sauciatur. Pleriq; à levi iniquorum Judicum calamo, gravem mutantur calamitatem. Corruptorum hujusmodi animorum pestis ne Judicum afflet mentem, hæc præ animo habenda: Judici tam leve aurum videatur, ut æqui lancem non inflectat. Tanta Judici insit veritas, & severitas; ut per illam nihil ingravetur, per hanc nihil ignoscatur. Non aliud sententia Judicum debet esse pretium; quàm bene judicasse. Omnis a-

ditus

ditus obstruatur gladio, ut scelesti ad Judicum subsellia confugere nequeant, sed sola fugiant scelera. Cunctatores Judices oportet esse, cum judicant de salute: quia alia sententia corrigi potest; quæ transacta est de vita, se mutari non patitur. Ad pœnitendum properat, qui citò judicat. Nec reo, nec actori utraq, præbenda auris. Qui statuit aliquid parte inaudita altera; æquum licet statuerit, haud æquus erit. Judex debet esse Angelus, qui omni consanguinitate carer: Ut possit de eo dici: Justitiæ cultor, rigidi servator honesti; in commune bonus. Princeps hic omnigenæ eruditionis plenus, aded literis literarumq; cultoribus erat addictus; ut omnes ferè in regno suo cuperet esse literatos. In quem finem plurimas literarum & pietatis exstruxit palæstras: certò pulcherrimū esse impendii genus, quod in literarum impenditur adminicula. Scholasticam juventutem ad studia excitando, hisce sæpius alloquebatur: *Disce latine, & ego te faciam aliquando, Moścī Panie.* Et quamvis Stephanus majestatem cum lenitate & clementia conjunctam semper habuit; semel tamen in comitiis irritatus, dextrâ gladii capulum tenens,

in

in hæc verba prorupisse dicitur: *Rex vester sum; non fictus neq; pictus, regnare volo: neq; feram, ut mei sitis padagogi. Nec miretur quispiam hunc Principem mitem aliàs & clementem, laceffitum tamen in asperiora verba profiliisse: utiq; magno se Iudice quisq; tuetur. Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem; verùm etiam instanti, læsa repugnat ovis. Dulcissima & jucundissima, & pro corporis captu pugnacissima sunt apes, & aculeos in vulnere relinquunt. Etiam minimus capillus à sole tactus umbram habet. Injuriam nemo immota mente accipit, sed ad sensum ejus perturbatur. Sunt & inermibus ira columbis, sunt Echinis, sunt apibus sua tela parvis. Porro ad prædicta Regis verba, Joannes Zamoytcius libero respondit ore: Rex ne moveas ferrum, ne te Cajum Cæsarem, nos Brutos sera loquatur posteritas: Electores sumus Regum, sed detrusores tyrannorum: regna, sed non impera. Docuit hic Senator, quo pacto in curiis procedendum. Libera genti & sentire quæ velit, & quæ sentit, dicere licet. Linguam solutam consiliis adfer, non tam discendi copiam, quàm sententia libertate. Monet Plato: In curiis, arcanorum debent esse nun-*

nundine, nusquam aliàs venales. Ut foris loqui est vitium, sic in curia tacere est nefas. Ad consilium cùm ingrederis, Oratorem indue; cùm egrederis, Harpocratem. Qui placituri studet, interimit veritatem: factus aliena sententia servus, sua turpis vespillo. Curiam ut forum ingredere, non ut carcerem, in quo ligeris metu, stringaris gratiâ concatenaris voluptate. Quod prodest, loquere; non quod placeat; nisi placeat, quod prodest. Adulatio Phalaridis tauros fabricat, & illusò per simulationem consiliò, auctori interitum nundinatur. Cui vel Regis gratia, vel propria utilitas est numen; aut silentio thurificat, aut mendacium veneratur: verùm non sine sacrilegio litatur, ubi veritas immolatur. Auctus tandem immortalibus factis, absolutissimus Princeps vivere desiit Grodnæ 1586. regnavit annis undecim, vixit quinquaginta quatuor. Compensiosum illi encomium inscripsit Starovolscius: *In republica plùs quàm Princeps, in consilio plùs quàm Senator, in iudicio plùs quàm Juris Consultus, in Ecclesia plùs quàm Sacerdos, in Exercitu plùs quàm Imperator, in tota vita sua, plùs quàm Philosophus.*

IMA-

IMAGO SIGISMUNDI III.

Sigismundus III. Joannis Sveciæ, Gotten-
 rum, Vandalorumq; Regis Filius, Ma-
 tre Catharinâ Jagiellonia Sigismundi I, Po-
 loniarum Regis filiâ natus, divisus in Maxi-
 milianum Archi-Ducem Austriæ Rudolphi
 Imperatoris fratrem Reipubl: suffragiis, in
 Regem Poloniæ electus, ne quidquam præ-
 valente Maximiliano. Coronatus est Cra-
 coviæ à Karnkovio Archi-Episopo Gnes-
 nensi. In bellis gerendis Princeps erat fe-
 licissimus; regiæ imprimis fortunæ æmu-
 lum vicit, fugavitq; feliciter. Hunc è fu-
 ga ad se adductum, suæ majestatis hostem,
 veluti hospitem clementissimè excepit, nec
 non liberali venia donavit. *Hæc est (judi-
 ciô Lipsii) prima victoria, hostes vi-
 ctos non pœnâ mulctare, sed veniâ
 donare. Satis est pœna victum esse,
 qui vincere sperabat. Bis vincit, qui
 victo hoste de se ipso triumphat. Me-
 retur veniam victus hostis, cùm petit.
 Hæc est summa victoria, de hoste vi-
 cto nolle triumphare.* Insuper Princeps
 hic clementiâ plenus, corrivalem suum

& honoris æmulum non ulciscendo, sed
 tacendo castigavit: quasi ei dictum illud
 foret: *Parce queri, melius sic, ulciscere
 tacendo.* Nec solum in Patrio, etiam in
 hostico, nunquam non triumphavit Sigis-
 mundus. Sub Chocimo quadringenta Tur-
 carum millia, Tartarorum centum vigin-
 ti millia, sexaginta millibus ad interneci-
 onem in acie cæsis, exili suorum exercitu
 profligavit. Moschorum Imperium dele-
 tis sexaginta eorum millibus, & Duce ca-
 pto, unâ cum Metropoli Moscua sibi suæq;
 Reipublicæ subjugavit, filiumq; suum Vla-
 dislaum Magnum Moschoviæ Carum in-
 auguravit. Smolenscum olim imperante
 suo Avo Sigismundo I. fraude ereptum,
 armis vindicavit, & Poloniæ restituit. Nul-
 lum tamen atrociorē hostem habuit,
 quàm cognata acie instructum: nihilomi-
 nus & huic vincendo, par non defuit for-
 tuna. Ericum in Svecia, Carolum in Li-
 vonia, Patruos suos felici Marte vicit. Gu-
 stavū Adolphum Patruelem suum in Pru-
 sia, ipsa lenitate & indulgentia sanguinis
 superavit. Civili verò bello impetitus, mul-
 tō gloriosior extitit victor: quando rebel-
 libus primò civibus, tandem supplicibus

L

veni-

veniam dedit: ratus nimirum boni Prin-
 cipis esse, etiam malos servare cives.
 Nocere malis, etiam pessimus quisque
 potest; prodesse nemo, nisi optimus. Ut
 medicum multa funera, ita Principem
 multa infamant supplicia. Quantâ
 pervicaciâ in perduelles, tantâ clemen-
 tiâ in supplices utendum. Noverat for-
 sitan hic Princeps, quod de hoste victo-
 ria, lauro & auro digna; de cive tro-
 phæum, ruina est, & ignominia. Ni-
 hil est bello civili perniciosius: in quo
 tam qui cadit, quàm qui cadit, non
 omnino pius est. Magis ex actione,
 quàm ex nomine Lepidus Romanus,
 qui cum suo decertans Augusto, dome-
 sticam evertit pacem. Plus pompæ in
 nomine Pompei fuisset, si funesto ex-
 ercitu, orbem & patriam funeribus non
 implevisset. Quanquam & humiles civi-
 um supplicum preces, ad veniam profu-
 isse puto: Eò enim felicius, quò profun-
 dius cadit spontè inclinata protervia.
 Pax humiles intacta fovet, minuitque
 mode-

modestia crimen. Illas rebellium credibile est fuisse voces: *Nihil opus est bello, pacem veniamq; rogamus. Parce tuas in nos, perdere victor opes. Porrigimus vinctas ad tua jura manus.* Non deerant & aliæ in hoc Principe virtutes: imò omnes erant, nempè *unica virtus coronam non implet.* Cateris è vulgo hominibus, *singula fermè virtutes sufficiunt; Princeps nisi omnes habeat, paucas habere cenletur.* Regnandi tamen *svavitas & clementia,* egit in eo principatum. Nimirùm *uti crudelitas etiam in unum exercita, omnes armat ad odium, ita clementia etiam uni exhibita, singulos stimulat ad amorem.* *Obsequium tigresq; domat, tumidosq; leones.* Non per *fulmina tantùm novimus in cælo magnum regnare Tonantem; imbelli tonitru passim leniq; procella contenta monuisse Jovis.* *Justitia & amor, validus sunt Principis arces, nulla tyrannorum vis diuturna*

fuit. Quamuis iratū vibret sua spicula
vulgo, spicula Rex ulli figere nescit apis.
Temnere nimirū Regum est, contende-
re vulgi. Non benè regio offusa ful-
gebit sereno caesaries; quoties cruentus è
subditorum vulnere sumitur, daturq;
census. Crudele regnum mole ruit sua,
constat paternum. Hinc Lechicus mo-
net Vates: Regnet in augustis, residens
clementia sceptris, rideat & placido,
regia sole domus. Alta superciliò po-
nat reuerentia fulmen, nec faciles on-
rent livida fata manus. Blanda thros
nō magnisq; ruat de fascibus ira, nec
rigidus quatiat Lechica sceptrum furor.
Gratia regna regat, verset clementia
sceptrum, clemens & gratus Principis
esto thronus. Plenus tandem annorum
& meritorum Princeps, finem vitæ, non
gloriæ fecit Varsaviæ, anno Domini mil-
lesimo sexcentesimo trigesimo tertio, æ-
tatis sexagesimo sexto, Regni quadrage-
simo quinto.

IMAGO VLADISLAI IV.

VLadislav IV. Sigismundi III. filius, concordibus omnium suffragiis, uno duntaxat ad speciem libertatis nonnihil reclamante, in paternum solium est evectus. Vix regio insignitus diademate, pro purpura loricam, pro corona galeam assumere debuit. Brevi enim post coronationem cum triplici confligit hoste, cum Moscho in Severia, cum Turca in Podolia, cum Sveco in Prussia, ubiq; & de omnibus victor. Religionis & pietatis cultor erat acerrimus, noverat quippè, quòd *mutuis auxiliis religionem Princeps, religio Principem servat. Religione salva, stat floretq; Respublica; neglecta & prolapsa, Rempubli- cam trahit secum in ruinam. Principes debent esse quantum ferro, tantum pietate potentes* Hinc meritò Princeps hic à summo Christi in terris Vicario, *Septemtrionis decus, Religionis & fidei presidium* est appellatus. Jam verò Patriam tanto complectebatur amore; ut Pater Patriæ diceretur. Et quamvis omnium civium corda, rara humanitate, & singulari ultra Principum consuetudinem, familiaritate

habuit sibi devinctissima; illa tamen regiâ
munificentia singulis ferè momentis stu-
duerat devincire, id unicum se habere
ratus; quod in alios effudisset. Et certè
non sibi, sed civium commodis, nati sunt
Principes. Nulla Principum major est bea-
titudo, quàm alios facere beatos: Hac est
Regum felicitas, facere alios felices. Et
quamvis monet Tullius: *Ita te aliorum mi-*
sereat; ne alios tui misereat. Ita de nostro
lumine, alteri est accendendum, ut nobis
luceat; sic egenti est dandum, ut ipse non
egeat; sic donare Princeps debet, ut semper
possit. *Nimia namq; liberalitate, Regia libe-*
ralitas exhauritur. Nihilominus Princeps
hic, adusq; regiarum fortunarum angu-
stias fuit liberalis: & quò plura erogave-
rat; eò se credidit ditiozem. Dignus im-
mortalitate Vladislavus, mortuus est Me-
recii 20. Maji, anno L. omini 1648. ætatis
53. Regni decimo quinto.

IMAGO JOANNIS CASIMIRI

Joannes Casimirus, Vladislai IV. frater,
ex tyrocinio Societatis JESU ad rega-
le solium, à pulla veste, ad purpuram à
Polo-

Polonis invitatus, illo poterat gloriari: *à*
virtute datis, utor honoribus. Omnium Prin-
 cipum dotes, in hunc unum Principem
 Superi collegerunt. Præcipuè tamen Re-
 ligione, pietate, prudentia, æquitate, for-
 titudine, & magnanimitate animi ad pro-
 digium insignitus, re ipsa monstravit; quòd
 donec ascenderet thronum, in virtutum
 extiterit magisterio. Porro turbulentissi-
 mo Reipublicæ tempore, Imperii clavo ad-
 motus, centuriata in Patriam mala, infra-
 cto animi robore sustinuit. pressam namq;
 Svecicis, Moschoviticis, Cosaticis; Hunga-
 ricis, Tartaricis, Civilibusq; armis Patri-
 am, ab ultimis ferè vindicavit ruinis. Ita
sanè premunt non opprimunt heroicum
pectus calamitates. Magnus animus
nescit metiri lata, nisi ipsis periculis.
Virtutem incitat, quidquid infestat.
Explorant adversa viros, perque a-
spèra durò nititur ad laudem virtus
interrita cliuò Decet magnanimitas
 quemlibet mortalium, etiam illum, in-
 fra quem nihil est. *Vires pepulit, pona-*
duşq; mali; casus animò, qui tulit a-

quô. *Non cessat naufraga virtus.* Tanto malorum aginine pressus Princeps optimus, quidquid ab illo produxit vitæ tempore, pœna fuit. Poterat de se dicere identidem: *Non mihi grata dies, noctes vigilantur amarae, morsq; minus pœna, quàm mora mortis habet. Melius est enim inter strenua opera semel perire, quàm multarum injuriarum patientes, vivere.* Nonne mori satius, quàm vitæ ferre pudorem. Quanquam mortis habet vices, lentè cùm trahitur vita gementibus. Nihilominus ex hac malorum congerie, faventibus Superis est eluctatus. Scilicet & victus reperit gladiator arenam & redit in tumidas naufraga puppis aquas. Victiq; resurgunt, & quos deseruit, melior fortuna revisit. Secedenti extra limites Patriæ Casimiro, gravem fuisse regiæ fortunæ recordationem vel inde colligere licet; quòd in immerita calamitate tristissimum est, temporum exactorum felicitas. Et quamvis

vis non rarò contudit ingenium patientia longa malorum. Hic tamen Princeps fortissimò animò omnes sustulit calamitates: non ignarus, quòd tempus & dies medetur malis, sanitatemq; adfert animis. Quod ratio nequit, sæpè sanauit mora. Pleraq; tempore mulcentur, & acerbissima quaq; mala dulcescunt morâ. Paulatim atrocibus iræ languescunt animis, & vis mollita senescit. Mora dat vires, teneras mora praequit uvas. Et quia aliis imperare fortune est, sibi suisq; affectibus est virtutis. Pacatis undiq; in Patria rebus, ultrò regni diadema abdicavit, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Et certè non mitra Regem sola, sed efficit regina virtus. Rex est, qui honores spernit, & se ipsum regit. Tunc omnia jure tenebis, cùm poteris Rex esse tui. Potestas culminis, tempestas mentis. Priuata vita potior publicâ. Plurimi regia felicitate in priuata fortuna abundant. Leuatur on-

ribus, qui priuatur honoribus. *Omne quod supereminet, plùs mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudet.* Unde Seleucus dicere solebat: *Paucis notum esse regnum; & neminem, qui illud nouerit, inuentum iri, qui diadema Regium humi projectum tolleret.* Princeps hic mortuus est in Galliis, tumultus Cracouiæ, unà cum Rege Michàele.

IMAGO MICHAELIS KORYBUTI.

Michàel Korybutus Wiśniowieccius admirando omnium regni Ordinum consensu in Regem Poloniarum est electus, anno Domini 1669. Non diu in ejus electione deliberatum: *vel solo meruit Princeps ex nomine regnum. Cessant nempe longa deliberandi spatia, ubi virtus est in confesso.* Circumvolitans ipso electionis tempore examen apum, futurum Principem melleum portendebat: nec aliter respondit rei eventus. Tantæ enim clementiæ & svauitatis erat Princeps; ut delictum & amor populi vocaretur. Et certè *nihil tam deformis est, quàm ad supremum Imperiũ,*

perium, etiam acerbitatem naturæ ad-
jungere. Nulla major infelicitas, quàm
imperare aliis, qui propter metum pas-
rent. Sicut medicina apud egros usus,
etiam apud sanos honor est; ita cle-
mentiam, quamvis pœnâ digni invo-
cant, etiam innocentes colunt. Poten-
tia character, formidandum superci-
lium, & vultus fastidiosus abominas-
tioni est. Nulla re magis, vulgarem
staturam excedunt Principes, quàm
humanitate & clementia. Cella poi-
statis species non voce feroci; non alto
simulata gradu, non improba gestu.
Hinc benè Plinius monet: Princeps maxi-
mè timeat, ne timeatur. Et Tacitus: Rex
sit civium amor, hostium terror. Et Clau-
dian: suum monuit Princeipem: *Sis puer*
imprimis, nam cum vincamur in omni mu-
nere, sola Deos aequat clementia nobis. Sub
hoc fravi & melleo Principe, mellea fo-
rent tempora; nisi illa fellea effecisset fa-
torum inclementia: quibus cessit Leopoli
anno 1673. 11. Novembris, illâ ipsâ die, sci-
licet

licet D. Martino Episcopo sacrâ, quâ e-
 xercitus regni, & M. D. Litv. cæsis ad
 Chocimum 30. Turcarum millibus, insi-
 gnem de barbaris victoriam reportavit.
 Regnavit annis quatuor. O si totidem re-
 gnâisset sæculis. *Illud tantum malum est*
in bonis Principibus; quod nunquam satis
suis vivunt. Vixit annis 30. satis brevi-
 ter: nihilominus ille longum vixit, ater-
 num sibi qui merendo vendicat ævum.
Quem sui raptum gemuere cives, hic diu
vixit. Nullus namq; Polonorum fuerat;
 qui hunc optimum Principem non plo-
 raret. Et certè *sinè modo* & termino
 debet esse is dolor; quo maximis &
 optimis Principibus parentatur. *Ma-*
gnarum mentium cladem, vix pe-
rennia lacrymarum eluunt diluvia.
Sicuti magnæ moles non imparem
ruinam, ita magnæ mentes ab obitu
suo parem trahunt luctum. Sola de-
 plorandis magnorum heroum fati-
 sufficit aternitas.

IMAGO JOANNIS III.

Joannes hoc numero III. ex antiqua, & in regno Poloniæ clarissima togâ sagôq; Sobiesciorum Familiâ oriundus, à galea ad coronam, à lorica ad purpuram, à clava & Scipione ad sceptrum est assumptus. Agens namq; Generalissimum Exercitûs Regni Ductorem, & Mareschalcum, omnium Ordinum consensu Rex Poloniæ est renunciatus, Varſaviæ 1674. 21. Maji, coronatus Cracoviæ à Primate regni Andrea Olszovio Archi-Episcopo Gnesnensi 1676. 2. Februarii. Princeps hic *Marte ferox, & vinci nescius armis*, non solum liberis civium suffragiis, sed etiam reſectefactorum conscientiâ candidatus, per strages & tumultos hostium, per purpuratos Tauricano sanguine ascensus, instrato victricibus laureis calle pervenit ad folium. *Maximus unus dignus, qui Patriæ personam sumeret unus*. Et certè nemo dignior censetur sceptris; quàm qui devoto pro Republica capite coronam licitatur. Nemo gloriosius acquirat regnum; quàm qui illud victoriis
illu-

illustravit. Nemo dignius regalem assu-
 mit purpuram; quàm qui prius hostili
 sanguine est purpuratus. Digna scepro
 manū, quæ salutē publicā gladio asseruit.
 Dignū regali diademate caput; quod sub
 galea desudavit. Dignus coronario au-
 ro vertex, qui martiali onustus ferro,
 laureis cingebatur. Minus suprema
 sentit onus mitra, dura probatus pon-
 dere cassidis. Non paucos Regum vel
 fors nascendi, vel fortunæ favor, in rega-
 li collocavit throno; Joannem verò vir-
 tus & merita promoverunt ad solium: ut
 de illo cecinit Pœta: *Regna aliis Luci-
 na tulit, vel munere cæcus error, &
 abrepti studiis pugnacibus æstus: tu
 solium virtute paras; tibi debita mer-
 ces. Quippè comes virtutis honos; &
 militat omnis emerito fortuna sago.*
 Et certè officii celsitudo, sinè merito-
 rum sublimitate nihil est, nisi honoris
 titulus sinè honore. Gloriosius est ho-
 norem mereri, quàm obtinere. Me-
 reri

rerum non nisi optimis contingit, ob-
 tinere etiam pessimis. Ex condigno ce-
 dit ei dignitas; qui nihil aut parvum
 suffragiis, plurimum debet virtuti &
 meritis. Indecorus honor, qui preca-
 riò aut sorte obtigit, non virtutum &
 meritorum impendiò. Clariùs virtus
 inter umbras relucet honor. Omnes
 Honorii debent esse tales, ut quod olim
 de Stilicone dictum, de se dici audiant:
Querantur ut omnes, Imperium tibi
serò dari. Princeps hic augusti corporis
 maiestate, & absolutæ prudentiæ ampli-
 tudine, bellandi ac regnandi artibus, atq;
 rerum gestarum gloriâ nulli Regum post
 Reges natos secundus, dignus ut non uni
 Poloniarum regno, sed orbis universi præ-
 esset imperio. *Egregium semper Patriæ*
caput, ille Senatus vindex, ille fori,
legum, ritûsq;, togæq;. Turcarum, Co-
 sacorum, Tartarorumq; fulmen erat. Bis
 Orientem castris exiit: semel ad Choci-
 num, alterâ vice ad Viennam: *gladiumq;*
per omnes exegit gentes: victor in o-
mni

mni cursu signa tulit. Nec solum pro-
 prios victricibus armis tuebatur limites;
 etiam alienas provincias triumphali ferro
 defendebat. Nam *sua retinere, privata*
domus, de alienis certare, regia laus
est. Inglorium est, *sua duntaxat gene-*
rosè tueri, & aliena damna intueri:
generosum pectus etiam aliena torquet
injuriam. Ingentis gloriæ auctoramentum
 est, pugnare pro aliis, cum pro te non
 habeas opus. Fortunam & virtutem
 extendere oportet, non claudere. *Fa-*
mā extendere factis, hoc virtutis opus.
 Hic gloriosissimus Joannes, Leopoldum I.
 Imperatorem auxiliaribus juvit copiis, &
 Viennam Austriacam obsidione hostium
 liberavit. Illic toto descenderat ense in
 jugulum Scythiæ. In se cuncta arma,
 virosq; gerebat. Ibi factus belli Ge-
 neralissimus, cæsis fugatisque Turcis &
 Tartaris, Salvatoris nomen obtinuit.
Tangere difficile est, quæ Mars tuus
egerit illic, fortissime Joannes: paucis ab-
 solvam: *Victoria felix auspiciis mox,*
facta

*facta tuis. Paucis in bella secutis accessit, vicit, rediit. Cæterum recensendis hujus Principis virtutibus, omnes Mathematici, describendis ejus laudibus omnes Historici, deprædicandis meritis, nec integra cum Oratoribus sæcula sufficerent. Illud tamen non omiserim, quod in Chocimensi bello serenissimus hic Præcursor, sub ferrea olim casside, antequam aureâ coronaretur cydari, prodromo ad pugnam passu, stricto prævit mucrone. Docuit hoc pacto: tum potissimum triumphare Exercitum, quando ipse belli Imperator non solû pugna spectator, sed etiam socius est, simulq; comilito. Quod jubeas vide, primus ex-
 ple. Dextras minores accendunt exempla Ducum. Tunc benè fortis equus, reſerato carcere currit, cum quos prætereat, quosq; sequatur, habet. Omnium in bello successuum, Ducis exemplum anima est. Nec illud reticere fas est, quod supra naturam erat humanissim9, ultra Principum consuetudinem familiaris-*

rissimus. Illius certè propria erat virtus, quam suo Trajano adscripsit Plinius: *Perinde summis atq; infimis charus, tantâ concordia gloriâ amoremq; contigisti; ut nihil veritati hilaritate, nihil gravitati humanitate detrabatur. Heret lateri tuo, quisquis accessit: finemq; sermoni suus cuiq; pudor, non tua superbia fecit. Sunt, qui cùm induunt purpuram, exuunt humanitatem, erubescunt familiaritatem: Et cùm incipiunt esse Principes, desinunt esse homines. Sunt, qui dignitati suæ detrabi putant; nisi in palatii sacratio, tanquam occultum Numen secreta veneratione consulantur. Sunt, qui authoritatem ab ambitione non discernunt. Ipsum Domini vocabulum satis invidiosum, nisi familiaritate aliqua mitigetur. Multi conscenso solio, cælum se conscendisse putant, Et veluti numen à longè adorari volunt. Gratiosissimo verò Joanni, quo non surrexit*

rexit major Princeps, æquè ante, ac in
 folio eadem fuit humanitas, clementia,
 affabilitas, facilisq; accessus. Hinc meri-
 tò quispiam illud ei inscripsit encomium:
Delicia orbis & urbis, civium amor,
hostium terror, fulmen Orientis, in-
vidia seculorum, exemplar Regum,
Joannes, id est Sarmatia gratia, nu-
mero tertius, sed regnandi & bellan-
di arte nulli secundus. Hic ergo tan-
 tusq; Princeps post immortalia facinora,
 illo die, scilicet SS. Trinitati sacro, quo
 olim solium conscenderat, Villanoviæ pro-
 pè Varsaviam 17. Junii, anno 1696. regni
 sui 22. mortalis esse desit. Si tamen quis
 credet eum fuisse mortalem, qui nihil in
 vita gessit, quod non saperet immortalitatem.
 Non ita tamen mortuus est glori-
 osissimus Princeps; ut etiam post fata
 superstes non vivat in cordibus postero-
 rum. *Nesciunt post fata extingui il-*
lustres animæ, etiam inter tenebras
mortuales diem ferunt. Succutiant
cætera cladibusq; involvant Parce,
unica despectat virtus, & fama ses-
M2. pul-

*pulchrum. Vivet, & à nullo tenebris
damnabitur ævo. Qui pulchra pa-
trat, nescit atræ mortis iter, trepi-
dumq; funus: Illud post fata Principis
hujus declamari poterat: Utinam vel
nunquam natus fuisses, vel nunquam
morereris. Magna tamen solatia Le-
thi inde feres; quòd te populiq; Pa-
tresq; ingemuere mori. His citius la-
cryma deerunt, quàm causa dolendi.*

IMAGO AUGUSTI II.

AUGUSTUS II. Sacri Romani Impe-
rii Elector, Hæreditarius Saxonie
Princeps, post Hungaricam Tauricamq;
lauream, ad auream Sarmatici Regni Co-
ronam assumptus, & in Regem Polonia-
rum anno millesimo sexcentesimo nona-
gesimo septimo, die vigesima septima Ju-
nii electus, à Stanislao Dabicio Episcopo
Cujaviensi decima quinta Septembris Cra-
coviæ coronatus. Princeps hic *dives avis*
Atavisq;, suo de sanguine ducit progeniem
admotam Superis, cœlq; locatam. Vetustis-
sima hujus Regnantis Familia, retroactis
clara

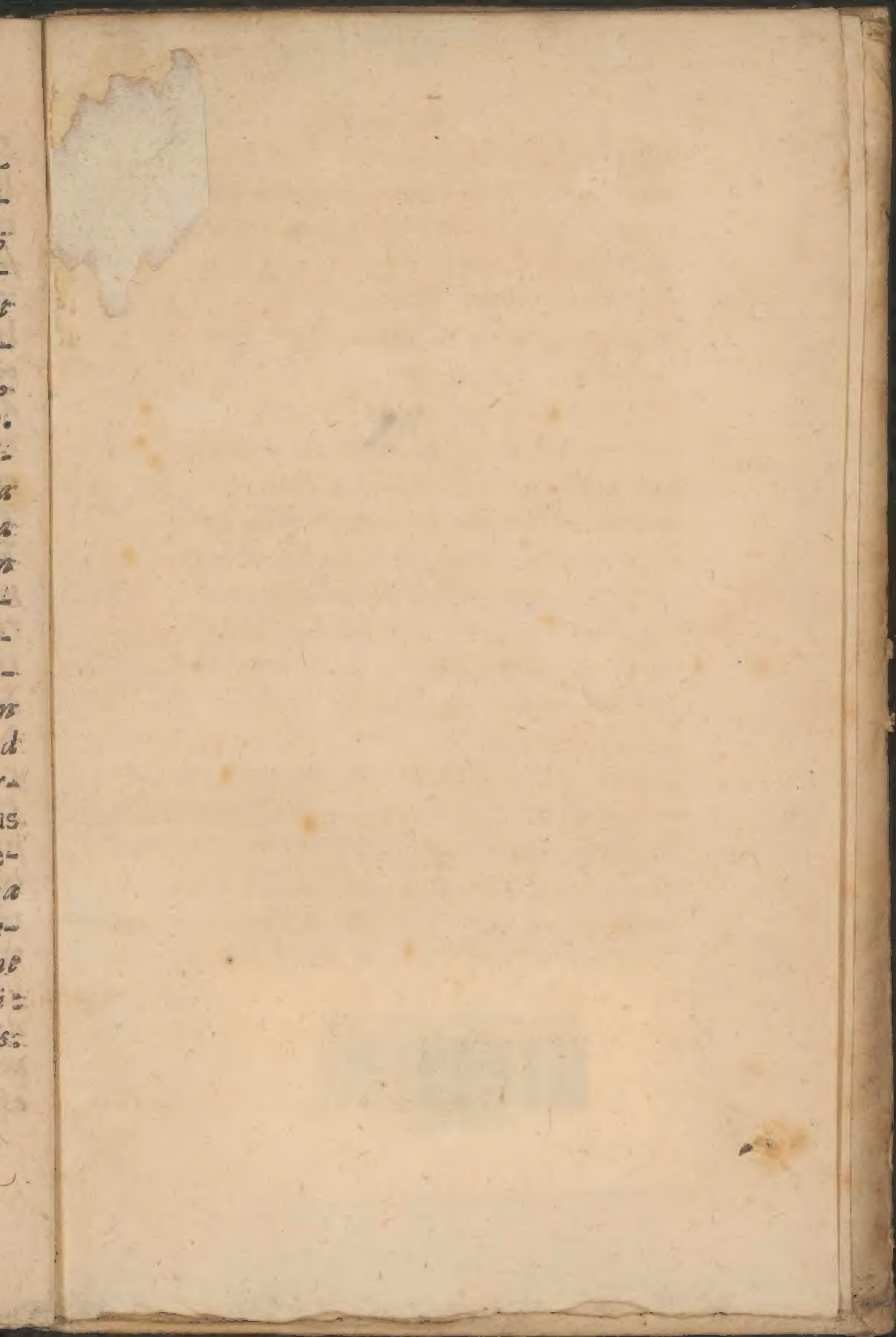
clara sæculis, in sex Romanis Imperatoribus, scilicet in Ottone primo, in secundo, & in tertio, (qui Boleslao primo Poloniarum Regi regale contulit diadema) in Henrico primo & secundo, in Sanctorum numerum relato, in Lothario secundo, ad omnem fulget immortalitatem. Verùm sopitos non movendo cineres, & *quidquid sæcula prisca tegunt*; nec ampla Saxonicæ Domûs recensendo decora, quibus pleni annales, & *conscia veri fama canit, totum pridem vulgata per orbem*. Quod attinet Personam Regiam; Rex est gratioso vultu conspicuus, ingenii solertiâ, consiliorum maturitate, armorum peritiâ, & invicta animi fortitudine præstantissimus. Ad belli opera, *quorum fortuna per orbem signa dedit*, à teneris vitæ annis est innutritus. Ejus illud est elogium, quod suo Cæsari Florentinus inscripsit Vates: *Reptâsti per scuta puer, Ibracumq; recentes exuvie tibi ludus erant. In te mens ardua semper à puero, tenerisq; etiam fulgebat in annis. Primordia tanta, vix pauci meruere senes*. Ad Rhenum, & in Brabantia gloriosissimè mi-

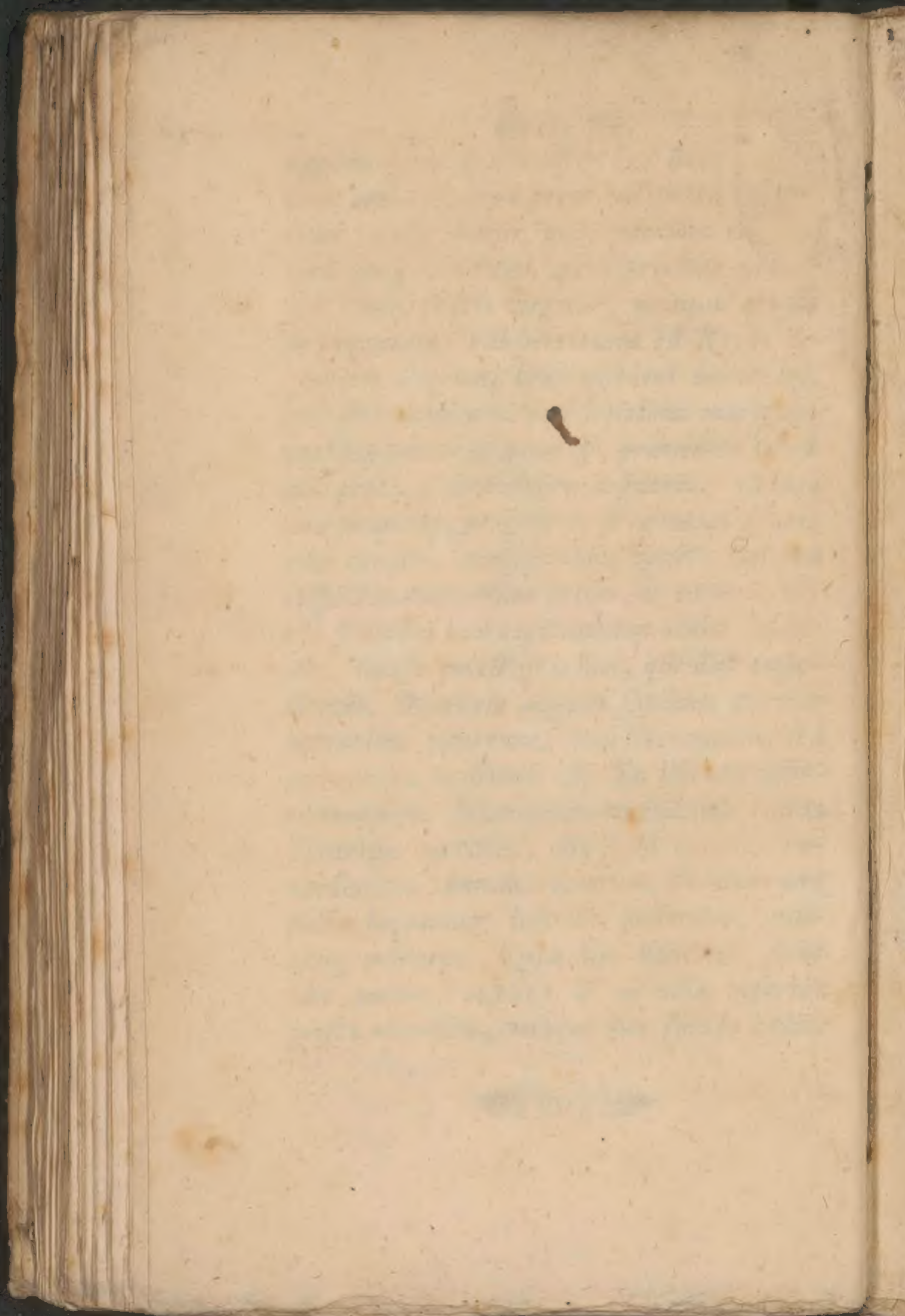
litavit: Moguntiam vindicavit; in Hungarico bello sic *ille Ducis summò præfuit Imperiò*; ut Sultanus se ipso jam minor, è campis Hungariæ profugus, ingentes animos & vincendi fiduciam amiserit; Pannonia verò amissam planè receperit securitatem. Catholicam amplexus fidem, rarò in Saxonia exemplò Orthodoxam nobilitavit Religionem. Tertiò regni sui annò sinè armorum strepitu, solâ nominis sui famâ ita totum exterruit Orientem; ut ad expectata longo tempore universalis pacis fœdera, & restitutionem Kameneci inclinaret. Scilicet *magnorum bellatorum nomina, sunt ipso penè timenda sono. Validior est quibusvis machinis, præconcepta opinio*. Et quàmvis rarus est, quem *auri sacra fames, & opum studiosa cupido non torqueat. Sunt, qui licèt congerie auri saginantur, non tamen satiantur. Sunt, quorum domestica limina aureus alluit Pactolus, & tamen magna torquentur siti. Crescunt & opes, & opum furiosa cupido. Crescentem sequitur cura pecuniam, majorq; fames. Non implent cupientes, omnia mentes, quidquid fodit Iber,*

Iber, quidquid Tagus extulit auri. Nihilominus procul est hæc labes à Principe nostro: Dispersit cum sole manus. Non sua privati crescunt araria damnis, nihil negat, & sese vel non poscentibus offert: Inquiens: Ante oculos interq; manus, sunt omnia vestra. Ne tempora perde precando, quod petis, omne feres. Si quid fert impetus, opta; cuncta dabo. Et certè dulce est Imperium, ubi potius munificentia Principis, quàm ipse Princeps imperat. Regium est accipere parva, largiri magna. Ex aurea beneficiorum semente, gloria seges pullulat immortalis. Torpet virtus, si aureis non excitatur calcaribus. Scilicet egregios invitant præmia mores. Non satis est Principi, subditos ad benè agendum exemplis provocare, nisi provocet & præmiis. Hinc liberalissimus Princeps indecora detestando lucra, & inglorios pro honoribus proventus, vacantes dignitatum curules non auri, sed virtutis & meritorum pretiò æstimatas, gratis dispensat. In benè promeritos, viduos partitur honores, nec prece nec pretio motus. Et certè venalis animi Princeps est, si omnia habet venalia: gratius est donum,

donum, quod gratis offertur. Beneficium nomen amittit, quod prece vel pretio acquiritur. Caro emitur, quod precibus emitur; caro quoque venditur, quod precibus venditur. Non gratis largitur, quisquis erogat in rogantem. Pulcherrimum est Regie dignitatis elogium, bene meritos munerari. sine spei tormento, sine petitionis martyrio. Optimorum Principum est, prevenire Civium preces, antevenire desideria. Gratia quæ properat, prægrata est gratia: gratia quæ tardat, nomen inane gerit. Sol non expectat mortalium preces, ut oriatur, ultrò se etiam non cogitantium oculis infundit. Odisse potest gratiam, qui diù expectavit. Divinum aliquid sapiunt, qui non petentibus occurrunt. Non liberalitatis, sed tenacitatis indicium est, diu librata offerre beneficia. Non memoro reliquas hujus Principis virtutes, digniori calamo recensendas: *Annales veterum, Princeps tuæ facta loquentur: inscribet posteritas, quæcumq; mereris.* Quæ hic subticui, fiene ista palam, cupient & in acta referri: prisca recensitis, volvent hæc secula fastis.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0025781

